T.C.
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

BİRLİKTE YAŞAMA KOŞULLARI:
Kıbrıs Pile Köyü Üzerine Yapılan Niteliksel Çalışma, 2012

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Menil ÇELEBİ
101127108

Danışman Öğretim Üyesi:
Prof. Dr. Bahattin AKŞİT

İstanbul, Eylül, 2012

T.C.
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

BİRLİKTE YAŞAMA KOŞULLARI:
Kıbrıs Pile Köyü Üzerine Yapılan Niteliksel Çalışma, 2012

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Menil ÇELEBİ
101127108

Danışman Öğretim Üyesi:
Prof. Dr. Bahattin AKŞİT

İstanbul, Eylül, 2012

TC. MALTEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE;

3.11.2012 tarihinde tezinin savunmasını yapan Menil ÇELEBİ'ye ait "Birlikte Yaşama Koşulları: Kıbrıs Pile Köyü Üzerine Yapılan Niteliksel Çalışma, 2012" başlıklı çalışma jürimiz tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Sosyoloji Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak **oy birliği/ oy çokluğu** ile kabul edilmiştir.

Başkan……...……..

Üye…….

Üye……

ÖNSÖZ

"Pile'de bu gün bir zenginlik vardır. Bu zenginlik halkların bir arada yaşama zenginliğidir. Pile'den bir cenaze kalktığında o cenazenin arkasında sadece Müslümanların değil Hristiyanların da gittiğini görürsünüz. Burada herkes birbirinin acısını ve güzel günlerini paylaşıyor, her zaman herkes ilişkilerini mesafeli ama saygılı bir şekilde devam ettirir. Rum güne uyandığında 'günaydın, kalimera'der Türk güne uyandığında 'kalimera, günaydın' der. Akşam olduğunda yine iyi akşamlar veya kalispera denir. Yine Pile'de otururken bir taraftan çan sesi bir taraftan ezan sesi, bir tarafta okuyan hoca bir tarafta okuyan papaz; bir tarafta kilisenin yanındaki Türk evi bir tarafta caminin yanındaki Rum evi. Her şeye rağmen Pileliler bu ilişkiyi yürütüyorlar. Barışın Pile'de tesis edilen anıtının yıkılmasına müsaade etmiyorlar. Burada bir barış meşalesi yanıyor. Bu meşaleyi ateşleyen köylüleri neden Nobel Barış Ödülüne aday göstermiyorsunuz?" (E,52,KT), Şubat 2012.

Bu köye girerken sizi karşılayan ve alt alta yazan *Pile, Pyla, ΠΥΛΑ* tabelası buradaki kültürel çeşitliliğin bir özeti gibi okunabilir. Pile'de şu anda mevcut olan yaşam burayı görenlere Kıbrıs'ın geçmişini anımsatıyor. Kıbrıs'ta iki halkın birlikte yaşam örneğini oluşturan Pile Köyü'nün böyle bir statüye sahip olmasından dolayı araştırılmaya değer bir bölge olduğu düşünülmektedir ve bir dönem de basının ilgi odağı olmuştur. Bu çalışma esnasında, katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerde

özellikle, köydeki iki toplumlu yaşamın ve barışın, dıştan bir müdahale olmadığı sürece, köylüler tarafından uyum içerisinde yürütüldüğü saptanmıştır.

Araştırmada tercüman olarak yardım aldığım dayım MEHMET YAHİ'ye, maddi manevi desteklerini esirgemeyen aileme, tezde emeği geçen tüm arkadaşlarıma, özellikle de gözlem ve yapıcı eleştirileriyle teze katkı sağlayan arkadaşım NURŞEN ALKAN'a minnettar olduğumu ifade etmek isterim. Ege Üniversitesi'nde okuduğum yıllarda lisans bitirme tezi olarak gerçekleştirme fırsatı bulamadığım tez konusunu bana gerçekleştirme şansı veren ve benim için çok değerli olan bu çalışmada aynı özeni ve değeri göstererek köy hakkındaki gözlem ve izlenimlerini benimle paylaşan değerli tez danışmanın. Prof. Dr. BAHATTİN AKŞİT'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Tezle ilgili yapılan düzeltmeler sırasında titizlikle çalışan ve zaman ayıran değerli hocalarım Prof. Dr. Emine İNCİRLİOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Erkan ÇAV ve arkadaşım Sait GÜLSOY'a tezin son haline getirilmesinde sağladıkları katkılarından ötürü teşekkürlerimi borç bilirim.

Üniversite hayatım boyunca onlardan aldığım derslerle bugün bulunduğum yerde olmamdaki katkılarından dolayı, Prof. Dr. SABAHATTİN GÜLÜLLÜ, Prof. Dr. BELMA AKŞİT, Prof. Dr. NURGÜN OKTİK, Prof. Dr. ERCAN TATLIDİL, Doç. Dr. HALE OKÇAY ve Yrd. Doç. Dr. ÜLKÜ GÜNEY hocalarıma sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

10 Eylül 2012 MENİL ÇELEBİ

ÖZET

Kıbrıs'ta Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türklerin birlikte yaşam sürdüğü Pile [İngilizce'de Pyla] Köyü'ne ilişkin bilgiler toplanmıştır. Kıbrıs'ta 1974 Barış Harekâtı'ndan önce süren karma yaşam, bu gün sadece Pile Köyü'nde devam etmektedir. Bu bölgedeki birlikte yaşam ilişkileri, kimlik tanımları ve sosyo-kültür modelleri incelenerek Pile halkının düşünceleri irdelenmiştir.

Araştırma verileri toplanırken niteliksel araştırmadan faydalanılarak derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Araştırma kapsamında köyde yaşayan 12 Kıbrıslı Rum ve 12 Kıbrıslı Türk toplam 24 haneden çeşitli yaş gruplarından birer kişi ile görüşülmüştür. Köy halkından seçilen örneklemin, (kadın/erkek) cinsiyetleri, (genç/orta/yaşlı) yaş grupları ve (Kıbrıslı Rum/Kıbrıslı Türk) etnik grupları eşit olarak temsil edecek şekilde araştırmaya katılması sağlanmıştır.

Görüşmelerde, katılımcılara kişisel bilgileri ve kişinin yaşadığı coğrafyada karşılaştığı önemli olaylara ilişkin sorular sorularak yaşanan olayların onu nasıl etkilediği anlaşılmaya çalışıldı. Köydeki gündelik yaşam, yerel yönetim anlayışı ve Annan Planı hakkında katılımcıların fikirleri alınarak siyasi tutumları anlaşılmaya çalışıldı.

Anahtar Sözcükler: Kıbrıslı Rumlar, Kıbrıslı Türkler, Pile köyü, Etnik gruplar, Annan Planı

ABSTRACT

Data gathering for Pyla [Pile in Turkish], the only bi-communal village of Cyprus, has been carried out by interviewing both parties, Turkish Cypriots and Greek Cypriots living together in the village. Turkey's "Peace Intervention" on 20 July 1974, had clearly divided the Island, and since then Pyla remained to be the only settlement where bi-communal living and sharing between Turkish Cypriots and Greek Cypriots exist. History of bi-communal living conditions in Cyprus is related to current conditions of Pyla in this research. Residents of Pyla remember the past events and state what they think for the future of bi-communal life in Cyprus as evidenced during the in-depth interviews.

The random sample for the research was formed according to three criteria: age (young, middle-aged and old), gender (male and female) and ethnicity (Turkish Cypriot and Greek Cypriot). 12 Turkish Cypriots and 12 Greek Cypriots, a total of 24 persons, were chosen from Pyla with an equal representation of age and gender groups.Comprehensive interviewing technique is used to obtain the opinions of the participants.

As an introduction, participants' personal information was asked during the comprehensive interviews.Afterwards, participants were questioned about the memorable events they had experienced during their life in Pyla. The effect of these events on their life is also questioned in the thesis.Questions pertaining to the daily

lives of the participants, to the local governing system of the village, and to the Annan Plan were also asked in order to understand their political views.The findings of the thesis are based on these interviews.

Key Words: Greek Cypriots, Turkish Cypriots, Pyla village, Ethnic group, Annan Plan

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **i**

ÖZET ..... **iii**

ABSTRACT ..... **iv**

İÇİNDEKİLER ..... **vi**

KISALTMALAR ..... **xiii**

TABLOLAR ..... **xiv**

1. BÖLÜM GİRİŞ **1**

1.1. Kimlik **5**

1.1.1. Milli Kimlik 6

1.1.2. Kolektif Kimlik 6

1.1.3. Etnik Kimlik 7

1.2. Milliyetçilik **9**

1.3. 'Kıbrıslı Rumlar' ve 'Kıbrıslı Türkler' **11**

1.4. Annan Planı **13**

1.5. Kıbrıs ile İlgili Bazı Saptamalar **14**

1.6. Tezin Konusu ve Amacı **16**

1.7. Araştırmada Cevap Aranan Sorular **17**

2. BÖLÜM YÖNTEM **18**

2.1. Araştırma Evreni ve Örneklemi **18**

2.2. Araştırma Süreci: Veri Toplama ve İşlem **19**

2.2.1. Veri Toplama Araçları 19

2.2.2. İşlem 21
2.2.3. Verilerin Çözümlenmesi 22
2.3. Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler ve Etik Sorunlar 22
3. BÖLÜM BULGULAR 25
3.1. Katılımcılarının Profil Bilgileri 26
3.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Profil Bilgileri 26
3.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Profil Bilgileri 27
3.2. Kıbrıs Genelindeki, Kazadaki ve Köydeki Önemli Olaylarla İlgili Katılımcıların Görüşleri 28
3.2.1. Kıbrıs Genelindeki Önemli Olaylarla İlgili Katılımcıların Görüşleri 28
3.2.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Kıbrıs Genelindeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri 29
3.2.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıs Genelindeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri 31
3.2.1.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıs Genelindeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması 33
3.2.2. Bağlı Olunan Kazadaki Önemli Olaylarla İlgili Katılımcıların Görüşleri 34
3.2.2.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Bağlı Olunan Kazadaki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri 34
3.2.2.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Bağlı Olunan Kazadaki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri 36

3.2.2.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Bağlı Olunan Kazadaki Önemli Olaylarla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırması 38
3.2.3. Köydeki Önemli Olaylarla İlgili Katılımcıların Görüşleri 39
3.2.3.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Köydeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri 39
3.2.3.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Köydeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri 42
3.2.3.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Köydeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırması 43
3.3.1. Katılımcıların Kendi Kimlikleriyle İlgili Görüşleri 44
3.3.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Kendi Kimlikleriyle İlgili Görüşleri 44
3.3.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kendi Kimlikleriyle İlgili Görüşleri 45
3.3.1.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kendi Kimlikleriyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırması..... 46
3.4. Katılımcıların Din Olgusuyla İlgili Görüşleri 47
3.4.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Din Olgusuyla İlgili Görüşleri 47
3.4.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Din Olgusuyla İlgili Görüşleri 48
3.4.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Din Olgusuyla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırması..... 49
3.5. Katılımcıların Karma Yaşam Hakkındaki İzlenimleri 50
3.5.1. Katılımcıların Çocuklukları İle İlgili İzlenimleri 50

3.5.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Çocuklukları İle İlgili İzlenimleri 50
3.5.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Çocuklukları İle İlgili İzlenimleri 51
3.5.1.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Çocuklukları İle İlgili İzlenimlerinin Karşılaştırılması 53
3.5.2. Katılımcıların Karma Yaşamın Zorlukları ve İyi Yanlarıyla İlgili Görüşleri 54
3.5.2.1. Katılımcıların Karma Yaşamın Zorlukları İle İlgili Görüşleri 54
3.5.2.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Karma Yaşamın Zorlukları İle İlgili Görüşleri 54
3.5.2.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Karma Yaşamın Zorlukları İle İlgili Görüşleri 56
3.5.2.3. Kıbrıslı Rum ve Türk Katılımcıların Karma Yaşamın Zorlukları İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması 58
3.5.2.2. Katılımcıların Karma Yaşamın İyi Yanlarıyla İlgili Görüşleri 60
3.5.2.2.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Karma Yaşamın İyi Yanlarıyla İlgili Görüşleri 60
3.5.2.2.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Karma Yaşamın İyi Yanlarıyla İlgili Görüşleri 61
3.5.2.2.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Karma Yaşamın İyi Yanlarıyla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması 63

3.5.3. Katılımcıların “Pileli” Olmakla İlgili Görüşleri 63
3.5.3.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların “Pileli” Olmakla İlgili Görüşleri 63
3.5.3.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların “Pileli” Olmakla İlgili Görüşleri 65
3.5.3.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların” Pileli” Olmakla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması 67
3.5.4. Katılımcıların Gündelik İlişkilerle İlgili Görüşleri 67
3.5.4.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Gündelik İlişkilerle İlgili Görüşleri 67
3.5.4.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Gündelik İlişkilerle İlgili Görüşleri 69
3.5.4.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Gündelik İlişkilerle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması..... 70
3.5.5. Katılımcıların Köydeki Değişimlerle İlgili Görüşleri 71
3.5.5.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Köydeki Değişimlerle İlgili Görüşleri 71
3.5.5.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Köydeki Değişimlerle İlgili Görüşleri 72
3.5.5.3. Kıbrıslı Rum ve Türk Kıbrıslı Katılımcıların Köydeki Değişimlerle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması 73
3.5.6. Katılımcıların Köydeki Karma Yaşamın Geleceğiyle İlgili Görüşleri 73
3.5.6.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Köydeki Karma Yaşamın Geleceğiyle İlgili Görüşleri 74

3.5.6.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Köydeki Karma Yaşamın Geleceğiyle İlgili Görüşleri 74
3.5.6.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Köydeki Karma Yaşamın Geleceğiyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırması 76
3.5.7. Katılımcıların Kıbrıs Genelinde Karma Yaşamın Olanaklılığıyla İlgili Görüşleri 76
3.5.7.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Kıbrıs Genelinde Karma Yaşamın Olanaklılığıyla İlgili Görüşleri 76
3.5.7.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıs Genelinde Karma Yaşamın Olanaklılığıyla İlgili Görüşleri 77
3.5.7.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıs Genelinde Karma Yaşamın Olanaklılığıyla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması..... 79
3.6. Katılımcıların Annan Planı Hakkında Görüşleri 79
3.6.1. Katılımcıların Annan Planı'na "evet" veya "hayır" Cevapları 79
3.6.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Annan Planı'na "evet" veya "hayır" Cevapları 79
3.6.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Annan Planı'na "evet" veya "hayır" Cevapları 81
3.6.1.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Annan Planı'na "evet" veya "hayır" Cevaplarının Karşılaştırılması 83
3.6.2. Katılımcıların Çözüm Önerileri..... 84
3.6.2.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Çözüm Önerileri 84

3.6.2.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Çözüm Önerileri 86
3.6.2.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması 88
3.7. Katılımcıların Birleşmiş Milletlerin Yerel Güvenliği Sağlaması Konusundaki Görüşleri 89
3.7.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Birleşmiş Milletlerin Yerel Güvenliği Sağlaması Konusundaki Görüşleri 89
3.7.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Birleşmiş Milletlerin Yerel Güvenliği Sağlaması Konusundaki Görüşleri 90
3.7.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Birleşmiş Milletlerin Yerel Güvenliği Sağlaması Konusundaki Görüşlerinin Karşılaştırılması 92
3.8. Katılımcıların Kıbrıslı Türklerin Pile Köyündeki Ayrıcalıkları İle İlgili Görüşleri 93
3.8.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Kıbrıslı Türklerin Pile Köyündeki Ayrıcalıkları İle İlgili Görüşleri 93
3.8.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıslı Türklerin Pile Köyündeki Ayrıcalıkları İle İlgili Görüşleri 95
3.8.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıslı Türklerin Pile Köyündeki Ayrıcalıkları İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması 97
4. BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER 98
KAYNAKLAR 108
EKLER 112
ÖZGEÇMİŞ 117

KISALTMALAR

AB	**:**	Avrupa Birliği
AKEL	**:**	Emekçi Halkın İlerici Partisi
BM	**:**	Birleşmiş Milletler
DİSİ	**:**	Demokratik seferberlik Partisi
E	**:**	Erkek
G.K.R.Y.	**:**	Güney Kıbrıs Rum Yönetimi
K	**:**	Kadın
K.K.T.C.	**:**	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KR	**:**	Kıbrıslı Rum
KT	**:**	Kıbrıslı Türk
L	**:**	Liste Numarası
UN	**:**	United Nations

TABLOLAR

Tablo 2.1. Derinlemesine görüşmeler: Görüşmenin gerçekleştirileceği gruplar ... 21

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu çalışmanın birinci bölümünde öncelikle tezin sorunsalı açıklanarak, kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Daha sonra ise araştırmanın amacı, hipotezleri ve önemine yer verilerek gerekçeleriyle anlatılmıştır. İkinci bölümünde ise, tez araştırmasında kullanılan yönteme yer verilmiştir. Tezde kullanılan veri toplama yöntemleri, veri analizi, uygulamada karşılaşılan güçlükler ve sınırlılıklar ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır. Araştırmanın üçüncü bölümünde, derinlemesine görüşmeler sonucunda ulaşılan bilgiler, bulgular haline getirilmiştir. Görüşülen kişilerden toplanan veriler cinsiyet, yaş ve etnik grup değişkenlerine göre gruplandırılarak karşılaştırmalar yapılmıştır. Elde edilen bulgular kaynaklarla zenginleştirilerek son bölüm olan sonuç ve öneriler kısmında tartışılmıştır.

Pile Köyü'nde bir arada süren yaşam "Kıbrıs'ta insanlar yeniden bir arada yaşayabilirler mi?" sorusuna cevap arayan tez araştırması daha önce Pile köyü hakkında çalışan Papadakis'in çalışmalarından hareket ederek başlamıştır. "Pile, geçmişte olduğu gibi insanların barış içinde yaşadıkları, uyum içinde işbirliği yaptıkları bir yer olarak görülse de burada dış güçlerin yarattığı etkiler her zaman hissedilmekteydi" (Papadakis, 2009, s.257). Pile köyünü bu sözlerle özetleyen Papadakis gibi, bu tez çalışmasında da benzer konulara değinilerek yeni saptamalarda bulunulacaktır.

Kıbrıs Adasının yakın geçmişine değinecek olursak ada İngiliz egemenliğinden sonra Kıbrıs Cumhuriyetine tarihsel bir geçiş yaşamıştır. Kıbrıs Cumhuriyeti 1960 yılında İngiliz egemenliğinden ayrılarak, Zürih ve Londra Anlaşmalarıyla Türkiye, Yunanistan ve İngiltere garantörlüğünde bağımsız bir devlet olarak kurulmuştur. Kıbrıs Cumhuriyeti bu garantörlük kapsamında oluşturulmuş olup Kıbrıs'taki iki toplum arasındaki bir ortaklıktı. Kıbrıslı Rumlar'ın ENOSİS[1] hedefi ve getirisi olarak EOKA [2] çatışmaları ve huzursuzluklar 1963 yılına kadar yaşanmış ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yok olmasına neden olmuştur.[3] 1964'te Barış Gücü'nün adaya gelişi adadaki halklar bakımından beklendiği gibi etkin sonuçlar doğurmadı. Türkiye'yi Kıbrıs'a müdahalede bulunmaya yönlendiren en son sebep Yunanistan'daki Cunta yönetiminin 15 Temmuz 1974'te Kıbrıs'ta gerçekleştirdiği darbeyle Adadaki saldırıların artması olmuştur. Türkiye 20 Temmuz1974 yılında adaya havadan ve karadan müdahalede bulunmuştur. 1974'te Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesiyle adada coğrafi ve demografik olarak yeni bir dönem başladı (Manisalı, 1999). Bunun sonucu olarak ada resmi olarak ikiye ayrılmıştır, kuzeyde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti adı ile bir Türk devleti kurulmuştur, güneyde ise Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Kıbrıs Cumhuriyeti adı altında varlığını devam ettirmektedir.

2000'li yıllardan itibaren Kıbrıs sorunu Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler, Türk ve Yunan taraflarının çözüm arayışları ile farklı bir ivme kazanmıştır (Kızılyürek, 2005). Birleşmiş Milletlerin Kıbrıs adası için sunduğu "Annan Planı" adı altındaki çözüm önerisi kapsamında çözüme ilk kez bu kadar yaklaşılması medyanın da ilgi odağı haline gelmiştir.

---

1 Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakı (Özter, 2001, s.13).

2 EOKA: Ethniki Organosi Kiprion Agoniston- Kıbrıslı Savaşçıların Milli Örgütütü. Kuruluş amacı Kıbrıslı Türkleri etkisiz hale getirerek adayı Yunanistan'a bağlamak amacıyla 1955 yılında Makaryos önderliğinde kurulan silahlı bir örgüt (Akmaral, 2004).

3 Buna karşılık Kıbrıslı Türk'ler de kendilerini savunmak amacıyla 1958 yılında Türk Mukavemet Teşkilatı'nı (TMT) Denktaş önderliğinde kurmuşlardır (Akmaral, 2004).

2004 yılında iki toplumu federasyon bünyesinde birleştirmek için Birleşmiş Milletler tarafından referanduma sunulan Annan Planı, Kıbrıslı Türklerden %64.9 evet, Kıbrıslı Rum'lardan ise % 74.8 hayır oyu almıştır (Hasgüler, Özkaleli, 2011). Annan Planı'nda iki kurucu devlete sahip olan Kıbrıs, uluslar arası düzeyde tek bir egemenliğe sahip olacaktı. Bu planda her iki taraf da eşit yetkilere sahip olacak ve kurulacak olan devletin yani Birleşik Kıbrıs Devleti'nin anayasası çerçevesinde kararlarını özgürce tayin edebileceklerdi. Ayrıca bu devlet AB üyesi sayılacaktı.

Kıbrıslı Türklerin ve Kıbrıslı Rumların bir arada yaşadıkları Pile köyünde, birlikte yaşam olgusu üzerine yapılacak bir araştırma Kıbrıs genelindeki birlikte yaşam olgusu konusundaki fikir ayrılıkları ve fikir birliklerine ışık tutacaktır. Bu konu dikkate alınarak "Birlikte Yaşama Koşulları: Kıbrıs Pile Köyü Üzerine Yapılan Niteliksel Çalışma" başlıklı bir tez araştırmasının yapılmasına karar verilmiştir. Her iki kesimin de aynası olan bu köyde böylesine bir araştırmanın bir gereklilik olduğu söylenebilir. Nitekim, ada genelindeki oylamada aynı sonuçlar Pile Köyü'nde de görülmüştür. Annan Planı Pile'de Kıbrıslı Rum halkından %76 hayır, Kıbrıslı Türklerden %65 evet oyu almıştır. Sonuçların bire bir benzeşmesi Pile Köyü'nün Kıbrıs'ın bir aynası olması öngörüsünü güçlendirmektedir.

Pile köyü, konum olarak Kıbrıs'ın güneydoğusunda, Dikelya İngiliz Üssü yakınlarında, Larnaka sahiline üç kilometre mesafede yer almaktadır. 1974'te Türkiye'nin adaya müdahalesinden sonra adaya yerleşen Birleşmiş Milletler idaresi altına girmiştir. Köyde Kıbrıslı Türkleri temsil eden Türk muhtarı Ermetal'den alınan bilgiler doğrultusunda köyde 502 Türk yaşamaktadır. Kıbrıslı Rumları temsil eden Rum muhtarı Zannettos'tan alınan bilgilere göre ise köyde 1000 Rum, 200 civarında da köye yeni yerleşen ve yaz döneminde köydeki kendi evlerine gelen İngiliz nüfusun olduğu bilgisi alınmıştır.

Pile köyü tarihi ile ilgili olarak Gürkan (1986), köyün 1860'lı yıllara ait geçmişini anlatmaktadır. Gürkan'a göre geçmişte, Pile köyünden başlayarak Larnaka'ya kadar geniş bir alana yayılan ve bir İngiliz'e ait olduğu bilinen köylünün geçimini sağladığı çiftlik, zaman içinde Türklerin eline geçmiştir. Fakat zenginleşen köylü Türkler çalışmak yerine, köy dışından çalışacak eleman taşımayı öngörmüşlerdir. Çiftliğin yeni çalışanları böylece Kıbrıslı Rumlar olmuştur. Zamanla fakirleşen Türkler, topraklarını satma yöntemine başvurmuşlar, toprakları satın alanlar ise Rumlar olmuştur. Rum nüfus zenginleşmeye ve kalkınmaya başlamıştır.

Denize yakınlığı nedeniyle sıklıkla korsanların uğrak yeri olan Pile'de tarihi bir kule bulunmaktadır. Kaç yılına ait olduğu bilinmeyen kral mezarlığı, yeni restore edilen polis evi, Türk kahvehanesi, Kıbrıs'ın en eski kiliselerinden biri de yine Pile'de bulunmaktadır. Ayrıca iki toplum arası geçişler serbest olmadan önce iki toplumun bir araya gelerek "Barış etkinlikleri" düzenledikleri barış evi Pile Köyü'nün görülecek yerleri arasındadır.

1974'de Kıbrıs genelinde göçler yaşanmış, Rumlar güneye, Türkler kuzeye yerleşmiş, birçok insan yerinden edilmiş ve göçmen olmuştur. Pile Köyü için aynı şeyleri söylemek mümkün değildir. Pile 1974 öncesi nasılsa, sonrasında da aynı kalma özelliğini korumuştur. Buranın güvenliği Türk veya Rum güvenlik kuvvetleri tarafından değil, Birleşmiş Milletler tarafından sağlanmaktadır. Ayrıca köyde, Barış Güçleri'ne ait bir kamp ve bir de ofis bulunmaktadır.

Pile Köyü'nde Türklere ait bir cami, bir ilkokul, muhtarlık ve kulüp binası bulunurken; Rumlara ait iki kilise, bir okul, kulüp binası, muhtarlık binası, kreş ve spor tesisleri bulunmaktadır. Ayrıca köyde nüfusça çoğunlukta olan Rumlara ait bir

de belediye vardır. Rum ve Türk mahalleleri ayrımı olmadığı gibi, karma yaşamın benzer yapılarla mimariye de yansıdığını görmek mümkündür.

Pile köyünde yaşayan Kıbrıslı Türkler, Kıbrıslı Rumlardan farklı olarak elektrik, su ve belediye hizmetlerinden ödeme yapmadan yararlanmaktadırlar.[4] KKTC'den Pile Köy'üne giriş çıkışlarda Kuzey Kıbrıs tarafından vize uygulanmaktadır. Pile'ye geçişlerde öncelikle Türk barikatı, ardından da İngilizlere ait olan barikatlardan geçme zorunluluğu vardır. Bu bölgede Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ise barikat ve vize uygulaması yapmamaktadır.

1.1. Kimlik

Kimlik "insanların anlam ve tecrübe kaynağıdır" (Castells, 2004, s.12). Kimliklerin kaynağı baskın ve egemen kurumlardan gelmiş olsa da toplumsal aktörlerin onları içselleştirmesiyle kimlik halini almaktadırlar. Kimlikler genel anlamda, bir toplumsal aktörün eyleminin amacına getirdiği sembolik tanımı örgütler (Castells, 2004, s.13).

Kimlik insanların inşa ettikleri bir süreçtir. Goffman ve Berger kimliğin toplumsal olarak inşa edilmiş, toplumsal olarak sürdürülmüş ve toplumsal olarak dönüştürülmüş bir şey olduğunu belirtmişlerdir (Aktaran Marshall, 2003, s.405).

Smith ise kimliği tanımlarken; cinsiyet, mekân ve toplumsal sınıf aidiyeti olmak üzere üçe ayırarak bir sınıflandırma yapmaktadır. Ona göre, cinsiyet en temel ve keskin ayrımken, milli, etnik ve kültürel kimlikleri içeren mekân aidiyeti onu takip eder ve son olarak da sosyo-ekonomik durum da sınıf aidiyetinin belirleyicilerindendir (2009, s.17-18).

[4] "Pile'deki Türk ve Rum muhtarlardan alınan bilgiler doğrultusunda, köyde yaşayan Kıbrıslı Türkler 1974 yılından itibaren bu hizmetlerden ücretsiz yararlanmaktadırlar. Bu durumun analizi ileriki bölümlerde yapılacaktır".

1.1.1. Milli Kimlik

Siyasi bir topluluk içinde, topluluk mensuplarının kendilerini özdeşleyecekleri, aidiyet hissi duyacakları belli bir toplumsal mekân, az çok hatları kesin ve sınırlandırılmış bir toprak parçasını akla getiren şeydir. Milli kimliği etnik, kültürel ve siyasal unsurlar oluşturur (Smith, 2010, s.24).

1.1.2. Kolektif Kimlik

Milli kimlik, inşasında topluluğun kendi kimliğini oluşturması söz konusudur. Yani topluluk üyeleri kendi kimliklerini tasarlayıp üretirler. Kolektif kimlik bir durumdan ziyade bir süreci yansıtmaktadır. Kolektif kimliğin oluşumu zaman ve mekâna bağlı olarak değişip dönüşmektedir. Hiçbir topluluk, tek başına zaman-mekândan bağımsız olarak tözsel bir kimliğe sahip değildir. Bu bağlamda kolektif kimlik, kolektif bellekteki anılar, semboller, alışkanlıklar, inanç ve değerler sayesinde inşa edilmektedir. Kolektif kimliğin inşasında kuşaktan kuşağa aktarılan tarihsel olaylar, anılar, semboller, mitler ve efsaneler yer alır. Bu anlatıların aktörleri ise sembol şahıslar ya da kahramanlardır. Yazarlar, sanatçılar ve entelektüeller ve iletişim araçları ise kolektif kimliğin oluşma ve dönüşme süreçlerine katalizör etkisi yaparlar (Bilgin,1994, s.53).

Castells'e (2008) göre, kolektif kimlik inşasının meşrulaştırıcı kimlik, direniş kimliği ve proje kimliği olmak üzere üç farklı kökeni ve biçimi vardır. "Meşrulaştırıcı kimlik, toplumun egemen kurumları tarafından, toplumsal aktörler karşısında egemenliklerini genişletmek ve akılcılaştırmak için inşa edilirler. Direniş kimliği ise hâkim olanın, başat olanın mantığı tarafından değersiz görülen ve/veya damgalanan konumlarda/koşullarda bulunan aktörler tarafından geliştirilir. Toplumsal aktörlerin,

kendilerine sunulan kültürel malzeme temelinde toplumdaki konumlarını yeniden tanımlayan yeni bir kimlik inşa etmeleri de proje kimliği olarak adlandırılmaktadır" (Castells, 2008, s.14).

Kolektif kimliğin bir türü olarak kabul edilen ulusal kimliğin inşasında ise, aidiyet hissedilen bir vatan, mitolojik anlatılar, tarihi bellek, ortak aidiyet algısıyla oluşan örf, anane ve ödevler vardır (Smith, 2009, s.27). Ulus kimliğinin ortaya çıkışı Fransız devrimine uzanmaktadır. Halk kavramının dönüşümüyle, sınırları belirlenmiş bir alandaki halk kitlelerinin oluşturduğu ulus devlet anlayışıyla proje kimlikleri olarak inşa edilen ortak kültüre ve dile dayanan ulusal kimlikleri meydana getirmiştir (Şen'den aktaran Ilgaz ve Şimşek, 2007).

1.1.3. Etnik Kimlik

Etnik kimlik ya da etnisite terimleri ırk terimine karşılık kullanılmaktadırlar. Etnik bir grubun üyeleri "ırksal" özelliklere göre tanımlanabilecekleri gibi, din, meslek, dil ya da politika gibi başka kültürel özellikleri de paylaşıyor olabilirler. Etnik gruplar toplumsal sınıfları aşan özellikleri paylaşan insan gruplarından oluştuğundan dolayı, toplum içindeki sosyo-ekonomik tabakalaşmayla kesişmektedir (Marshall, 2003, s.215). Simith'in tanımına göre, "etnik bir grup, soya ait mitlerin rolünü ve tarihi anıları vurgulayan, din gelenek, dil ya da kurumlar gibi bir veya birden fazla kültürel farklılığa göre tanınan ve ayırt edilen bir kültürel kolektif tiptir" (2009, s.41). Smith, etnik bir grubu ötekilerden ayıran altı tane ana nitelik sıralamıştır. Bunlar "kolektif bir özel ad, ortak bir soy miti, paylaşılan tarihi anılar, ortak kültürü farklı kılan bir ya da daha fazla unsur, özel bir "yurt" la bağ, nüfusun önemli kesimleri arasında dayanışma duygusu" olarak sıralanabilir (2009, s.42). Bir topluluk, bu niteliklerden ne kadar çoğuna sahipse ideal etnik topluluk modeline o ölçüde yakındır. Bu

niteliklere sahip olan topluluklar tarihsel kültürü taşımakla beraber, grubun zihinsel niteliklerini belirleyen benzersiz kalıtsal biyolojik özelliklere sahip olduğu savunulan bir toplumsal grup anlamında ırktan ayırt edilebilmektedir (Simith, 2009, s.43).

Etnik kimliğin oluşumu, ilkçi (primordialist) yaklaşım, araçsalcı yaklaşım, inşacı (kontrüktivist) yaklaşım ve asimilasyonist yaklaşım olmak üzere dört başlık altında toplanmaktadır. İlkçi (Primordialist) yaklaşıma göre etnik kimlik, insanların topluluk olmasını sağlayan en önemli koşuldur. Etnisite bir aile modeli gibidir, doğum yoluyla dâhil olunur ya da kişi aileden biri gibi görülerek kan bağı varmışçasına aidiyeti anlamlandırılır. Bu bağlar toplumsal yapıların inşasında başlangıç noktasıdır. Bu yaklaşıma göre etnisiteler doğal yapılar olarak tanımlanmaktadır (Özkırımlı, 2009, s.83). Geertz'e göre ise etnisiteyi, bir dinsel topluluk içinde doğmuş olmak, bir dili konuşmak ve aynı gelenekleri takip etmekten kaynaklanan bağlılık olarak tanımlar (aktaran Sağır ve Akıllı, 2004). Herder ise, etnik kimliğin ilk aşamasının dil olduğuna dikkat çeker ve ortak dili konuşmanın kişiyi topluma ait kıldığını belirtir (aktaran Özkırımlı, 2009, s.39).

Araçsalcı Yaklaşım, durumsalcı ve transaksiyonalist olmak üzere ikiye ayrılarak tanımlanır. Durumsalcı yaklaşıma göre etnik toplulukların varlığını devam ettirebilmesi modern dünyada değişen durumlara kendilerini uyarlamalarıyla ilintilidir (Glazer ve Moynihan; Cornell ve Hartman'dan aktaran Keser, 2008, s.46). Transaksiyonalist yaklaşıma göre ise etnisite, çevreyle olan ilişki sonucunda ortaya çıkan ve ortak geliştirilen bir kültüre aidiyettir (Barth'dan aktaran Keser, 2008, s.48).

İnşacı yaklaşıma göre, etnik kimlikler inşa sürecinin ürünü olarak ortaya çıkar. Bu yaklaşıma göre önemli olan kültürel bağlılıkların, liderler tarafından kitleleri harekete geçirmek için nasıl üretildikleridir (Keser, 2008). Asimilasyonist yaklaşıma

göre etnisite, kültürel etkenlerin ışığında deneyim ve etkileşimlerle yeniden üretilirken değişebilen de bir kavramdır. Böyle bir değişim toplumlar arasında azınlık olanın hâkim kültüre karşı rekabet, çatışma, uyum ve asimilasyon süreçlerini içeren bir süreçte gerçekleşmektedir (Keser, 2008). Farklı perspektiflerden hareketle etnisite kavramını açıklamaya yönelen bu yaklaşımlar, etnik grubu veya etnik topluluğu çözümlemeye ve anlamaya ışık tutar.

1.2. Milliyetçilik

Milliyetçilik bir takım değerler yaklaşık olarak her ulusta ayni şekilde var olsa da milliyetçilik genel itibariyle her toplumda farklı özellikleriyle ortaya çıkmaktadır. Anderson'a (2009) göre herkesin kabul ettiği genel bir milliyetçilik tanımına ulaşılamamasının temel nedeni milliyetçiliğin bir ideoloji olarak düşünülmesidir. Milliyetçiliği, faşizm veya liberalizm yerine din, akrabalık gibi olgularla ele almak genel bir tanıma ulaşmayı sağlayacaktır. Buradan hareketle Anderson'a göre millet hayal edilmiş siyasi bir topluluktur; çünkü en küçük milletin üyeleri bile diğer üyeleri tanımayacak, onlarla karşılaşmayacak ve hatta onlardan söz edildiğini duymayacaktır ama her birinin zihninde birlikteliklerin hayali yaşamaya devam edecektir. Milliyetçilik bilinçli olarak benimsenen bireyin, kendinden önce gelen içinde doğduğu geniş kültürel sistemlerle ilişkilendirmelidir, çünkü ideolojilerle ilgili değildir.

Hobsbawn (1993) ise milletleri ve milliyetçiliği bir toplumsal mühendislik ürünü olarak açıklamaktadır. Ona göre milliyetçilik icat edilmiş geleneklerin en somut örneğidir. İcat edilmiş gelenekler ise törensel ya da sembolik nitelikler taşıyan, kabul edilmiş alışkanlıklar ve uygulamalardır. Bu uygulamalar sürekli tekrarlandıkça belirli değerlerin ve davranış normlarının içselleştirilmesini sağlar. Böylelikle de otomatik

olarak geçmişle bugün arasında bir köprü oluşturur ve süreklilik hissi yaratır. Millet olmak için belirli ölçütler saptamak ya da bazı gruplar milletleşirken, bazılarının milletleşemediğini açıklama girişimleri genellikle dil, din, etnik köken, ortak topraklar, ortak tarih, kültürel özellikler gibi etmenlere dayandırılmaktadır.

Gellner'e göre milliyetçilik önceden var olan kültürleri millete dönüştürür ya da milletleri icat eder, çoğu zamanda var olan kültürleri çarpıtır. Ona göre milliyetçilik endüstriyel toplumun bir ürünüdür. Milliyetçilik yüksek bir kültürün daha önceleri pek çok alt kültüre sahip olan bir topluma dayatılmasıdır. Dolayısıyla milliyetçilik milletleri doğurmakta ve birbirlerinin yerine geçebilir bireylerden oluşan anonim bir toplum oluşmaktadır. Bu toplumu bir arada tutan güç ise herkesin paylaştığı bir yüksek kültürdür (1993).

Smith'e göre modern milliyetçilikler, geçmiş etnik topluluklar ve bağlılıklar dikkate alınmadan anlaşılamayacaktır. Millet, tarihi bir toprağı paylaşan, ortak mitleri ve tarihsel anıları, ortak kamu kültürü, ortak ekonomisi, tüm üyeleri için geçerli hak ve ödevleri ve belirli bir ismi olan insan topluluğudur (1994).

Milli kimliğin kökeni de en az doğası kadar karmaşıklık arz eder. Milletler birden bire ortaya çıkmamış, çeşitli toplumların millet olma süreçleri tarih sahnesinde farklı zamanlara denk gelmiştir ve bu süreçler birbirinden farklı seyir izlemiştir. Ancak millet olma sürecinin ortak özelliği, etnik bilincin, mevcut siyasi coğrafyada dikkate alınarak bir millet tahayyülü olarak yeniden üretilmesidir. Bir başka ifadeyle söyleyecek olursak etnisiteden millete doğru evrilen bir süreç söz konusudur. Smith milliyetçilikle ilgili tanımlamasında; "Toprağa bağlı milliyetçilikler" ve "Etnik milliyetçilikler" olmak üzere iki ayrım yapmıştır:

Toprağa bağlı milliyetçilikler; Bağımsızlıktan önce; bu tür akımlar önce yabancı yönetimden kurtulmaya çalışacak, sonrada eskiden sömürge olan bu topraklar üzerinde yeni bir devlet kurmaya çalışacaktır. Bunlar 'sömürge karşıtı' milliyetçiliklerdir. Bağımsızlık sonrası; bu akımlar dağılmış etnik toplulukları, eskiden sömürge olan topraklar üzerinde kurulacak yeni bir devlette birleştirme amacını güderler. Başka bir deyişle bunlar 'bütünleştirici' milliyetçiliklerdir.

Etnik milliyetçilikler ise; Bağımsızlıktan önce; bu tür akımlar daha büyük bir siyasi akımdan ayrılmayı ve yeni bir 'etnisiteye dayalı' millet kurmayı amaçlayacaklardır. Bunlar 'ayrılıkçı' milliyetçilikler ya da 'diyaspora' milliyetçiliklerdir. Bağımsızlık sonrası; bu tür akımlar var olan 'etnisiteye dayalı 'milletin sınırları dışında kalan soydaşlarını ve onların yaşadıkları toprakları kapsayacak şekilde genişlemeyi ve daha büyük bir millet kurmayı hedefler. Bunlar 'irridenstist(genişlemeci)' ve 'pan' milliyetçilikleridir (1994).

1.3. 'Kıbrıslı Rumlar' ve 'Kıbrıslı Türkler'

Kıbrıs'ta, 'Türk', 'Yunan', 'Kıbrıslı Rum', 'Kıbrıslı Türk', 'Kıbrıslı', 'Avrupalı' şeklinde çeşitli kimlik tanımlarına rastlamak mümkündür. Kıbrıs'ın iki kesiminde de aynı kimlik tanımına farklı anlamlar yüklenebilmektedir (Akfırat, Özkan, 2010).

Kıbrıslılık kimliği hakkında görüş bildiren yazarlar ve araştırmacılar net ve ortak bir tanımlamada uzlaşamazken, günümüzde bu tartışmaların halen boyut kazanarak devam ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Kimlik hakkında yapılan en yoğun tartışmaların, 1974 sonrası adanın ikiye ayrılmasıyla ortaya çıktığı görülmektedir (Hasgüler, 2008).

Kıbrıs'ta yaşayan Rumlara ve Türklere ilişkin bir kimlik tanımı yapabilmek için her iki toplumun farklılıklarını ortaya çıkarmak gerekecektir. Tarihi geçmişe baktığımız zaman adada iki toplum arasındaki en büyük farklılıklardan birinin din olgusu olduğu görülür. Ortodoks Hıristiyanlar'ın adada köklü bir geçmişi olduğu ve hatta bu durumda Osmanlı'nın büyük katkıları olduğu açıkça söylenebilir. Osmanlı zamanında adada din geçişlerine izin veren özgürlükçü bir dönem yaşanmıştır. Bu durum Müslümanlar için dezavantajlı olmuş Hıristiyanlık için ise avantajlı olmuştur. Hıristiyan Rumların tarihsel olarak gelen ve İngiliz hakimiyeti döneminde süren avantajlı durumu Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yıkılışında da rol oynamıştır. Siyasette kilisenin müdahalesi ve papazların etkili oluşu, Kıbrıs Cumhuriyeti'ni yıkan en büyük sebeplerdendi. Kıbrıs Rum kimliğinin dini gücü Kıbrıs Türk Kimliği ile karşılaştırılamaz bir noktaya taşınmıştır (Hasgüler, 2008).

Bugün halen, Kıbrıs Türk toplumu ile Kıbrıs Rum toplumu arasındaki başı çeken farklılıklardan en önemlisi Rumların gündelik yaşamlarında önemli bir yere sahip olan din olgusudur. Dine ve kiliseye olan bağlılık kendi etnik gruplarını üstün görmelerine sebep olmuştur. Bu durum, iki toplum arasında uzlaşmayı da güçleştirmektedir (Kızılyürek, 2007).

Kıbrıs'ın AB üyeliğiyle Kıbrıslılık kimliği bir kez daha karmaşıklığa uğramıştır ve adada gelecek yıllarda daha farklı boyutlar kazanacak olan yeni bir kimlik karmaşası başlamıştır. Bu durumun öncesinde ise Kıbrıslı Türklerin kimlikleri, Türkiye'den adaya taşınan nüfusla kendi içinde ciddi sorunlarla karşılaşmış ve farklı bir kimlik karmaşası yaşanmaya başlamıştır. Adaya gelen Türkler, Kıbrıslı Türkleri öteki konumuna taşımıştır. Kıbrıs Türkleri kendi iç koşullarında yeni bir kimlik problemi yaşamaktadır. Bu problem aslında kimlik karmaşalığından doğan bir kimlik krizidir (Hasgüler, 2008).

Kimlik sorunu insanların milli ve kültürel kimliklerinde de belirmektedir. Grup veya toplulukları birleştirmeye çalıştığımız zaman kimlik sorunu ortaya çıkıyor. Bu noktada başlayan çatışma, etnik bir kimlik arama ve bir kimlik kazanma sürecine dönüşmektedir. Kıbrıslı Türkler, Kıbrıslı Rumlardan farklı eşit olmayan muamele altında yaşadıklarından dolayı kimlik kazanma sürecine girdikleri açıkça gözlemlenmektedir (Özek, 2005).

1.4. Annan Planı

Annan planını özetlemek gerekirse [5] 24 Aralık 2004 BM genel sekreteri Kofi Annan'ın Kıbrıs için sunduğu planda iki kurucu devlete sahip olan Kıbrıs'ın uluslararası tek bir egemenlikle yönetilmesi öngörülmüş, bu yeni devletin adı Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti olarak belirlenmiş, anayasasının iki kurucu devlet dışında değiştirilemeyeceği kaydedilmiştir. Annan Planı Garanti ve İttifak Antlaşmalarının yürürlükte kalacağı, yeni oluşacak devletin ilişkilerine de uygulanacağı belirtilmişti. Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti anayasası sınırları içerisinde hukukun üstünlüğü, demokrasi, laiklik ve temsili hükümet ilkelerine göre iki devletin kendi anayasaları içerisinde yetkilerini özgürce düzenleyeceği belirtilmiştir.

Planda her alanda tamamen yetkili olacak Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum devletlerine tanınan yetkiler aynıdır. İki kurucu devlet güvenlik, turizm, eğitim, ticaret, sosyal güvenlik, sağlık, şehir ve bölge planlama ve ceza hukuku alanlarında yetkili olacaktır. Planda Birleşik Kıbrıs Devleti'nin AB üyesi olacağı belirtilirken Kıbrıs'ın AB içinde nasıl temsil edileceğine de yer verilmiştir.

[5] Annan Planı hakkındaki bilgiler, değişik siyasi görüşlere sahip Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar tarafından hazırlanan *"Kıbrıs için Annan Planı: Vatandaşın el kitabı"* adlı yayından alınarak özetlenmiştir.

Plana göre Kuzey'de olup da Kıbrıs Rum devletine ait olacak topraklar üç yılı geçmeyecek geçici bir süre için Kıbrıs Türk Devleti tarafından yönetilecekti. Bu bölgelerin BM gözetiminde altı aşamada Kıbrıs Rum Devleti'ne devredilmesi öngörülmüştü. Birinci aşamada devredilecek bölgelerden biri de plan öncesi ve sonrası tartışmalara ve gerilimlere neden olan Maraş bölgesidir.

Uzun süre tartışılan başka bir konu ise mülkiyet konusudur. Tarafsız bir mülkiyet kurulunun oluşturulacağı ve tarafların haklarının korunacağı uygulamalara gidileceği planlanmıştı. Yeni düzenlemeye göre yeniden yerleştirilecek olan kişiler topluluk halinde yerleştirilmeyi talep edebileceklerdi.

Pile köylülerinin de dahil olduğu yeni kuruluş antlaşması yürürlüğe girdiği zaman köyde yaşayanların o tarihi izleyen bir yıl içerisinde iç kurucu devletlerden birisinin vatandaşı statüsüne sahip olmayı tercih etmeleri hakkı tanınmıştı.

Plana göre adada yaşayan, sürekli ikamet hakkına sahip olan Türk ve Yunan vatandaşları, Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk vatandaşlarının en fazla %10'u kadar nüfusa sahip olabileceklerdi. Bu durumda Türkiye'den adaya göç eden nüfusun büyük bir kısmının Türkiye'ye dönmesi gerekiyordu.

1.5. Kıbrıs ile İlgili Bazı Saptamalar

- Türk milliyetçiliğinin Kıbrıs sorunu üzerindeki etkileri, toplumun yükselen tepkisi ile birleşerek Kıbrıs sorununa dönüşmüştür. Adadaki etnik çatışmalara rağmen her iki taraf da din olgusu konusunda karşılıklı hoşgörü göstermektedir. Farklı kültürleri içinde bulunduran ada çok kültürlülüğün bir örneğidir (Kızılyürek, 2008).

- Kıbrıs sorunu, Türkiye ile Yunanistan arasındaki uzlaşmazlık olarak görülse de aslında, Kıbrıs sorunu adanın iki halkı arasındadır. İki halkın "işbirliğiyle" kısır bir döngü yaratılmıştır. Tarafların sosyal-siyasal yapısı içinde hala daha kendi nihai hedeflerine uygun düşen çözüm imkanları, arzuları ve kışkırtıcı söylemleri vardır. Bunun bir sonucu olarak gerçekçi çözüm büyük zorlukla karşılaşır ve inşa edilmesi düşünülen toplumsal durumu engeller (Tamçelik, 2009).

- Kıbrıs sorunu çözümünün temelleri, müzakereler, oydaşmacı demokrasi, ilkeler, liderler arasındaki görüşmeler, federasyon ve konfederasyon, federe devletler yasama, yürütme, yargı ve idare organları konularında oluşacak fikir birliğinde yatmaktadır (Erhürman, 2009).

- Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumları siyaset ve tarih bağlamlarında ele alınarak yıllara göre çözüm modeli aşamaları irdelendiğinde federasyon konusunda genel bir uzlaşma olduğu görülmektedir. Federal çözüme karşı çıkanlar liderlerin uzlaşı üzerine çalışmalarını olumsuz yönde etkileyerek Türk ve Rum kesimleri adına görüş ayrılıklarını ortaya çıkarmaktadırlar (Kızılyürek, 2008).

- Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'nde en uygun yönetim şekli federasyon olarak düşünüldüğü halde irade eksikliğinden dolayı bu sadece görüşülen ve uygulanamayan bir çözüm şekli olarak kalmıştır. Kuzeydeki Kıbrıs Türklerinin çözüm yönündeki iradesi Güneyde Kıbrıs Cumhuriyeti'ne Türklerin yeniden katılmasını istemeyen milliyetçilerin beklentilerine ters düşmüştür. Yükselen milliyetçilik nasıl ki Kıbrıs Cumhuriyeti'ne olumsuz etki yaratmış ise, Annan Planı ile kurulması önerilen Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'ne de olumsuz yönde etki etmiştir (Kızılyürek, 2005).

1.6. Tezin Konusu ve Amacı

1974 öncesi ve sonrası Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rumların Pile Köy'ündeki gündelik yaşam alanında karşılaştıkları sorunlar ve Türk-Rum ilişkilerini derinlemesine inceleyerek iki toplumlu karma yaşam ilişkilerini ortaya çıkarmak tezin konusunu oluşturmaktadır.

Pile hakkında ulaşılabilen yazılı kaynaklardan biri olan, "Ölü Bölgeden Yankılar" adlı kitabında Papadakis, Pile de uyum ve işbirliği içinde geçen yaşamın Kıbrıs genelinde yaşanacak herhangi bir siyasi gerilimle değişebilen bir dengeye sahip olduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca Kıbrıs'ta "ölü bölge"[6] içinde yer alan köyün Kıbrıs genelinde geniş bir öneme ve güce sahip olduğu anlatılmıştır.

Kıbrıs'ta yaşanan olayların köyde yarattığı algı bu araştırmada irdelenmiştir. Pile Köy'ünde yaşayan hem Kıbrıslı Türkler hem de Kıbrıslı Rumların yeniden bir arada yaşam olgusu hakkında görüş ve deneyimlerinin ortaya çıkarılması, bu tezin temel konusunu oluşturmaktadır.

Birleşmiş Milletler tarafından Kıbrıs için önerilen son plan olan Annan Planı referanduma sunulduğu zaman ortaya çıkan sonuçlar siyasi dengeleri sarsıntıya uğratmıştır. Kıbrıs genelinde görülen referandum sonuçları, Pile köyünde de bire bir aynı çıkmıştır. Kıbrıs Rum kesimini temsil eden Rumlar ve Kıbrıs Türk kesimini temsil eden Türkler olarak görülen köylülerin Kıbrıs sorunu hakkındaki görüşleri ve çözüm önerilerini irdelemek tezin amacının temelini oluşturmaktadır. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türklerin birlikte yaşam içindeki gündelik ilişkileri ve kültürler arası etkileşimleri sosyo-kültürel olarak derinlemesine incelenmiştir. Bütün bunlar tezin

[6] Birleşmiş Milletler kontrolünde olan, K.K.T.C. ile G.K.R.Y.'i arasında kalan ' tompon bölge' olarak da adlandırılan ara bölgelerdir.

amacını oluştururken, görüşmelerde elde edilen bilgiler bulgular kısmında çözümlenerek sonuç kısmında ise önerilere dönüştürülmüştür.

1.7. Araştırmada Cevap Aranan Sorular

Bu teze dayanak oluşturan araştırma verileri, ikinci bölümde de belirtileceği gibi, niteliksel araştırma yöntemleri kullanılarak toplanmış, aşağıdaki temel sorulara cevap aranmıştır:

- Köy düzeyinde, Larnaka düzeyinde ve ülke genelinde sizi en çok etkileyen olaylar nelerdir?
- Kendinizi nasıl anlatırsınız? Kimsiniz?
- "Pileli" olmak diye bir şey var mıdır?
- İki toplumlu (karma) olarak yaşamaktan memnun musunuz?
- Kıbrıs'ta insanlar yeniden bir arada yaşayabilirler mi?
- Pile Köy'ünde insanlar karma olarak yaşamaya devam edecek mi?
- Kıbrıs için çözüm öneriniz nedir?

2. BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırma Evreni ve Örneklemi

"Birlikte Yaşama Koşulları: Kıbrıs Pile Köyü Üzerine Yapılan Niteliksel Bir Çalışma" adını taşıyan bu çalışmada veriler, köyde yaşayan Kıbrıslı Rum ve Türklerle derinlemesine görüşmeler yapılarak toplanmıştır.

Araştırmanın evrenini Pile Köy'ü oluştururken, örneklemi ise, köy de yaşayan on iki Kıbrıslı Rum ve on iki Kıbrıslı Türk katılımcıdan oluşmuştur. Araştırma Pile Köyü'nde yaşayan Rum ve Türkler arasından yaş ve cinsiyet kotaları dikkate alınarak ve her katılımcıdan isim listeleri alınarak gerçekleştirilmiştir. Her haneden izin alınarak ve araştırma hakkında bilgi verilerek görüşme talep edilmiştir. Derinlemesine görüşme esnasında, çeşitli fikirler ve görüşler elde edebilmek amacıyla her haneden tek bir bireyle görüşmeye karar verilmiştir. Ayrıntılı bilgi ve veri toplamak içinse görüşmeler sırasında katılımcılardan izin verenlerle ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Kıbrıslı Rumlardan başlangıçta ses kayıt cihazı kullanımı konusunda olumsuz tepki aldığım için geri kalanında ses kayıt kullanma izni istenmemiştir. Kıbrıslı Türlerden ise bir kişi hariç hepsinde ses kayıt cihazı kullanılmıştır.

2.2. Araştırma Süreci: Veri Toplama ve İşlem

Neuman'ın önerdiği gibi (2006, s.548), bir saha araştırması, uygulama amaçlı bir dizi değişmez teknikten çok araştırmaya bir yönelim amacıyla gerçekleştirilmelidir. Araştırmacı bilgi edinmek için çeşitli yöntemler kullanmalıdır. Bir saha araştırmacısı, doğal toplumsal ortamdaki, toplumsal anlamları incelemeli ve çok sayıda bakış açısını kavramalıdır. Ayrıca katılımcıların anlam sisteminin içine girmeli ve sonra araştırmanın dışarıdan bakış açısına geri dönmelidir. Bu araştırmamda da bu bilgilerden yola çıkarak veriler elde edilmiştir.

Araştırma kapsamında görüşmeyi planladığım gibi, 12 Kıbrıslı Rum ve 12 Kıbrıslı Türk toplamda 24 kişiyle görüşüldü (Tablo 2.1'de görüldüğü gibi). Görüşülen kişilerin, köyün yerlilerinden olmasına, köy hakkında derin bilgiye sahip olması bakımından özellikle dikkat edildi. Görüşmeler Kıbrıslı Türk katılımcılarla başlanarak, Kıbrıslı Rum katılımcılarla sonlandırılmıştır.

Görüşmeler önceden randevu veya rızaları alınarak araştırmaya katılacak görüşmecilerin uygun gördükleri yerlerde, genellikle ev, ofis ve kahvehane ortamlarında gerçekleştirilmiştir. Tesadüfi olarak seçtiğim ilk katılımcıdan sonra, her katılımcının önerdiği diğer kişilerle görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşme öncesinde tüm katılımcılar araştırma hakkında bilgilendirilerek izinleri alınmıştır.

2.2.1. Veri Toplama Araçları

Tez araştırmasının verilerinin toplanmasında niteliksel araştırma yöntemlerinden biri olan derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmıştır. Derinlemesine görüşmeler önceden hazırlanan görüşme formu rehberliğinde yürütülmüştür (bkz. Ek1).

Derinlemesine görüşme, sosyal bilim alanında araştırma yapılırken kullanılan veri toplama tekniklerinden birisidir. Çoğu zaman rehber bir görüşme formu eşliğinde açık uçlu sorular sorulur. Araştırmacının bu teknikte rolü, görüşülen kişi ile yapılan tartışmayı yönetmektir. Araştırmacı tartışmayı izler, kaydeder ve amacın sınırları dışına çıkılmamasını sağlar. Bu kişiye yönlendirici (moderatör) denir. Moderatör bir gözlemci olarak davranmak durumunda olup, yorumlarda tarafsız bir tutum sergilemek zorundadır (Akşit, 2010).

Derinlemesine görüşmelerde araştırmacının yanı sıra bir gözlemci bulunur. Gözlemci tartışmayı dikkatle gözler ve notlar alır. Katılımcıların fikirleri, ifadeleri, bilgilendirilmiş rızaları alındıktan sonra ses kayıt cihazları ile kaydedilir ve daha sonra analiz için bant çözümlemeleri yapılır (Akşit, 2010).

Patton'un ortaya koyduğu araştırmada; derinlemesine görüşme esnasında görüşme formu kullanımının avantajı, görüşmeyi yöneten kişiye genellikle sınırlı olan görüşme zamanını en ektin şekilde kullanma şansı verir. Bu formla, farklı insanlarla görüşülen konular hakkında daha sistematik ve bütünlüklü bilgi elde etme şansı yakalanabilir. Bu formla görüşülen konu ve sorunlara odaklanmak mümkünken aynı zamanda bireysel yaklaşımları, bakış açılarını ve deneyimleri elde edebilmek de mümkün olur (aktaran Kümbetoğlu, 1987,s.11).

Araştırmada yapılan derinlemesine görüşmeler aşağıdaki değişkenler dikkate alınarak, köylülerin olabildiğince eşit temsili sağlanmaya çalışılarak yapılmıştır:

1. Katılıcıların Cinsiyeti (Kadın/Erkek)
2. Katılıcıların Yaşı (Genç/Orta/Yaşlı)
3. Katılıcıların ait olduğu etnik grup (Kıbrıslı Türk/Kıbrıslı Rum)

Tablo 2.1. Derinlemesine görüşmeler: Görüşmenin gerçekleştirileceği gruplar

	Kıbrıslı Türk		**Kıbrıslı Rum**		**Toplam**
	Kadın	**Erkek**	**Kadın**	**Erkek**	
Genç (18-30)	2	2	2	2	8
Orta (31-59)	2	2	2	2	8
Yaşlı (60+)	2	2	2	2	8
Toplam	6	6	6	6	24

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi "genç", "orta yaşlı" ve "yaşlı" yaş gruplarına ait ikişer kadın, ikişer erkek Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum'la görüşülmüştür. Sonuçta toplam olarak 24 derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir.

2.2.2. İşlem

Tez yazarken zaman kaybını önlemek amacıyla zaman çizelgesi ve iş planı hazırlanmıştır (bkz. Ek 3). Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden alınan tez onayının ardından görüşme çerçevesi hazırlanarak görüşülecek olan kişilere nasıl ulaşılacağına karar verilmiştir. Kasım 2011'de köy halkından tesadüfi olarak seçilmiş iki kişiyle görüşme çerçevesini sınamak ve ön bilgi toplamak adına görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sayesinde fark edilen eksiklikler sonrasında görüşme çerçevesinde eklemeler ve çıkartmalar yaparak güncellemeye gidilmiştir. Şubat 2012'de artık son halini almış olan görüşme çerçevesi ile 12 Kıbrıslı Türk ve 12 Kıbrıslı Rum ile üç hafta içerisinde tüm görüşmeler tamamlanmıştır. Katılımcıların kişisel bilgileri ekte yer almaktadır (bkz. Ek 4). Her bir görüşme yapıldıktan hemen sonra metin haline getirilerek çözümlenmiştir.. Görüşmeler tamamlandığında ise çözümlenen metinler üzerinden önemli ifadeler sorulan sorular ve üzerinde durulan konular ekseninde bir araya toplanarak yorumlanmıştır ve bu yorumlar yer yer literatürle karşılaştırılarak konuların tartışılmasına çalışılmıştır.

2.2.3. Verilerin Çözümlenmesi

Yazılı metinler haline dönüştürülen ses kayıtları ve kimi görüşmeler sırasında tutulan notlardan veri analizleri yapılmıştır. . Veri toplama esnasında yapılan görüşmelerin her biri sırasıyla liste numarası, cinsiyet, yaş ve etnik kimlikleriyle kodlanmıştır. Görüşmeler metin haline dönüştürülürken katılımcıların görüşme esnasındaki hal, durum, davranış, mimik, şive ve görüşmenin gerçekleştirildiği mekânlar dikkate alınarak senaryo haline getirilmiştir. Ayrıca 12 Kıbrıslı Rum ile yapılan görüşmede bulunan tercümanın da gözlemleri dikkate alınmış ve objektif olmaya çalışan bir çözümlemeye gayret edilmiştir. Metin halini alan görüşmeler yöneltilen sorulara göre anlam gruplarına ayrılmış ve ardından değişkenler dikkate alınarak tezin bulgular bölümünde yorumlanmıştır.

2.3. Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler ve Etik Sorunlar

Araştırma genelinde katılımcılarla yapılan görüşmeler esnasında bazı güçlüklerle karşılaşılmış olsa da genel anlamda araştırmanın güvenirliğini etkileyecek bir durumdan söz etmek mümkün değildir. Araştırma esnasında yaşanabileceği öngörülen katılımcıların görüşmekten çekinme durumlarını mümkün olduğunca önlemek amacıyla, görüşmelere başlamadan bir ay öncesinden itibaren köydeki Rum ve Türk kahvehanelerine tez araştırmasının içeriğiyle ilgili bilgilendirici bültenler (Rumca, Türkçe ve İngilizce) asılmıştır. Buna bağlı olarak görüşme gerçekleştirilen her hanede samimi ve güven verici bir sohbet ortamı yakalanmaya çalışılmıştır.

Derinlemesine görüşmelerde fikir ve görüş çeşitliliği elde edebilmek amacıyla her haneden tek bir bireyle görüşmeye karar verilmiştir. Bu karar bir hanede yer alan tüm bireylerin fikirlerinin paralel olduğu varsayımını içermesi bakımından farklı hane

bireyi görüşleri varsa eğer bunların atlanmasını beraberinde getirmiştir. Ayrıca, araştırmacının, araştırma alanı olan Pile köyünde doğup büyümüş olması, bir bakıma (katılımcılara rahat ulaşabilmesi bakımından) avantaj, bir bakıma da (insanları zorlamamak, sıkıştırmamak için bazı konuları deşmekten ve derinlemesine sorular sormaktan kaçınması bakımından) dezavantaj sayılabilir. Bu da araştırmanın önemli kısıtlamalarından biri olmuştur. Aynı şekilde, Kıbrıs konusunun tarihsel süreç bağlamında sahip olduğu hassaslık göz önünde bulundurularak bazı sorular yumuşatılmıştır. Böylece görüşmecileri hedef haline getirecek söylemler ortadan kaldırılmış; bu sayede, rahat ve akıcı olarak sürdürülebilen görüşmeler yapılmıştır. Her ne kadar bu hassasiyetin gözetilmesi samimiyet sağlamış ve içten cevaplar almaya katkıda bulunmuşsa da, bazı konularda derinleşememe sorununu da beraberinde getirerek araştırmayı önemli ölçüde kısıtlamıştır.

Araştırma verilerinin toplamında ses kayıt cihazı kullanıldığı ve sonrasında çözümlenerek verilere ulaşıldığı önceki bölümde anlatılmıştı. Ses kayıt cihazıyla ilgili olarak ciddi bir kısıt bir Kıbrıslı Türk katılımcının yanı sıra tüm Kıbrıslı Rum katılımcıların ses kaydı alınmasına izin vermemeleri olmuştur. Bu noktada bahsedildiği üzere notlar alınmış ve görüşme sonrasında bu notlar görüşme metnine çevrilmiştir. Rumlarla yapılan görüşmelerde ayrıca tercüman kullanılmıştır. Yardımcı olan tercüman ayrıca gözlemci olarak görüşmelerin metne dönüştürülmesinde katkı sağlamıştır. Bu noktada araştırmacının Rumca bilmemesi ve tercümana bağlı kalmasıyla, ses kaydı kullanımına izin verilmemesi anlam kaybına neden olma riskini taşımaktadır. Bulgular kısmında kullanılan katılımcı ifadeleri Kıbrıs ağzı ile verilmiştir. Kıbrıslı Türk katılımcıların kendi Türkçeleri olan Kıbrıs ağzı olduğu gibi metne dökülmüştür. Bunun yanı sıra tercüman eşliğinde görüşülen Rum katılımcıların ifadeleri de tutarlılık olması adına İstanbul ağzına çevrilmemiştir.

Bu kullanım şekli tutarlılık gözetmekle birlikte araştırma sonucunda hazırlanan tezin bulgu kısmının okunmasını zorlaştırabileceği ihtimal dahilindedir.

3. BÖLÜM

BULGULAR

Tez araştırmasının temelinde Pile Köyü'nde yerleşik, Kıbrıs Rumlar ve Kıbrıs Türkler ile yapılan derinlemesine görüşmeler yer almaktadır. Derinlemesine görüşmelerde her iki halk için cinsiyet ve yaş bazında değişkenler ele alınarak toplamda 12 Kıbrıslı Rum ve 12 Kıbrıslı Türk ile derinlemesine görüşme yapılmıştır (Tablo 2.1).

Bu bölümde tez kapsamında Pile'li Rum ve Türk katılımcılarla yapılan derinlemesine görüşmelerin analizleri, görüşmeler sırasında yapılan gözlemlerin değerlendirilmesi ve bazı durumlarda literatüre başvurulması ile erişilen bulgular ortaya konulacaktır. Ortaya konulan bulguların eleştirel bir üslupla gözden geçirilerek tartışılmasına da yarıca yer verilecektir.

Bulgulara erişmek amacıyla katılımcılarla yapılan görüşmelerde kişilerin konulara ilişkin verdikleri cevaplar, anlattıkları, kendi ifade biçimleriyle, telaffuzları mümkün olduğu ölçüde tüm gerçekliği ile aktarılmıştır. Kişilerin cümlelerinin sonunda parantez içerisinde verilen bilgiler ise sırasıyla, katılımcının katılımcılar listesindeki numarasını (L), cinsiyetini (K/E), yaşını ve ait olduğu etnik grubu (Kıbrıslı Rum için KR /Kıbrıslı Türk için KT) göstermektedir.

3.1. Katılımcılarının Profil Bilgileri

Bu araştırmada katılımcıları daha iyi tanımak amacıyla katılımcıların kişisel bilgileri alınıştır. Katılımcıların kimliklerini gizli tutmak nedeniyle metne aktarılan bilgiler sınırlı tutulmuştur. Katılımcıların profili, Kıbrıslı Rumlar ve Türkler olmak üzere iki başlık altında aşağıdaki gibi verilmiştir.

3.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Profil Bilgileri

Genç Rum Kadın katılımcılarından ilki üniversite mezunudur. Doğum yeri Larnaka'dır. Kıbrıs kimliğine[7] sahip ve Rumca, İngilizce, az Fransızca ve birkaç kelime[8] Türkçe bilmektedir. Diğer kadın katılımcı ise lise mezunu olup, doğum yeri Larnaka'dır. Kıbrıs kimliğine sahip olup Rumca, İngilizce ve birkaç kelime Türkçe bilmektedir. Genç Rum erkek katılımcılarından her ikisi de lise mezunu ve Larnaka doğumludurlar. Sadece Kıbrıs kimliğine sahip ve Rumca, az İngilizce ve birkaç kelime Türkçe bildiklerini ifade etmektedirler.

Orta yaş grubundaki Rum kadın katılımcılardan her ikisi de lise mezunu ve doğum yerleri ise Pile köyüdür. Ayrıca her ikisi de Kıbrıs kimliğine sahip olmakla birlikte Rumca, az İngilizce ve birazda[9] Türkçe bilmektedirler. Orta yaş Erkek katılımcılar da kadınlar gibi lise mezunu olup Pile doğumludurlar. Her iki erkek de Kıbrıs Kimliğine sahiptir. Erkek katılımcılar Rumca, İngilizce, az Türkçe bilmektedirler Ayrıca erkek katılımcılardan ilki az Fransızca bilgisine sahip olduğunu vurgulamıştır.

---

[7] Buradaki kimlik terimi vatandaşlığı belirten Türkiye'deki "nüfus cüzdanı" veya Kuzey Kıbrıs'taki "kimlik kartı" anlamında kullanılmaktadır.

[8] "Birkaç kelime" olarak nitelendirilen dil bilgisinin gündelik yaşamda sıklıkla kullanılan selamlaşma kelimelerinin olduğu kastedilmektedir.

[9] Gündelik dilde kendini ifade edebilecek kadar basit cümleler kurabilmeyi ifade etmektedir.

Yaşlı Rum katılımcıların her ikisi de Pile doğumludur. İlk kadın katılımcı, ilk ilkokul mezunu olup Rumca ve zaman aşımına uğrayan bir Türkçesi olduğunu ifade ediyor. Diğer kadın katılımcı ise lise mezunu ve Rumcaya ek olarak az İngilizce ve çok az Türkçe bildiğini söylüyor. Erkek katılımcıların ilki lise mezunu ve Kıbrıs doğumludur. Rumca, iyi derece İngilizce birkaç kelime de Türkçe bildiğini ifade ediyor. Diğeri erkek katılımcı ise ilkokul mezunu ve Pile doğumludur. Rumca, az İngilizce ve az Türkçe bilmektedir. Her iki yaşlı erkek katılımcı Kıbrıs kimliğine ve İngiliz vatandaşlığına sahiptir.

3.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Profil Bilgileri

Genç Türk Kadın katılımcılarından ilki üniversite mezunudur. Doğum yeri Larnaka'dır. Kıbrıs ve K.K.T.C. vatandaşlığına sahiptir. Türkçe, az Rumca, az İngilizce bilmektedir. Diğer kadın katılımcı ise üniversite öğrencisidir. Doğum yeri Lefkoşa'dır. Kıbrıs ve K.K.T.C. vatandaşlığına sahiptir. Türkçe, İngilizce ve birkaç kelime kadar Rumca bilmektedir. Genç Tük erkek katılımcılarından ilki üniversite terk ve Lefkoşa doğumludur. Kıbrıs ve K.K.T.C. kimliğine sahip ve Türkçe, az Rumca, az İngilizce bilmektedir. Diğer genç katılımcı yurtdışı doğumlu olup, Kıbrıs, K.K.T.C.ve yurtdışına ait vatandaşlığı bulunmaktadır. Ayrıca Türkçe, Rumca ve İngilizce bilmektedir.

Orta yaş kadın katılımcılar lise mezunu ve Pile doğumludurlar. Katılımcıların her ikisi de Kıbrıs ve K.K.T.C vatandaşlıklarına sahiptirler. Katılımcılardan ilki İngiliz vatandaşlığına da sahiptir. Türkçe, Rumca ve az İngilizce bilmektedir. Diğer kadın katılımcı ise Türkçe az Rumca ve az İngilizce bilmektedir. Orta yaş erkek katılımcıların her ikisi de Pile doğumludur. Katılımcılardan İlki üniversite mezunu olup Türkçe, İngilizce ve Rumca bildiğini ifade ediyor. Her iki erkek katılımcıda

K.K.T.C. ve Kıbrıs vatandaşlıklarına sahiptirler. Diğer erkek katılımcı ise, İngiliz vatandaşlığına da sahip olmakta ve Türkçe, İngilizce ve Rumca bildiğini belirtmiştir.

Yaşlı kadınlar ve erkekler her ikisi de Pile doğumlu olup. K.K.T.C. Kıbrıs ve yabancı[10] bir ülkenin yurttaşlığına sahiptirler. Hepsi de Türkçe, Rumca ve İngilizce bilmektedirler.

3.2. Kıbrıs Genelindeki, Kazadaki ve Köydeki Önemli Olaylarla İlgili Katılımcıların Görüşleri

Katılımcıların yaşamındaki önemli olaylara ilişkin bilgi edinmek için, katılımcılara geçmiş yaşantılarını düşündükleri zaman ada geneli, köyün bağlı olduğu kaza ve köy dahil olmak üzere onları en çok etkileyen, zihinlerinde yer eden yaşanmışlıklar sorulmuştur. Buradaki amaç Kıbrıslı Rum ve Türk katımcıların dünya görüşleri, yaşanmışlıklar üzerindeki düşünceleri ne derece paralel olduğunu anlamlandırmaktır. Ayrıca bu yolla iki topluluğun da birbirleri ile olan ilişkileri konusunda bilgi edinilecektir.

3.2.1. Kıbrıs Genelindeki Önemli Olaylarla İlgili Katılımcıların Görüşleri

Bu bölümde Kıbrıs bir bütün olarak düşünüldüğü zaman, ada genelinde veya ada içinde geçmişten günümüze kadar katılımcıları en çok etkileyen olay ya da olayların neler olduğu sorulmuştur. Alınan cevaplar yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre analiz edilmiştir, analizler literatürle desteklenmeye çalışılmıştır.

[10] Kıbrıs'taki tarihsel süreç nedeniyle İngiliz vatandaşlığına sahip olan kişilere çok sık rastlanmaktadır. İngiliz vatandaşlığı dışındaki vatandaşlıklar köyde az görüldüğünden, kişilerin bilgilerini gizlemek amacıyla "yabancı pasaport" veya "yabancı vatandaşlık" olarak adlandırılmıştır.

3.2.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Kıbrıs Genelindeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri

- *"Aklıma işgal gelir. O tarafa serbest geçemeyik. Tabii kapılar açılınca*[11] *ben gittim ve Girne'yi çok beğendim. Bu adayı sınırlarla ayırmamız çok kötü" (L10,E, 26, KR).*
- *"(Uzun süre düşünerek) Derinya olayları*[12] *beni çok etkilediydi"(L1,E,29, KR).*
- *"Yani iki tarafta da rahat dolaşmak isderim. Sınır olmasın bir çözüm yakışır artık bize"(L5,K, 20. KR).*
- *"Avrupa Birliği'ne girmemiz*[13] *benim için bir sürprizdi. Bu hep söylenirdi ama benim beklemediğim bir şeydi"(L11,K,26, KR).*

Genç erkek Rum katılımcılardan biri, "aklıma işgal gelir." diyerek 1974 olaylarına ve adanın bölünmesine gönderme yapmaktadır. Bu genç erkek katılımcının yanı sıra bir genç Rum kadın katılımcının da aynı görüşte olduğu, adanın bölünmesinden rahatsız olduğu görülmektedir. Diğer genç Rum katılımcı ise Kıbrıs'ın Avrupa birliğine girişi karşısında şaşkınlığını ifade etmiştir.

Genç erkek Rum katılımcılardan diğeri ise "Derinya olaylarından" etkilendiğini ifade etmektedir. Bu olaylar sırasında katılımcının yaşının 13-14 civarlarında olduğu düşünülürse genç yaşta yaşadığı olayların kalıcı bir travma etkisi yarattığı söylenebilir.

- *"74'te yaşananlar unutulamaz ama Kıbrıs için artık bir barış olması gerekir diye düşünürüm . Akdeniz'de bu kadar değerli olan bir adanın çözüme ulaşması şart"(L4,E, 47, KR).*

[11] 23 Nisan 2003 tarihinde K.K.T.C ile güneydeki Kıbrıs Cumhuriyeti arasında geçişler iki kesimin uzlaşmasıyla serbest bırakılmıştır.

[12] 1996'da KKTC sınırında Türk bayrağını indirmek amacıyla bayrak direğine çıkmaya çalışan Kıbrıslı Rum'un öldürülmesi ile adada geçmiş yıllarda yaşanan mücadeleleri gündeme getirmiştir ve toplum içinde huzursuzluğa sebep olan olaylardan bahsetmektedir.

[13] Kıbrıs Cumhuriyeti, Kıbrıs sorunu çözüme ulaştırılmadan 2004 yılında Avrupa Birliği üyesi oldu.

- *"Çok şey aklıma gelir… Zigi'deki patlama*[14] *elektrik santralinin patlaması, Elios'un düşen uçağı*[15] *ve içinde bulunan kamptan dönen çocukların ölümü içimizde bir acıdır ve tabii 74 darbe olaylarının Türk müdahalesini unutmadım aklımdadır" (L3,E, 48, KR).*
- *"İşgal 74 aklıma gelir (düşünceli bir şekilde) isdediğim yere gidemem hür bir şekilde ve ben dört sene önce kapılar açıldığında Karpaz'a*[16] *gittim ama çok değişmiş gördüm, çok bakımsızdı bu da beni üzdü"(L9,K,53,KR).*
- *"Göçmenler aklıma gelir biz göçmen olmadık ama 74 olaylarında birçok insan yerinden oldu ve tabii biz da bu olaylardan çok etkilendik" (L7,K,56, KR).*

Orta yaşlı erkek Rum katılımcı toplumsal yara açan daha güncel olayları sıralamaktadır. Lakin ifadesini diğer tüm orta yaşlı Rum katılımcılar gibi 1974 olaylarını vurgulayarak sonlandırmaktadır. Orta yaşlı kadın ve erkek Rum katılımcılar, 1974'deki Türkiye'nin Kıbrıs çıkarmasını "önemli olay" olarak hatırlamaktadırlar. Ve bu olayı "işgal" olarak nitelendirmektedirler. Daha sonra görüleceği gibi Türkler, 1974 Kıbrıs çıkarmasını "74 olayları" olarak adlandırmaktadırlar. Orta yaşlı Rum katılımcıların 1974 olaylarına ilişkin ifadelerinde öne çıkanlar şunlardır; olayların insanları yerinden etmesi, yeni bir düzen kurmaya zorlaması, adanın bölünmüşlüğü ve hale hazırda bir Kıbrıs sorununun neticelendirilememesidir.

- *"1974 olayları, sonra 20 Temmuz benim için bir şoktu. Ama şimdi düşündüğümde bir su meselesi, yağışlar, benim için daha önemli bir sorundur" (L6, E, 68, KR).*
- *"74 Olayları aklıma gelir (soğuk bir ifadeyle) ki bu olaylarda Türk da, Rum da, İngiliz da suçludur"(L8, E, 76, KR).*

[14] Rum milli muhafız ordusuna ait Zigi üssünde 2011 de meydana gelen patlama ile çok sayıda asker ölmüş ve elektrik santrali de ciddi hasar almıştı.

[15] Kıbrıs Rum kesimine ait Helios havayolu şirketine ait bir uçağın 14 Ağustos 2005'te 121 yolcusu ile Atina yakınlarında düşmesi ve kimsenin hayatta kalmaması bir trajedi olarak kayıtlar geçmiştir.

[16] Kuzey Kıbrıs'ın bir bölgesi olan Karpaz Yarımadası'nda yer alan ve Rumlar tarafından kutsal sayılan Apostolos Andreas Manastırı özellikle Rum ziyaretçilerin uğrak yeridir.

- *"Avrupa'ya girmemiz*[17] *savaşın duracağının ve bir daha yaşanmayacağının bir garantisidir bizim için" (L12, K, 60, KR).*
- *"74'te çok olay oldu, köyden kaçtık üç gün sonra Türkler bizi geri çağırdı. Ne evimizi iliştiler ne da bizi öldürmeye galkıştılar" (L2, K, 72, KR).*

Yaşlı kadın ve erkek Rum katılımcılara Kıbrıs genelinde zihinlerinde yer eden olaylar sorulduğu zaman, 1974 olaylarının yine öne çıktığı görülmektedir. Yaşlı erkek Rum katılımcılardan birinin 1974 olaylarıyla ilgili olarak Türk Rum ve İngiliz, bütün tarafların suçlu olduğunu dile getirmesi önemlidir. Bununla birlikte köy düzeyinde ilişkilerde her ne kadar gerilimli bir ortam olsa dahi iyi ilişkilerin de yürütüldüğü yaşlı Rum kadın katılımcının "Türkler bizi geri çağırdı" söyleminden anlaşılmaktadır. Kadın yaşlı katılımcılardan biri de Kıbrıs'ın Avrupa birliğine girmesini çözüme doğru bir yol olarak görmektedir. Tüm bunların yanı sıra yaşlı erkek Rum katılımcılardan birinin 1974 olaylarının tüm ciddiyetine rağmen geçmişte kaldığını "su meselesi" gibi sorunların gündelik hayatta ada için daha önemli olduğunu söylemesi manidardır.

3.2.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıs Genelindeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri

- *"İş sıkıntısı, ucuz işçiliğin olması ve bizim iş bulamamamız" (L20,E,23,KT).*
- *"Rum tarafının Avrupa Birliğin de oluşu ve bizden daha ileride olmaları ve insanlara daha çok değer verilen bir yer olduğunu düşünürüm. Türk tarafını düşündüğümde ne kural var ne insan hakkı var, tabii bizim daha geri olmamızın nedeni AB'de olmayışımızdır. Biz da isderik AB'ye girelim ama biz 150 sene sonra ancak girerik" (L15,E,29, KT).*

[17] 1 Mayıs 2004 yılında Kıbrıs'ın Avrupa Birliğine kabul edilmesi kastedilmektedir.

- *"Irk, millet ayrımı yapılması, 74 olaylarında çok şey yaşandı ama büyüklerimiz gördü bunları biz görmedik tabii. Sonuçta bugün gençlerin önünün açılmasından yanayım" (L24,K, 23, KT).*
- *"Kıbrıs'ta Türk ve Rum ayrımı çok yüksektir. Bu yüzden hiçbir zaman anlaşma olmaz. Köyümüzde da Türk Rum arasında evlilik bile olmadı. En son yakın bir köyde olmuş, aileleri desdek çıkmadı" (L21,K, 25, KT).*

Kıbrıslı genç kadın ve erkek Türk katılımcılar Kıbrıs'ın ikiye bölünmesinin ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin tek taraflı olarak AB'ye girmesinin Kıbrıslı Rumları insan hakları, iş olanakları bakımından daha avantajlı görmektedir. Bu durumun Kuzey kesiminin (K.K.T.C.) AB'ye giriş sürecini uzatmakta ya da ortadan kaldırmakta olduğu genç erkek Türk katılımcılardan biri tarafından vurgulanmaktadır.

- *"74 Olayları da yaşandı. Rumların köyden kaçışı bizlerin de eve kapanıp eşyalarımızı toparlamamız benim aklımdan çıkmaz… Ama bende daha kalıcı olan Derinya'daki sınır olaylarıydı" (L19,E,46, KT).*
- *"İngiltere'nin burada sömürgeci bir güç olarak kendi çıkarları doğrultusunda bulunması*[18] *ve Kıbrıslı Türklerin Türkiye sayesinde Kıbrıs'ta bugünkü varlığını sürdürmesi, yoksa bugün Kıbrıslı Türkler azınlık konumunda olacaktı" (L17,E,52, KT).*
- *"Denktaş'ın ölümü. Bir tarih kapandı sonuçta. Onun yerine yetişecek biri yok. Sağ-sol görüş burada durur" (L13,K, 48, KT).*
- *"Kıbrıs olayları deyebilirm" (L23,K,57, KT).*

Orta yaşlı kadın ve erkek Türk katılımcılar, Türkiye'nin 1974'deki müdahalesinin Türkleri azınlık konumunda olmaktan kurtardığını vurgulamaktadırlar. İngiliz üslerini ise İngiltere'nin bir sömürgeci güç olduğunun işareti olarak görmektedirler.

[18] Kıbrıs'ta Birleşik Krallık'ın Agrotur ve Dikelya üsleri vardır. Dikelya Üssü'nde dinleme tesisleri ve eğitim kampları bulunurken Agrotur Üssü'nde ise askerlerin savaş için eğitildikleri kamplar yer almaktadır.

Bunlara ek olarak daha yakın geçmişte yaşanan "Derinya olayı" ve "Denktaş'ın ölümü" öne çıkarılan diğer konulardır.

- *"Kıbrıs'ta bir anlaşmaya varılmaması Kuzey'de yaşanan ambargolar ve getirisi olarak işsizlik" (L16,E, 67, KT).*
- *"TMT'nin kuruluşuyla EOKA'ya karşı başlayan hareketler ve yaşanan mücadeleler" (L18,E,74,KT).*
- *"Ben Kıbrıs'ta yoktum ama 74 olayları Kıbrıs ve Kıbrıslılar için çok etkileyiciydi" (L22,K,61, KT).*
- *"Erenköy'de şehitler oldu. Türkiye'den gelen çocuklarımız öldü çıkarma yaparken. Bunların yaşanması beni çok etkiledi. (Düşünerek) Ondan sonra 64'ten önce bizim güveyimiz gayboldu, 45 sene önceki kayıp otobüsün*[19] *şehitleri bulundu ve biz onu yeni gömdük" (L14,K, 72, KT).*

Yaşlı kadın ve erkek katılımcılar 1974 olaylarının öneminden, etkilerinden ve günümüze kadar gelen izlerinden bahsetmişledir. Ayrıca yaşlı erkek Türk katılımcılardan biri, Kıbrıs'taki çözümsüzlüğün sonucu olarak Kuzey kesiminin yaşadığı işsizlikten bahsetmiştir. Bunlara ek olarak yaşlı kadın Türk katılımcılardan biri, Kıbrıs Türk halkı için trajik bir olay olan "kayıp otobüs" (Kayıp Otobüs, 2007) olayında kaybettiği damadından bahsetmektedir. Bu anısını anlatırken "şehit" tanımlamasını yapması ise bu olayın toplumsal hafızadaki önemini göstermektedir.

3.2.1.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıs Genelindeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Görüldüğü gibi her iki gruptan katılımcılar 1974 Kıbrıs çıkarmasını Derinya olaylarını, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin AB'ye katılmasını Kıbrıs genelindeki önemli

[19] 1964 yılında çalıştıkları Dikelya Üssü'ne gitmek için yola çıkan 11 Türk, bindikleri otobüsle birlikte Rumlar tarafından kaçırılarak öldürülmüştür. Bu işçilerin cesetlerinin gömüldüğü kuyu 45 yıl sonra bulunarak cesetler ailelerine teslim edilmiş (Kayıp Otobüs, 2007).

olaylar olarak algılamaktadır. Ancak 1974'deki Türkiye'nin Kıbrıs çıkarmasını Kıbrıslı Rumlar "işgal" olarak nitelendirirken, Türkler "azınlık olmaktan kurtarılmak" olarak değerlendirmektedirler. 1974 dönemine vurgu yapan her iki gruptan katılımcıların yaş oranları yükseldikçe ifadelerinin ise sertleştiği gözlemlenmiştir. Öte yandan, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin AB'ye katılımı Kıbrıslı Rumlar tarafından avantajlı bir durum olarak algılanırken Türkler AB üyeliğinin sağladığı haklardan yararlanamadıkları için tek taraflı katılıma olumsuz yaklaşmakta ve eleştirmektedirler.

3.2.2. Bağlı Olunan Kazadaki Önemli Olaylarla İlgili Katılımcıların Görüşleri

Pile Köyü'nde yaşayan Türkler resmi olarak kuzeyde bulunan Gazi Mağusa kazasına ve güneyde yer alan Larnaka kazasına, Rumlar ise güneyde yer alan Larnaka kazasına bağlı olarak yaşamlarını sürdürmektedirler. Türk katılımcılara bağlı oldukları kaza hakkında onları en çok etkileyen olaylar sorulmuştur. Rum katılımcılardan ise Larnaka kazasını düşündükleri zaman zihinlerinde yer eden olay veya olayları anlatmaları istenmiştir.

3.2.2.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Bağlı Olunan Kazadaki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri

- *"Gezme, eğlence (gülüşmeler) başka ne olabilir ki?"(L10,E,26,KR).*
- *"Larnaka deyince benim aklıma Finiguezler* [20] *gelir yani eğlence gelir (gülüşmeler)"(L1,E,29,KR).*
- *"Alıveriş gelir, Finiguezler gelir"(L5,K,20,KR).*
- *"Benim hep aklıma gezme gelir, Finiguezler gelir. Sahil gelir. Bunlar"(L11,K,26,KR).*

[20] Larnaka şehir merkezinde adını hurma ağaçlarından alan gezinti yolu.

Genç kadın ve erkek Rum katılımcılar, Larnaka'yı eğlence, gezme yeri ve alışveriş merkezi olarak anlatmaktadırlar.

- *"Her şeyim orda geçer iş yerim orda dükkanlar orda, panayır orda bizim için bir merkez gibi"(L4,E,47,KR).*
- *"1978'de bizim köye yakın Gadagılizmo'da çok yağmur yağmış ve yollar kapandıydı. Okula gidemediydik o beni çok etkiledi"(L3,E,48,KR).*
- *"Larnaka'da benim hayatım geçti. Benim işlediğim yerdir"(L9,K,53,KR).*
- *"Eşim orda askerlik yapardı. Ben da orda işlerdim. Hayatımın yarısı orda geçti diyebilirim ayrıca Larnaka bizim için büyük şehir"(L7,K,56,KR).*

Orta yaşlı kadın ve erkek Rum katılımcılar, Larnaka'yı ağırlıklı olarak çalıştıkları yer olarak nitelendirmiştirler. Ayrıca Larnaka bu yaş grubu için büyük şehir, sosyal hayatın devam ettiği bir merkez durumundadır.

- *"(Uzun süre düşünür) Yok gibi, aklıma bir şey gelmiyor"(L6,E,68,KR).*
- *"Eee maça giderim bisikletnan. Gene çıraklığa giderdim ama şimdi hep arabaynan"(L8,E,76,KR).*
- *"Şehir, merkez, alışveriş"(L12K,60,KR).*
- *"Alışveriş yaptığımız yerdir, bizim içim merkezdir aslında. Eskiden köyden iki bas*[21] *gakardı. Bir gün Türk bası bir gün Rum bası gakardı. Ama karma binerdik yani çok alemli eğlenceli yolculuklar yapardık. (gülüşmeler)"(L2,K,72,KR).*

Yaşlı kadın ve erkek Rum katılımcılar geçmişe vurgu yaparak orta yaş grubunda görüldüğü gibi Larnaka'da geçen iyi anılarını dile getirmişlerdir. Köye yakın bir merkez olarak nitelendirdikleri Larnaka şehrini gündelik ihtiyaçlarını karşıladıkları yer olarak anlatmışlardır.

[21] Otobüs.

3.2.2.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Bağlı Olunan Kazadaki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri

- *Çok güzel gezme yeri deyebilirim Larnaka için. Mağusa da güzel ama Larnaka daha yakın, daha çok eğlence var. O yüzden o tarafa gitmeyi tercih ederim"(L20,E,23,KT).*
- *"Larnaka'yı ben bir şehir olarak yorumlarım. Güzel, farklı bir yer ve sosyal yaşam için olanaklar sunan bir yer"(L15,E,29,KT).*
- *"Larnaka'da kapılar açıldıkdan sonra Türk arabalarına yapılan saldırılar[22]"(L24, K, 23, KT).*
- *"Gezme, alışveriş, finiguezler gelir aklıma"(L21,K, 25, KT).*

Genç kadın ve erkek Türk katılımcılar, Larnaka şehrini gezme, alışveriş ve sosyal yaşam olanakları sunan bir şehir olarak tanımlamıştır. Larnaka ile Mağusa'yı karşılaştırdıklarında ise Larnaka'nın köye yakınlığını ve düzenli bir şehir oluşunu gerekçe göstererek daha çok tercih ettiklerini açıklamışlardır. Ayrıca Türk genç katılımcılar, iki taraf arası geçişler serbest bırakıldıktan sonra kuzey kesimden gelen Türklerin araçlarına yapılan saldırılardan söz etmiştir.

- *"Larnaka'ya eskiden ulaşım yoktu, biz da Pile tepesinde oturup o nostaljik havayı izlerdik. O zaman Larnaka'da Türkler da yaşardı, kalenin olduğu yerlerde panayırlar yapılırdı. Larnaka deniz festivaline hatta Tarık Akan'ın da geldiğini hatırlarım 74 öncesi. Ayrıca Hala Sultan'ın [23] olduğu yerdir İslamiyet için önemli bir yer tabii"(L17,E,52,KT).*
- *"Larnaka'ya her gittiğimde, akrabalarımızın evi vardı Türk mahallesinde onlarnan biz çok oyun oynardık, hep bu aklıma gelir"(L19,E,46, KT).*

[22] 2003 yılında iki toplum arası geçişlere izin verilmiştir. Arabalarıyla Rum kesimine geçen Türklere karşı faşist ve milliyetçi kesimlerce araçlarına zarar verecek şekilde yapılan saldırılar basının gündeminde sıklıkla yer almıştır.

[23] Sahabeden olan, Hala Sultan olarak da bilinen Ümmü Hiram'ın kabri bölgede yer almaktadır.

- *"96 Olaylarında kızım astım krizi geçirdi, Rum gomuşumuz bizi arabasıyla hastaneye götürdü. Olayların daha üçüncü günüydü. Rum polisi eşliğinde gittik ve bizi çok korudular. Hatta hastanede unutmam polis' heralde bu kadın çok çaresiz ve geldi' dediydi"(L13,K, 48, KT).*
- *"Larnaka en sevdiğim şehirlerdendir, düzenlidir, daha medenidir Mağusa'ya göre. Mağusa'da tarihi güzellik var; Larnaka'daysa isdediğimiz markaları buluruk ama daha yakın olduğu için her zaman Larnaka'yı tercih ederik"(L23,K, 57, KT).*
- *"Larnaka'ya hava almaya giderik yakın diye. Dükyanlar orda, ,alışveriş orda; aklıma bu gelir" (L16,E, 67, KT).*
- *Larnaka'da sancakda bir aylık askeri eğitim gördük mücahitlik dönemi, 74 öncesi. Bunu hatırlarım"(L18,E,74,KT).*
- *"Larnaka'da okula giderdik. O gün 1965'lerde ENOSİS davaları vardı, okulda biz esir kaldık. Silah sesleri çıkardı ve bizi alıp Mağusa'ya götürdüler. Köy yolu açılınca evimize dönebildik. Mağusa'da da hiç unutmam mazgallarda mum ışığında ders çalışırdık. Benim çocukluğum hep böyle kötü geçdi"(L22,K,61,KT).*
- *"Ben Larnaka'da 13 sene oturdum. 64'te göçmen olarak geldim. Ben EOKA çatışmalarını çok iyi hatırlarım çünkü onlar yüzünden yerimden oldum"(L14,K, 72, KT).*

Görüldüğü gibi orta ve yaşlı yaş grubuna ait kadın ve erkekler Larnaka'yla ilgili iyi ve kötü anılarını, yaşanmışlıklarını anlatmışlardır. Katılımcılar Mağusa şehrinden bahsederken tarihi güzelliklerine vurgu yaparken, Larnaka'nın ise daha düzenli ve medeni bir şehir olduğundan ve köye yakınlığından dolayı gezme için tercih ettikleri bir yer olduğunu anlatmışlardır. Özellikle kadınlar Larnaka şehrinin alışveriş olanaklarının daha fazla olduğunu vurgulamışlardır. Şehirlerin merkezilik durumlarının yanı sıra yaşanmışlıklar açısından da Türk katılımcıların anılarında farklı yerleri olduğu görülmektedir. 1974 öncesi dönemde yaşanan bazı gerilimli olaylardan bahseden katılımcılar Mağusa'yı yaşanan olayların etkisiyle nostaljik olarak "acı ve güzel" anarken Larnaka ile gerilimli bir anlatım sunmuşturlar. Bununla

beraber Derinya olayları sırasında olmasına rağmen orta yaşlı kadın bir Türk katılımcının anısında yer alan "yardımcı olma" durumu ise insani ilişkiler bakımından halkların birbirine karşı tolerans geliştirdiğinin göstergesi olarak görülebilir.

3.2.2.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Bağlı Olunan Kazadaki Önemli Olaylarla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırması

Kıbrıslı Rum ve Türk katılımcılar, Larnaka'yı köy halkının gezme, eğlence, alışveriş ihtiyaçlarını karşıladıkları yer ve sosyal yaşam olanakları sunan bir şehir olarak tanımlamışlardır. Özellikle de Kıbrıslı Türk ve Rum genç katılımcıların düşüncelerinde bu saptamaya çok sık rastlanmaktadır. Bir kesim Rum ve Türk, orta yaşlı ve yaşlı kadın ve erkekler tarafından Larnaka, köye yakın konumundan ötürü gündelik hayattaki ihtiyaçlarını karşılamak için birincil konumda olduğu görülmektedir.

1974 olaylarından kaynaklanan durumlar dışında, Larnaka ile ilgili katılımcıların dile getirdiği iyi anıları orta yaşlı ve yaşlı yaş grupları için genel olarak aynılık taşırken zaman aşımında modern bir değişime uğradığı söylenebilir.

Larnaka'nın ayrı zamanda Kıbrıslı Rum katılımcılar için bir iş merkezi olduğu görülürken, Pile köyünü temsilen seçilen Kıbrıslı Türk katılımcılarda böyle bir saptamaya rastlanmamıştır.

Kıbrıslı Türk kadın ve erkek katılımcılar ise iki kaza hakkında karşılaştırmalarda bulunmuşlardır. Larnaka'nın köye olan yakınlığını avantajlı bir durum olarak belirtmişlerdir. Ayrıca Larnaka'nın daha medeni oluşunu gerekçe göstererek, Mağusa'ya Larnaka'yı tercih ettiklerini anlatmışlardır.

3.2.3. Köydeki Önemli Olaylarla İlgili Katılımcıların Görüşleri

Katılımcılara köyde veya mahallede başlarından geçen ve ilk olarak akla gelen herhangi bir olay olarak ne hatırladıkları sorulmuştur. Katılımcılardan gelecek cevabı yönlendirmemek adına daha fazla ipucu verilmezken, görüşmelerin genelinde aynı kalıp kullanılmıştır.

3.2.3.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Köydeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri

- *"5-6 sene önce boya attılardı ilkokulda Atatürk büstüne. Köye gelen gazeteciler sordu benim yanımdaki bir Türk'e, 'kim yapmış olabilir' diye. 'Bizim köylümüz yapmaz' cevabını aldı. Bu tutumu çok hoşuma gittiydi"(L10,E,26,KR).*
- *"Bir hafta önce teyzemin kızcığı öldü*[24] *ve köyümüzde böyle bir şeyin yaşanması beni çok etkiledi"(L5,K,20,KR).*
- *"Köydeki kreşte iş arkadaşımın çocuğu ölü bulundu. Köyde böyle bir şeyin yaşanması çok üzücüydü halen atlatamadım"(L1,E,29,KR).*
- *"Abim Ahna*[25]*'da askeridi ve bir gün eve geldi, bizi 'ikinci bir Türk işgali' olabilir diye uyardı. Çünkü o zaman Dikelya olayları vardı. Ben güçücüğdüm ve bundan çok etgilendiğimi ve maraz ettiğimi hatırlarım"(L11,K,26,KR).*

Genç Kıbrıslı Rum erkeklerin, görüşme yapılan döneme yakın bir tarihte köydeki kreş de meydana gelen çocuk ölümünün etkisi altında kaldıkları gözlemlenmiştir. Köyle ilgili anısını anlatan genç Rum erkeğin anlattıklarından köylüler arasında iyi ilişkilerin olduğu ve dışa karşı birbirlerini korumacı tutumlar geliştirdiklerinden bahsedebilmek mümkündür. Ayrıca 1974 olaylarının yaşattığı tedirginliğin gençlerin Kıbrıs'la ilgili anılarında görmek de mümkündür.

[24] Pile'deki Rumlaarın çocuklarını gönderdiği kreşte yaşanan bir ölüm olayıdır. Katılımcının bahsettiği kız çocuğu rahatsızlığı dolayısıyla ölü bulunmuştur.
[25] Sınıra yakın Rum köyü.

Genç Rum erkek ve kadın katılımcılardan ikisinin, görüşme yapılan döneme yakın bir tarihte köydeki kreşte meydana gelen çocuk ölümünün etkisi altında kaldıkları gözlemlenmiştir. Köyle ilgili anısını anlatan genç erkek katılımcılardan birinin anlattığı "bizim köylümüz yapmaz" anısı köylüler arasında iyi ilişkilerin olduğu ve dışa karşı birbirlerini korumacı tutumlar geliştirdiklerini göstermenin yanı sıra ortak yaşamı kabullenen bir içselleştirme de sunuyor diyebiliriz. Ayrıca 1974 olaylarının yaşattığı tedirginliği genç kadın katılımcılardan birinin Derinya olaylarına ilişkin anısında görmek mümkündür.

- *"74 harbında Türk askeri köye yanaşınca biz ailecek toplandık, gaçtık ve köyde gomuşumuzunan haber ettiler bize ve köyümüze geri geldik"(L4,E,47,KR).*
- *"74'de işgal olduğunda, evimizden gaçtık. 10 gün Dikelya'da galdık. Tabi babam 5 gün galıp geri döndü çünkü babam köyde Türklernan iyi geçinirdi her zaman ve bilirdi Türklerin onu incitmeyeceğini. Türklerden bir zarar gelmeyeceğini bildiği için bizi da alıp köyümüze geri döndü"(L3,E,48,KR).*
- *"Benim aklımda galan köyde Talatnan Hristofyas'ın [26] buluşmasıdır. Hem o, şu bizde köyde bir düğün olduğunda Rumlu Türklü buluşmamız çok hoşuma gider"(L9,K,53,KR).*
- *"74'de iskelede deyzemin yanında galırdım. Ordayken Rumlar gündüz gaçarlar geçe da köye gelirlermiş duyardım. Bu beni çok etkilerdi. Yani böyle olmasını istemezdik ama bunları yaşadık"(L7,K,56,KR).*
- *"1974 olayları tabiî ki, (ciddi bir yüz ifadesi ile) bir trajediydi ama bu köyde bir şey olmamasına rağmen etkilendik"(L6,E,68,KR).*
- *"(Çok düşünüyor sanki cevaplamaya kaçınır gibi yok diyor ama aklından çok şey geçtiğini yüz ifadeleri ele veriyor.) Eee yoook"(L8,E,72,KR).*
- *"İki toplumlu yaşam var tek bu köyde daha ne olsun? Türk gomuşularımla olan ilşkilerim aklıma gelir"(L12,K,60,KR).*

[26] Yakın bir tarihte müzakereler kapsamında ikili, Pile Köyü'nde yemek yiyerek köylülerle sohbet etme fırsatı buldu.

- *"Babam çobanlık yapardı en yakın arkadaşlarından biri da Ömerdi. (Gözleri dolarak anlatıyor) Ömer rüyasında babamın öldüğünü görür ve yataktan fırladığı gibi mandıraya koşar ve gerçekten babam kalp krizi geçirip oracıkta öldüydü. Onların bu denli kardeş gibi yaşayışlarının, yakınlıklarının göstergesiydi"(L2,K,72,KR).*

Görüldüğü gibi orta ve yaşlı Rum kadın ve erkekler 1974 Türkiye'nin Kıbrıs müdahalesinin etkilerini anlatan anılarını dile getirmişlerdir. Katılımcıların ifadelerinden anlaşıldığı üzere yaşananların temelinde köyde gelecek bulma konusunda bir güven sorunu yaşadıkları gerekçesiyle geçici olarak köylerini terk etmişlerdir. Bu sorunun aşılmasıyla birlikte göçmen olmayan Pile Rum halkı, yaşadıkları süreci ve yerlerinden edilme korkusunu aktarmaktadırlar. Orta yaşlı Rum erkek katılımcılardan birinin ifadesinde yer alan "Türklerin babasını incitmeyeceği" anlatısı ve bunun yanı sıra yaşlı Rum kadın katılımcının babasının vefatıyla ilgili anlattığı hikayede yaşadığı duygusallık 74 sürecinden öncesi gündelik ilişkilerin güven ortamında yürüdüğünün ve 74 sürecinin çok ciddi bir travma olduğunun göstergesidir denilebilir. Hatta orta yaşlı Rum kadın katılımcılardan birinin anlattığı "gündüzleri köyden ayrılıp, gece köye dönme" durumu da Türk ve Rum kesimi arasında süren savaşa rağmen bir nebze de olsa korunan bir güvenin yansımasıdır denilebilir. Kadın katılımcılardan biri orta yaş diğeri yaşlı yaş grubuna ait olmak üzere iki tanesi ise köydeki iki toplumlu ilişkilerden ve Talat ile Hristofyas'ın buluşmasının Pile Köyü'nde yaşanmasından memnuniyetle bahsetmişlerdir. Bununla beraber "aklına bir şey gelmediğini" ifade eden yaşlı Rum erkek katılımcının cevap öncesindeki sessiz düşünmesi araştırmacıyla paylaşamayacağı kadar derin yaralar ya da paylaşmak istemediği anılarının olduğuna bir ipucu olabilir.

3.2.3.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Köydeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşleri

- *"Gençler arası birlikteliğin olmayışı… Bütün geçler arası bir birlik yok zaten. Birkaç arkadaş dışında"(L20,E,23,KT).*
- *"Köy deyince aklıma yakın arkadaşlarımla ilişkilerim gelir ama aklıma bir olay gelmez"(L15,E,29,KT).*
- *"Ben öğrenciyken Pile Türk ilkokuluna olan saldırı*[27]*, büstün maviye boyanması ve Türk bayraklarının çalınması aklıma gelir"(L24,K, 23, KT).*
- *"Amerika Irak'ı vururken*[28] *uçaklar buradaki İngiliz Üssü'nden galkardı ve köye gelen uçakların sesi televizyon sesini basdırırdı, çok ürkütücüydü"(L21,K, 25, KT).*

Genç Türk erkekler köydeki arkadaşlarıyla olan ilişkilerinden bahsederek, gerek Türk gençlerin gerekse Türlü, Rumlu Pile gençlerinin dayanışma ve iletişim kopukluğuna işaret etmekledirler. Kadınlar ise köyle ilgili akıllarında kalan anılarını anlatırken köye dıştan gelen müdahaleleri kastetmektedirler. Bunlar köyde zaman zaman huzursuzluklara neden olan, genelde köy halkının, köyde yaşayanlar tarafından gerçekleştirilmediği düşünülen eylemlerdir.

- *"Çocukken cilt kanseri hastası olan komşum Dimitri'nin Rum kahvehanesinde kahve içtiği bardağın arkasından çöpe atılması ve evine gelip intihar etmesi tabii kendisi çok onurluydu, biz silah sesini duyduğumuzda o gün hepimiz toplandık onun ölümünü hiç unutmadım"(L17,E, 52, KT).*
- *"Köye geçişlerde barikatta*[29] *yaşadığımız zorluklar"(L19,E, 46, KT).*
- *"Çocukken annem beni bir gün köydeki Rum kooperatifine gönderdi ve hiç unutmadım Grivascılar*[30] *EOKA'cıları toplardı. Etraftan gelen silah seslerinin*

[27] Pile Türk ilkokulunun bahçesindeki Atatürk büstüne 1998 yılında kimin tarafından gerçekleştirildiği bilinmeyen saldırı Kıbrıs' ta Rum ve Türk mercileri tarafından kınanmıştır.

[28] İkinci körfez savaşı: ABD ordusu Saddam Hüseyin yönetimindeki ırak'ta nükleer silah bulunduğu gerekçesiyle ABD ve Birleşik Krallık tarafından Irak'a yönelik yapılan işgal operasyonudur. Uçaklar kalkış için İngilterenin Kıbrıs'ta ki Agrotor üssünü kullanmıştır.

[29] Beyarmudu sınır kapısında K.K.T.C.' ye geçişlerde İngiliz ve Türk güçlerinin barikatları vardır.

[30] EOKA'nın kurucularından olan Grivas, ENOSİS (Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlama) fikrini ortaya atan kişidir.

çatırdısını hiç unutmadım. Tam o sırada eniştem beni kucakladı ve korkmamam için beni teselli etti o gün bugündür hiç aklımdan çıkmaz" (L13,K,48, KT).

- *"Yeğenimin eşi genç yaşta motor kazasında öldüydü o zaman bütün köy bu marazı yaşadıydık"(L23,K,57,KT).*
- *"Son birkaç yıldır özellikle son zamanlarda barikatlardaki zorluklar, Türk ve İngiliz gümrüğü ve kimliklerle ilgili yaşadığımız problemler"(L16,E, 67, KT).*
- *"1947'de bir Türk'ün bir Rum'u bıçaklaması tabii ölüm olmadı da bu olaydan dolayı Rumların 15 Ağustos panayırına Türkler katılmadı"(L18,E,74, KT).*
- *"İki toplumlu yaşarık ama çok samimiyetimiz yok. Onlar gomuşuluğa çok sıcak bakmazlar. Bu da beni zaman zaman etkiler"(L22,K, 61,KT).*
- *"74 Olayları tabii ki çok şey yaşadık, Rumlarla çok şey yaşadık kötü günlerden geçtik yani 64'ten 74'e kadar köyün çeşmesinde bize su bile vermezlerdi. Düşman gibiydik"(L14,K,72, KT).*

Orta ve yaşlı yaş grubuna ait Türk kadın ve erkekler köy yaşamında sıkıntı yaratan olumsuzluklardan bahsetmişlerdir. Bunlar içinde 1974'e ait anılar, barikat problemlerinin yanında, Rumlarla samimi komşuluk ilişkilerinin olmayışına vurgu yapılmıştır. Bu ifadelerde ek olarak orta yaşlı kadın katılımcının anlattığı 'Grivascılar ile EOKA'cıların müdahalesi 74 öncesi dönemin yer yer gerilimli anlarından birine işaret etmektedir. Bunların dışında kalan anlatılar çok bireysel kalmaktadır.

3.2.3.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Köydeki Önemli Olaylarla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırması

Genç Kıbrıslı Türk ve Rum katılımcılar, Genç ve yaşlı yaş grubundan katılımcılara göre daha yakın geçmişe sahip karma olaylardan bahsetmişlerdir. Ayrıca Rum genç katılımcılardan biri köydeki arkadaşlık ilişkilerini olumlu yönde tanımlarken Türk katılımcılardan biri ise olumsuz yönde bir tanımlama gerçekleştirmiştir.

Orta yaşlı Rum katılımcılar 1974 olaylarının köy içindeki karşılıklı ilişkilerde güvensizlik ortamı oluşturmadığını kendilerinden örneklerle anlatmışlardır. Ayrıca yaşlı Rum katılımcılarda 1974 olaylarına vurgu yaparken Türkler'e göre daha ılımlı bir tutum sergilediler. Fakat orta yaş ve yaşlı Türk katılımcılar 1974'deki ilişkileri anlatırken Rumlar kadar olumlu tutumlar sergilememişlerdir.

Kıbrıslı Türk katılımcılar K.K.T.C. kısmına geçişlerde bir yabancı ile aynı muameleye tabir tutulduklarından barikatlarda yaşadıkları problemlere vurgu yapmışlardır.

3.3.1. Katılımcıların Kendi Kimlikleriyle İlgili Görüşleri

Görüşülen kişilerin kültürel kimlikleri hakkında bilgi toplamak üzere, öncelikle katılımcılara "kendinizi nasıl tanımlarsınız" sorusunu sorarak, etnik grup, din, aile gibi seçeneklerle soru hakkında ipucu verilmiştir. Ayrıca soruyu daha açık hale getirmek için katılımcılara, 'Kimsin' sorusunu nasıl yanıtladıkları sorulmuştur?

3.3.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Kendi Kimlikleriyle İlgili Görüşleri

- *"Kıbrıslı Rumum, Hristiyanım" (L10,E,26, KR).*
- *"Kıbrıslıyım" (L1,E, 29, KR).*
- *"Kıbrıslıyım" (L5,K,20, KR).*
- *"Kıbrıslıyım, ülke dışında Kıbrıslı Rumum" (L11,K, 26, KR).*
- *(Ailesini ve çocuklarını göstererek) "Biz Kıbrıslıyık" (L4,E,46,KR).*
- *"Kıbrıslıyım, Kıbrıs vatandaşıyım" (L3,E, 48. KR).*
- *"Kıbrıslı Rumum, Ortodoksum" (L9,K,53, KR).*
- *"Kıbrıslıyım, sonrasında Hristiyanım" (L7,KR,56,KR).*
- *"Kıbrıslıyım, ada dışında sorulduğunda Kıbrıslı Rumum" (L6,E 68,KR).*
- *"Kıbrıslıyım, Kıbrıslı Rumum" (L8,E,76,KR).*

- *"Kıbrıslıyım, ama derinlemesine sorulursa ben Kıbrıslı Rumum derim. Çünkü burada Türkler de yaşar" (L12,K,60, KR).*
- *"Ben Kıbrıslı Rum'um, (kararlı bir şekilde) çünkü Kıbrıs'ta Türkler da yaşar. Sonrasında da Ortodoksum" (L2,K, 72, KR).*

Kıbrıslı Rum kadın ve erkek katılımcılar kendilerini çoğunlukla "Kıbrıslı" olarak tanımlamakta ve ardından din vurgusu yapmaktadırlar. Katılımcıların bu ifadelerinden anlaşılacağı üzere Rum katılımcıların bir "Kıbrıslılık" bilincine işaret edilebilir. Bu bilinç adanın halklarından biri oldukları ya da adanın asli unsuru oldukları şeklinde yorumlanabilir. Kıbrıslı Türklere gönderme yapan "Kıbrıslı Rum" kimliği ise daha çok adadaki Türk halkını da tanıyan bir etnik aidiyete gönderme yapar. Bunlara ek olarak Ortodoks dini kimliğinin ve dini aidiyetin de Rumlar için kimlik inşasının önemli bir yapıtaşı olduğundan bahsetmek mümkündür.

3.3.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kendi Kimlikleriyle İlgili Görüşleri

- *"Öncelikle adım bu, Kıbrıslıyım ayrım yapacak olursak ta Kıbrıslı Türküm deyebilirim" (L20,E, 23, KT).*
- *"Kıbrıslı Türküm, Müslümanım, biraz gurur biraz üzüntü duyarım" (L15,E, 29,KT).*
- *"Kıbrıslıyım" (L24,K, 23, KT).*
- *"Kıbrıslı Türküm" (L21,K,25,KT).*
- *"Öncelikle insanım, Kıbrıslıyım, Kıbrıslı Türküm" (L17,E, 52, KT).*
- *Pileliyim, Kıbrıslı Türküm" (L19,E,46,KT).*
- *"Kıbrıslı Türküm… (düşünüyor). Çünkü Kıbrıs'ta iki toplum yaşar" (L13,K, 48, KT).*
- *"Öncelikle Kıbrıslı Türküm sonrasındaysa dinim gelir" (L23,K, 57, KT).*
- *"Kıbrıs Türküyüm" (L16, E, 67, KT).*
- *"Eskiden gelme Kıbrıslı Türküm" (L18,E,74, KT).*
- *"Kıbrıslı Türküm" (L22,K,61,KT).*

– *"Pile doğumluyum, ismim bu, bunun gızıyım, dinime bağlıyım, Kıbrıslı Türküm" (L14,K, 72, KT).*

Kıbrıslı Türkler kendilerini tanımlarken "Kıbrıslı Türk", "Pileliyim", "eskiden gelme Kıbrıslı Türküm", "bunun gızıyım", "önce insanım" gibi daha genel tanımlamalarla anlatmışlardır.

Kıbrıslı Türkler kendilerini tanımlarken "Kıbrıslı Türk" ifadesi öne çıkmaktadır, buna ek olarak "Kıbrıslı" tanımını yapan katılımcılar da mevcuttur. Bazı katılımcıların Müslümanlığa gönderme yapan dini aidiyetlerine de rastlanmaktadır. Türk katılımcılardan ikisinin "Pileli" kimliğini öne çıkarttığı görülürken bir katılımcının da "önce insanım" diyerek her şeyden önce hümanist değerlere saygısını belirttiği görülmektedir.

Katılımcılardan birinin 'eskiden gelme Kıbrıslı Türküm 'ifadesinin detayında coğrafyaya ve geçmişe bağlılıktan söz etmektedir. Bir etnik kimliğin temeli bireylerin ortak sahip oldukları şeyler ve aynı zamanda unutulan geçmişteki yanmışlıklar üzerine kurguludur (Ranan'dan aktaran Anderson, 2009, s.20).

3.3.1.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kendi Kimlikleriyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırması

Kıbrıslı Rum ve Türklerin cevaplarının hem benzer olduğu, hem de keskin sınırlarla ayrıldığı gözlemlenmiştir. Rumlar kendilerini "Kıbrıslı" diye tanımlarken", Türkler, "Kıbrıslı Türk, Pileli" gibi tanımlamalarda bulunmuşlardır. Rumlar için ait olunan etnik grup ve din önem taşırken, Türklerin yaşadığı yeri kendileriyle özdeşleştirdiklerinin daha önemli olduğu görülmüştür. Din olgusunun ise Rum katılımcılar kadar ön planda tutulmadığı saptanmıştır.

3.4. Katılımcıların Din Olgusuyla İlgili Görüşleri

Bu bölümde katılımcılara 'herhangi bir dini inançlarının olup olmadığı' ve 'dinin hayatlarındaki önemi' sorulmuştur. Ayrıca 'kişisel kimliklerinin oluşmasında dinin bir rolü olup olmadığını anlatmaları' istenmiştir.

3.4.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Din Olgusuyla İlgili Görüşleri

- *"Herkesin inancı olmalı ben inanırım ve Ortodoks'um her pazar kiliseye giderim"(L10,E, 26, KR).*
- *"Ben Ortodoks'um, evet inançlıyım da aslında ama fanatik değilim"(L1,E,29, KR).*
- *"Tanrının varlığına inanırım fakat kiliseye çok sık gitmem. Bayramlarda giderim"(L5,K,20, KR).*
- *Ben Hıristiyan'ım, din tabii ki önemlidir. Ben ayda bir kiliseye giderim, bütün dinlere de saygım var"(L11,K, 26, KR).*
- *"Ortodoks'um, fanatikliğim yok. Başkalarına saygı gösteririm. Ben kiliseye genelde pasgalarda*[31]*, yortularda giderim"(L4,E, 47, KR).*
- *"Ben Ortodoks'um ama sağcılar bana ateist gözüyle bakarlar. Ben sadece milli günlerde, bazen de Pazar günleri giderim"(L3,E,48, KR).*
- *"Ortodoks'um eglişaya*[32] *sürekli gider gelirim, din önemli tabii"(L9,K, 53, KR).*
- *"Ortodoks'um, (yüzünü büzerek) inançlıyım ama her vakit kiliseye gitmem. Ölümlerde ve düğünlerde kilisede mutlaka bulunurum."(L7,K, 56, KR).*
- *"Ben Ortodoks'um. Kiliseye aşırı değil, annem babamdan gördüğüm gibi normal giderim"(L6E,68, KR).*
- *"Dine inanırsan herkesin dini vardır, ben sürekli eglişaya gitmem. Biri ölürsa giderim ama Ortodoks'um"(L8,E,76, KR).*
- *"Bir güç olduğuna inanırım, dinin ayrıntılarına girmem, kiliseye da giderim yani"(L12,K, 60, KR).*
- *"Ortodoks'um her Pazar kiliseye giderim"(L2,K,72, KR).*

[31] Bayram Tatili.
[32] Kilise.

Genç, orta ve yaşlı yaş gruplarına ait Rum katılımcıların kimlik inşalarında dini inançlarının önemli olduğu görülmektedir. . Kıbrıslı Rumlar arasında dinle münasebetin yaygın olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcılardan üçü sürekli kiliseye gittiğini, geri kalanları genellikle özel günlerde, bayramlarda ve yortularda kiliseye gittiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların ifadelerinden, Kıbrıslı Rumlar arasında kilise ziyaretinde bulunmayan kimseler dine inanmayanlar olarak adlandırılmaktadırlar.

3.4.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Din Olgusuyla İlgili Görüşleri

- *"Herhangi bir dine inanmam"(L20,E,23,KT).*
- *"Ben Müslüman'ım"(L15,E,29,KT).*
- *"Dine fazla bir inancım yok ama inanırsam Türk dinine inanırdım (L24,K,23,KT).*
- *"Ne… Eee… .Elhamdülillah Müslümanık ama asıl Müslümanların yaptığı gibi görevlerini yerine getirmeyik. Çok koyu Müslümanlık yoktur Kıbrıs halkında diye düşünürüm. Hayatımda büyük önemi vardır diyemem. Allaha inancım sonsuz" (L21,K,25,KT).*

Genç kadın ve erkek Türk katılımcılardan sadece bir erkek katılımcı dine inanmadığını dile getirmiştir. Bir diğer kadın katılımcı ise dine inanmadığını ama inanacak olsa 'Türk dinine' inanırdım ifadesiyle din hakkında güçlü bir bilgiye sahip olmadığı söylenebilir. Diğer genç katılımcılar ise kendini Müslüman olarak tanımlamaktadır.

- *"Müslüman'ım, İslam dinine inanırım" (L17,E,52,KT).*
- *"Hiçbir dine inanmam"(L19,E,46,KT).*
- *"Müslümanlığa inanırım asla başka bir din, dil düşünmem. Türküm, müslümanım."(L13,K,48,KT).*

- *"Müslümanık. Tanrıya inanırım ama çok aşırı dindar değilim. Kimliğimin oluşmasında herhalde bir önemi var"(L23,K,57,KT).*
- *"Müslümanlığı benimserik ve Allaha inanırık"(L16,E,67,KT).*
- *"Müslümanlığa inanırım ama hayatımda, kimliğimin oluşmasında etkili değil"(L18,E,74,KT).*
- *"Bizim dinimiz en güzel dindir. Fakat bu dini abartmam. Müslümanlığa inanırım, İslam değil, o koyu bir dindir. Aklım karışır, inanmam değil. Din benim için temizlik ve dürüstlüktür"(L22,K,61,KT).*
- *"Önce din Müslümanlık, bayrak ve sonra vatan"(L14,K,72,KT).*

Dine inancı bulunmayan orta yaş, yaş grubundan bir erkek katılımcı bulunmaktadır. Katılımcılardan orta yaş ve yaşlı gruplarına ait ikisi dini inançlarına ek olarak etnik aidiyetlerini de belirten ifade kurmuşlardır.

3.4.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Din Olgusuyla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırması

Kıbrıslı Türk katılımcıların, Kıbrıslı Rum katılımcılar kadar dine bağlı olmadıkları saptanmıştır. Kıbrıslı Rumların hayatında din büyük önem taşırken, Türklerin dine daha yüzeysel bir bakış açıları olduğu görülmektedir. Türkler kendilerini Müslüman olarak nitelerken, Müslümanlığın dini görevlerinden uzak oldukları saptanmıştır. Kıbrıslı Türkler arasında kimi zaman dine inanmayanlar veya dini milliyetçilikle bağdaştıranlar da olmuştur.

Kıbrıslı Türklerin din olgusuna ilişkin tutumlarının günlük hayatta etkin rol almamasının sebebi, eğitimde Atatürk devrimleri ve İngiliz eğitim politikasının etkisiyle başlayan modernleşme bunu takiben 1920'lerde adada hocalık görevini üstlenen öğretmenlerin ilkokullara eğitmen olarak gönderilmesiyle, dinin etkisi azalmaya başlar. İleriki yıllarda en üst din kurumunun İngiliz hükümetinin eline

geçmesi nedeniyle depremle zarar gören camilerin dahi tadilatının gerçekleşmemesi dine olan ilgiyi fazlasıyla azaltmıştır. Bir diğer sebebi, din bilgisini aktarma işlevine sahip olan ailenin bu konuda yetersiz kalmasıyla, bu görevi dini kurumlar ve okullar üstlenir. Adaya hâkim olan İngiliz kültürü aile ve eğitimdeki din bilgisi aktarma işlevini yavaşlatır. Yakın bir tarihte ise halkın imamlık mesleğine karşı olan ilgisizliği TC hükümetinden gönderilen din görevlileri ile ikame edilmektedir. Bu gün okullarda verilen din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri öğrencilerin din konusuyla karşılaştığı tek alan olarak görülmektedir (Alicik,2009).

3.5. Katılımcıların Karma Yaşam Hakkındaki İzlenimleri

Katılımcıların aşağıdaki çeşitli sorular rehberliğinde karma yaşam hakkındaki izlenimleri öğrenilmeye çalışılmıştır.

3.5.1. Katılımcıların Çocuklukları İle İlgili İzlenimleri

Katılımcılara 'geçmişte çocukluk arkadaşlarının kimler olduğu' ve 'oyun arkadaşlarının Türk veya Rum olup olmadığı' irdelenerek sorulmuştur.

3.5.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Çocuklukları İle İlgili İzlenimleri

- *"Tabi çok, çok arkadaşım oldu, çok Türk arkadaşım var benim"(L10,E,26,KR).*
- *"Top oynardık Türkler'nan, hatta şimdi bile toplanıp oynadığımız olur. Benim çok Türk arkadaşım oldu"(L1,E,29,KR).*
- *"Oynardık garşı gomuşularımla çok, zaten onlar Türk'üdü. Ben onlardan iki, üç kelime de Türkçe öğrendim"(L5,K,20,KR).*
- *"(Gülümseyerek) Ooo… Annemin mahallede gittiği Türk gomuşularının gızlarıynan ben hep oynardım. Yurt dışına okumaya gittikten sonra sadece selamlaşırık"(L11,K,26,KR).*

- *"Tabi Rumlu Türklü oynardım, mahallemdekilerinen oynardım, gomuşularımnan"(L4,E,47,KR).*
- *"Uuu… mahallede hep beraber oynardık. Biz hep garışık oynardık"(L3,E,48,KR).*
- *"Uuu… Çok oynardık burata. Yan gomuşum Türk'üdü, sabahları okula beraber giderdik"(L9,K,53,KR).*
- *"Mahallemde arkadaşlarımnan oynardım. Mahallemde Türk yoktu ama başka arkadaşlarıma gittiğim zaman oynardık"(L7,K,56,KR).*
- *"Benim küçüklüğüm Pile'de geçmedi"(L6,E,68,KR).*
- *"(Türkçe çok diyerek konuşmaya başlıyor.) Beraber oynardık çook… hatda birine daş addıydım da başı yarıldıydı, unutmadım."(L8,E,76,KR)*
- *"Biz çok oynardık birlikte hatta birçok defa aynı yerde yemek yedik "(L12,K,60,KR).*
- *"Tabii uuu… çok eğlenirdik beraber Az oynamadık zamanında (Yüzünde mutluluk tebessümüyle)" (L2,K,72,KR).*

Genç yaşlı ve orta yaş gruplarından, kadın ve erkek Rum katılımcıların cevapları paralellik göstermektedir. Katılımcılar Türklerle karma oyunlar kurduklarını, aynı sofradan yemek yiyecek kadar iç içe oldukları Türkler olduğunu ve çocuklarının birlikte geçtiğini anlatmıştırlar. Bununla beraber eğitim süresince Pile dışına çıkan katılımcının şu an sadece merhabalaşıyoruz demesi ufak kopuşların bile insan ilişkilerini nasıl deforme ettiğinin bir göstergesidir. Bunlara ek olarak bir yaşlı katılımcının Türk arkadaşının başını taş atıp yarması unutamadığı anısı olarak bu bölümde hüzünle anlatılan tek cevaptır. Ayrıca genç Rum katılımcıların hali hazırda Türkler ile oyun oynadıklarını belirtmeleri ve bu durum sayesinde iki üç kelime de olsa Türkçe öğrenmeleri önemli bir birlikte yaşam unsurudur.

3.5.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Çocuklukları İle İlgili İzlenimleri

- *"Türk'dü, Rum yokdu, ama bir arkadaşım var Rumcası iyi. Onun sayesinde Rumlarla oynardık" (L20,E,23,KT).*

- *"Karma olarak biz oyun oynamadık da iki üç garıştığım Rum arkadaş varıdır"(L15,E,29,KT).*
- *"Okul arkadaşlarımla oynardım. Mahallemde Rum var ama birlikte oynadığımızı hatırlamam" (L24,K,23,KT).*
- *"Mahallemdeki herkes büyüktü. Oyun oynamadık ama onlar bana bakarlardı. Hatta beni Rum gomuşum büyüttü. Ben ilk anne değil da mamma dedim"(L21,K,25,KT).*

Genç Türk katılımcıların cevaplarından anlaşıldığı üzere çeşitli nedenlerle genel anlamda Rumlarla birlikte oynamadıkları, karma bir oyun arkadaşlığı söz konusu olmadığı görülmektedir. Bununla beraber genç Türk katılımcıların samimi bir arkadaşlık bağı olmaksızın ara sıra Rumlu, Türklü oyun oynadıkları da anlaşılmaktadır. Bir genç kadın katılımcının ise oyun oynayacak Rum akranlarının olmadığını belirtmesi ve buna ek olarak mahallesindeki Rumların kendisine ağabeylik, ablalık yaptığını hatta bir Rum ailenin yanında büyüdüğünü (ebeveynleri çalıştı için) anlatır ki ada genelinde ve Pile de kopuşlara uğrayan gündelik yaşamın bazı bireyler ve ailelerce, komşuluk kurumuyla yürütüldüğü söylenebilir.

- *"Biz 5 taş oynardık, karışık bir şekilde, gene futbol oynardık. Rumlu Türklü dostluk maçları yapardık"(L17,E,52,KT).*
- *"Biz çok beraber oynardık. Çok da gavga ederdik, ama gene da oynardık mahalledekilernan garışık" (L19,E,46,KT).*
- *"Eee yaa Karışık oynardık, harmanda buraşta" (L13,K,48,KT).*
- *"Ooo.. çok oynardık. Bizim mahalle hep Rum'udu, hep garışırdık"(L23,K,57,KT).*
- *"Bizim evimiz köy dışı kalırdı. O zaman gomuşumuz yoktu. Okuldan Türk arkadaşlarımnan top oynardım" (L16,E,67,KT).*
- *"Çocukluk arkadaşlarımı düşündüğüm zaman Rumlarla oynamazdık. Gavga çıkarırlardı, geçinmezdik. Biz gendi aramızda oynardık" (L18,E,74,KT).*
- *"Mahallemdeki gomuşularımla oynardık. Hepsimiz Tük'üdük"(L22,K,61,KT).*

– *"Mahalledeki çocuklar toplanırdık. Hepimiz Rum okulunda oyun oynamaya giderdik. Rumlu Türklü garışık oynardık" (L14,K,72,KT).*

Orta ve yaşlı yaş grubundaki Türk katılımcıların çocukluklarının Rumlarla birlikte geçtiği görülmektedir. Bu birliktelik bazı katılımcılarda 'oyun oynardık', bazılarında ise 'kavga eder geçinemezdik' şeklindeki cevaplardan anlaşılmaktadır. Bir katılımcının 'kavga etsek de birlikte oynardık' söylemi durumu özetlemektedir. Bu noktada katılımcıların küçüklüklerinde dahi kimliklerinin, etnik ve dini farklılıklarının bilincinde oldukları çıkarımını yapmak mümkündür.

3.5.1.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Çocuklukları İle İlgili İzlenimlerinin Karşılaştırılması

Türk ve Rum katılımcıların çocukluklarının birlikte geçtiği, katılımcılardan aktarılan anılardan anlaşılmaktadır. Özellikle gençlerin anlattıklarından çocukluk anılarının yaşlı ve orta yaş grubuna göre daha zayıf bağlar taşıdığını söylemek mümkündür. Kıbrıslı Rum katılımcıların geneli Türkçe konuşmak konusunda zayıf kalırken, Kıbrıslı Türk genç kuşaklarınsa yaşlı ve orta yaşlılar kadar Rumcaya hakim olmadıkları görülmektedir.

Oyunlarını birlikte oynayan ve iç içe büyüyen gençlerin zaman içinde iki dili de öğrenmesi Türker'in de anlattığı (2008) Heybeliada örneğinde de görülmektedir. Heybeliada anlatılarında yer verilen önemli bir noktadır Türklerin kreş gibi hizmet gören Rum evlerinde, Rumlarla iç içe büyürlerken iki dili de öğrenmeleri. Bu bağlamda Pile'deki ve Kıbrıs'daki eğitim sisteminin ayrık olmasının birlikte yaşamı zorlaştıran, eğitimlerin de resmi ideolojilerle şekillendiğini düşünülürse birlikte yaşam harici çözümleri makul kılan, çözümsüzlüğün yeniden üretimini sağlayan bir yapı mevcuttur.

3.5.2. Katılımcıların Karma Yaşamın Zorlukları ve İyi Yanlarıyla İlgili Görüşleri

Katılımcılara Pile köyünde yaşamanın zorlukları ve iyi yanları sorulmuştur. Zorlukları ve iyi yanları aktaran katılımcı cevaplarında katılımcıların köyle ilgili memnuniyetleri, köyde yaşamanın avantajları ve dezavantajları da yer almıştır. Bütün bu veriler köyde yaşamanın zorlu yanları ve iyi yanları olarak iki başlık altında toplanmıştır.

3.5.2.1. Katılımcıların Karma Yaşamın Zorlukları İle İlgili Görüşleri

Bu bölümde katılımcıların Pile Köyü'nde karma yaşamın zorlukları ile ilgili görüşleri toplanmıştır. Başka bir ifadeyle katılımcıların Pile'deki yaşama ilişkin olumsuz gördükleri yanlar derlenmeye çalışılmıştır.

3.5.2.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Karma Yaşamın Zorlukları İle İlgili Görüşleri

- *"Rahatsız olduğum hiçbir şey yok"(L10,E,26,KR).*
- *"Benim aklıma bir zorluk problem gelmez"(L1,E,29,KR).*
- *"Bilmem aklıma şu an bir şey gelmez"(L5,K,20,KR).*
- *"eeee.. Gomuşumuzun motoru var ses yapar ama söylemeyik ki aramız bozulmasın. Gomuşularım köpekler uğruna gavga eder o şu hiç hoşuma gitmez. Rum Türknen, Türk Türknen, hepsi aynı"(L11,K,26,KR).*

Genç Rum katılımcıların cevaplarında hemen ifade edebildikleri, görünür bir rahatsızlık olmadığı anlaşılmaktadır. Yalnız genç Rum kadın katılımcılardan birisinin 'küçük' problem anlatısı ve bunun 'ilişkilerin bozulmaması adına dillendirilmemesi' bahsedilen ilişkilerin zemininin pek de sağlam olmadığı noktasında bir ipucu olabilir.

- *"Dün bir cenazeye katıldım ve çocuk gömülürken hoca camiden bağırırdı. Saygı yönünden daha farklı olabilirdi bence. Yani hocanın sesinden şikayetçiyim. Aşağıda hotellerden, sahilden bile duyulur"(L4,E,47,KR).*
- *"Bence köyde elektrik problemi tekrar söylüyorum çözülmesi gereken bir problemdir" (L3,E,48,KR).*
- *"Yani ben memnunum sabah çıkar işime gider gelirim. Bir şey yok söyleyim size"(L9,K,53,KR).*
- *"Genelde memnunuk yani bir şey yok ama bu hoca yüksek sesle bağırır. Ne bağırır anlamayık, keşke biraz mikrofonu kıssalar"(L7,K,56,KR).*
- *"Bence bu köyde yaşamak güzel bir şey problemlerden bahsetmem pek mümkün değil. İnsanlar arasında problem olduğu söylenemez"(L6,E,68,KR).*
- *"Türklü Rumlu beraber yaşamaktan memnunuk ama hoca çok bağırır camide umurunda da değil. Ama geçen gün şahit oldum ....'nan gavga ediyorlardı. İnsanlar uyur rahatsız edermiş"(L8,E,76,KR).*
- *"Bana rahatsızlık veren bir şey yok"(L12,K,60,KR).*
- *"Bence okullardaki eğitimin değişmesi lazım sonra problemlerimizi çözebilirik. Bir da Türkler Rumca, Rumlar da Türkçe öğrenmesi lazım. Aslında bir da hocayı severim ama o mikrofonun sesini açtığında rahatsız olurum. Yani benim hoşuma gider köyün içinde bir yandan çan sesi bir yandan hocanın sesi ama mikrofonu açtığında da rahatsız olmaz değilik. Çünkü biz buraşta yakın otururuk" (L2,K,72,KR).*

Orta yaş ve yaşlı Rum katılımcıların memnunuz deseler bile öne çıkarttıkları bir sorun olarak camiden okunan ezan sesinin yüksekliği konusu dikkat çekmektedir. Özellikle camiye yakın Rum evlerinde yapılan görüşmelerde bu konuya değinilmiştir. Bunlara ek olarak ise konuya ilişkin detaylı fikirlerini, sorunların çözülmesi bağlamında sunan yaşlı Rum kadın katılımcının ifade ettiği, 'eğitim sisteminin değiştirilmesi' ve 'Türklerin Rumca, Rumların Türkçe öğrenmelerinin sağlanması' konuları birlikte yaşam için oldukça stratejiktir. Ayrıca verilen

cevaplarda, ileride tartışılacak olan, köyde Türklerin elektrik ödememesi konusuna da değinilmiştir.

3.5.2.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Karma Yaşamın Zorlukları İle İlgili Görüşleri

- *"Yok, benim için Rumlarla yaşamak sıkıntı değil. Ama köyde bu ara yabancı gelen insanlar çoğaldı. Hırsızlık yaparlar ve köye sıkıntı verirler. Bir da köyde sosyal yaşam yok"(L20,E,23,KT).*
- *"Tabi ki son zamanlarda köyde hırsızlıklar oldu onlar bize biraz rahatsızlık yaşattı. Pile halkına huzursuzluk verdi"(L15,E,29,KT).*
- *"Yaşlı kesimin yani 74 olaylarını görenlerin köyün içinde daha kinci bir bakışları vardır. Ama yenilerin daha ılımlı olduğunu gözlemlerim"(L24,K,23,KT.)*
- *"Bu köyde can güvenliliğinin olmadığını düşünürüm. Başıma bir şey gelse beni kim gurtaracak onu da bilmem. Bir şey daha söyleyebilirim bir Türk suç işlediği zaman Pile'ye saklanır ve ne UN ne de Türk polisi onu bu köyden alıp götüremez. Bundan rahatsızlık duyarım. Suçlu nerde suçluysa cezalandırılmalıdır"(L21K,25,KT).*

Genç Türk erkek katılımcılar köyde hırsızlık olaylarının çoğalmasına dikkat çekerek köydeki huzursuzluğun arttığını belirtmişlerdir. Genç kadınlardan gelen görüşlerden ilki, 1974 olaylarına tanık olan Rum köylülerin Türklere karşı olan tutumlarının rahatsızlık verecek derecede sert izlenim bıraktığını vurgularken, diğer kadın katılımcı ise, köyde güvenlikten sorumlu olan BM'in köyde görevini tam olarak yerine getiremediğini savunarak köydeki can güvenliğinin sağlanmasından kuşku duyduğunu belirtmiştir.

- *"Kuzeye gidip gelirken sürekli kimlik kartı ibraz etme zorunluluğu getirilmesi Pile'dekilerin psikolojisinde sorun yaratıyor. Acaba Pile halkı gözaltında mı tutuluyor diye. Bu insan haklarına aykırıdır. Bunun gözden geçirilmesi gerekmektedir"(L17,E,52,KT).*

- *"Köyde bana rahatsızlık veren barikatta vize uygulamasıdır. Beni bir KKTC vatandaşı olarak çok rahatsız eder. Ayrıca köyde biz birçok şeyden faydalanamayık Rumlar kadar. Çocuğum sahaya gidip oyun bile oynayamaz, orayı telleddiler. Sanki onlarınmış gibi"(L19,E,46,KT).*
- *"Karma yaşam zor bir şey iki toplumda da asla yerin yoktur. En basit bir şeyde barikat geç, sonra Pile Rum'a bağlı Türk'e bağlı hiç bilmeyik. Hiç birinden da bir şey görmedik. İki toplumlu iki ayrı devlet (Kesin bir tavırla) bizi tanısınlar bize karışmasınlar yeter. Bir da köydeki arsalar eşit olarak dağıtılmadı bunlardan Rumlar faydalandı. Sonra barikat problemimiz var. Pileliyik bir şey olduğunda pile Türktür derler ama bize vize uygularlar. Pileli olarak vizesiz geçebilirdik mesela; Emmm… köyde işsizlikle ilgili problemler var. Ulaşım sorunu var"(L13,K,48,KT).*
- *"Siyasi yönden anlaşmazlıklar olur. Bu gün çok yansımaz da 74 olaylarında çok yansıdı. Bi da zorluklar çekerik barikattaki geçişlerden"(L23,K,57,KT).*

Orta yaşlı kadın ve erkek Türk katılımcıların hepsi köye geçişlerde barikatta yaşadıkları güçlüklerden ve vize uygulamasından rahatsızlıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca kadın bir katılımcı tarafından iki toplum arasındaki siyasi anlaşmazlıkların köy yaşamına yansıması anlatılmıştır. Sınır barikatında uygulanan kimlik denetimi Pile Türkleri açısından bir aidiyet sorununa dönüşme potansiyeline sahiptir. Bununla beraber ikili yaşamın 'zorluklarının' adada iki ayrı ulus devlet isteğinin dillendirilmesini sağlayan bir unsur olduğu da atlanmamalıdır.

- *"Dediğim gibi Pile'ye giriş çıkışlarda uygulanan gümrük problemleri var" (L16,E,67,KT).*
- *"Tapu hizmetleri, iki toplum arasındaki kilit olaylardan biridir. Hangi tarafa başvursak problem yaşarık" (L18,E,74,KT).*
- *"Burda karma yaşamak iki taraf için de sıkıntılı. Ben iyi bir yan göremedim. Onlar sammi değiller, gendilerini tanıma fırsatı vermezler. Kaynaşamadık ve temelde güven sorunumuz var. Bunun yanında barikatda düşdüğümüz durum, kimlik gösterme her saat çok gereksiz sıkıntı yaratırlar bize"(L22,K,61,KT).*

– *"Karma olarak yaşamak güzel değil. Yani bu köyde yaşamanın bir eyi yanı varsa 10 kötü yanı vardır. Rumlarnan garşılıklı gonuşuruk ama arkadan birbirimizin guyunu gazarık. Onlar bizi sevmezler. Ben kiliseye yakın otururum ve bu işten çok rahatsızım. Ayrıca Rumlar, köyde muhtarlığa işimiz düştüğünde bize zorluk çıgarıllar. Benim da Tük tarafıyla hiçbir bağlantım yok. Şikayetim de yok "(L14,K,72,KT).*

Yaşlı Türk kadınlar karma yaşamdan memnun olmadıklarını ve karma ilişkilerin samimiyet taşımadığını anlatmışlardır. Erkek katılımcılar ise köydeki barikat problemi ve tapu hizmetlerinde[33] yaşanan problemlere vurgu yapmışlardır.

Yaşlı Türk erkek katılımcılar memnun olmadıkları konular olarak köydeki barikat problemi ve tapu hizmetlerinde[34] yaşanan problemlere vurgu yapmışlardır. Bununla beraber yaşlı Türk kadınların gündelik yaşama ilişkin samimiyetsizlik tespiti ayrıca önemlidir. '*Rumlarnan garşılıklı gonuşuruk ama arkadan birbirimizin guyunu gazarık'* söylemiyle anlatılan samimiyetsizlik durumu ayrıca zoraki fiziksel bir birlikteliğin hissedildiğinin de ipucu olabilir. Samimiyetsizlikten bahseden yaşlı katılımcının kiliseye yakın olmaktaki hoşnutsuzluğu geçmiş olaylar nazarında ayrıca değerlendirilebilir.

3.5.2.3. Kıbrıslı Rum ve Türk Katılımcıların Karma Yaşamın Zorlukları İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Kıbrıslı Rum katılımcılar köydeki ilişkilerden memnuniyetle bahsederken, Türk katılımcılar köydeki ikili ilişkilerde güven problemi olduğunu vurgulamışlardır. Rum

[33] Pile Köy'ünde yaşayan Kıbrıslı Türklerin sahip olduğu taşınmaz mallar hem Rum hem de Türk taraflarında kayıtlı bulunmaktadır. Fakat her iki kesim bir birini tanımayı reddettiğinden ötürü ve verdikleri bilgilerin zaman zaman örtüşmemesi Pile'de yaşayan Kıbrıslı Türklere sıkıntı yaratmaktadır.

[34] Pile Köy'ünde yaşayan Kıbrıslı Türklerin sahip olduğu taşınmaz mallar hem Rum hem de Türk taraflarında kayıtlı bulunmaktadır. Fakat her iki kesim bir birini tanımayı reddettiğinden ötürü ve verdikleri bilgilerin zaman zaman örtüşmemesi Pile'de yaşayan Kıbrıslı Türklere sıkıntı yaratmaktadır.

katılımcıların ifadelerinden Türklerle olan ilişkilerin kopukluk içinde olduğu söylenebilir.

Türk katılımcılardan orta yaş grubuna dahil olan erkek, köyde Türkler için büyük bir sorun olup ta gündeme çıkmayan tapu soruruna da değinmiştir. Papadakis kendi çalışmasında sınırların kime ait olduğunun belirlenmesindeki güçlükleri "ölü bölgelerin gücü" başlığı altında açıklamıştır. BM'ler, Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk taraflarının toprak parçaları üzerinde kontrol hakkı bulunması Pile'deki en büyük çıkmazlardan birisini oluşturmaktadır.

Pile köyüne geçişlerde Sınır barikatında uygulanan kimlik denetimi Pile Türkleri açısından bir aidiyet sorununa dönüşme aşamasında olan bir problemdir. Giddens bu durumu, yer ve kültürde ortaya çıkan dönüşümler olarak açıklarken, Canclini kültürün coğrafi ve toplumsal kara parçalarıyla "doğal" ilişkisinin yok olması" olarak tanımlar. Aslında Her iki tanım da Tomlinson'un "yersiz yurtsuzlaşma" terimini anlatmaktadır (Tomlinson, 2004, s.148). KKTC vatandaşı olaraktan, Pileli Türklere getirilen kimlik ibrazı zorunluluğu gün geçtikçe ait olunan coğrafyaya yabancılaşmaya dönüşen hassas bir konu haline gelmektedir.

Orta ve yaşlı Rum kadın ve erkeklerin büyük bir kısmı köyde ezan sesinin yüksek sesle okunmasından rahatsızlık duyduklarını belirtmişlerdir. Papadakis'in 1995 yılında köyde ezan okunması ile ilgili tespitlerinde Kıbrıslı Rumların aksine Türklerin rahatsızlık duyduğu görülmektedir. Türkler dinle çok ilgilenmediklerini belirterek köyde ezan okunmasını gereksiz gördüklerinden dolayı köyde bir din görevlisinin bulunmasını da gereksiz görmekteydiler. Bu konunun bu gün halen köy yaşamanda güncelliğini koruduğu gözlemlenmiştir.

3.5.2.2. Katılımcıların Karma Yaşamın İyi Yanlarıyla İlgili Görüşleri

Katılımcılara 'köydeki iki toplumlu yaşamın iyi taraflarının neler olduğu' sorulmuştur. Katılımcılar ise köydeki iki toplumlu yaşamla ilgili memnuniyetlerinden yola çıkarak anlatmayı tercih etmişlerdir.

3.5.2.2.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Karma Yaşamın İyi Yanlarıyla İlgili Görüşleri

- *"Bilmem memnunum"(L10,E,26,KR).*
- *"Emm Christmas*[35]*'da Noel Baba'nın gelip çocuklara hediye vermesi, dostluğu birleştiren bir hareket"(L1,E,29,KR).*
- *"Bilmem cevap veremeycem, bir fikrim yok. Aklıma gelen iki okul arasında toplantılar olsaydı gelişen ilişkilerimiz olurdu"(L5,K,20,KR).*
- *"Memnunum, ne anlatabilirim ki şimdi"(L11,K,26,KR).*
- *"Beraber yaşamak ve iki toplumlu yaptığımız kutlamalar benim hoşuma gider"(L4,E,47,KR).*
- *"Burada çok kültürlü yaşamak olsa gerek" (L3,E,48,KR).*
- *"Genel olarak memnunum"(L9,K,53,KR).*
- *"Memnunuk evet. Aklıma bir şey gelmiyor"(L7,K,56,KR).*
- *"Burada yaşamak güzel"(L6,E,68,KR).*
- *"Türklü Rumlu beraber yaşamaktan memnunuk"(L8,E,76,KR).*
- *"Her şey yolunda memnunum"(L12,K,60,KR).*
- *"Ben buradaki yaşamdan da, gomşularımdan da, köylülerimden de çok memnunum"(L2,K,72,KR).*

Tüm yaş gruplarındaki Rum katılımcılar genel olarak birlikte yaşamla ilgili memnuniyetlerini ifade etmiştirler. Genç katılımcılardan biri, iki toplumlu yapılan

[35] 25 Aralık tarihinde İsa'nın doğumunun kutlandığı Hıristiyanlara ait olan bayram.

etkinliklerin köydeki okullar arasında daha sık yapılmasının karma yaşamdaki ilişkileri daha çok güçlendirebileceğine değinmiştir.

Bununla beraber memnuniyet ifadesinin yüzeysel olması üzerinde durulabilecek bir diğer noktadır. Katılımcılardan birinin köydeki yaşamı 'çok kültürlülük' ile ifade etmesi de birlikte yaşamın bir normunu ortaya koymaktadır. Dikkat çekmek gereken bir diğer husus da Rum katılımcının kaynaştırıcı unsur olarak anlattığı Noel Baba etkinliklerinin Müslümanların algısındaki yansımasının ne olduğudur.

3.5.2.2.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Karma Yaşamın İyi Yanlarıyla İlgili Görüşleri

- *"İyi yanı karma olarak yaşarık, her şey güzel"(L20,E,23,KT).*
- *"Dostluk, rahatlık, problemsiz bir geçim olduğu için buna sevinirim"(L15,E,29,KT).*
- *"Farklı kültürlerle birlikte yaşarık diye nasıl olsa her kültür bir insan demektir. Biz de farklı kültürleri benimsedik"(L24,K,23,KT).*
- *"Her iki dinden insanlarla yaşan. Farklı kültürler ama siyasette bir şey olsun Rumlar sana yüzünü endirir, dışlar, lafını eder yani"(L21,K,25,KT).*

Genç kadın ve erkek Türk katılımcılar karma yaşamdan gelen memnuniyetlerini anlatırken, kadın katılıcılar buna ek olarak farklı kültürlerin birlikte yaşamasının güzel yanlarına vurgu yapmışlardır. Fakat kadın katılımcılardan biri siyasetteki gerginliğin köydeki ilişkilere olumsuz yansıdığını ifade etmiştir.

- *"Dediğim gibi burada halkların bir arada yaşama zenginliği vardır. Örneğin köyden bir cenaze kalktığında o cenazenin arkasından sadece Müslümanlar değil Hıristiyanların da gittiğini görürsünüz. Bu yaşantı mesafeli olarak devam eder. Okulu kilisesi, camisi var. Bir tarafta kilise çanı bir tarafta camide okuyan hoca. Herkes birbirine saygılı ve mesafeli bir şekilde bu yaşamı devam ettirir. Burada bir*

barış meşalesi yanıyor. Bu ateşin içinde yaşayan bu köylüleri neden Nobel Barış Ödülüne aday göstermiyorsunuz?"(L17,E,52,KT).

- *"Burda Rumlarla birlikte yaşamak ve bu yaşamı sürdürebilmek bizim için bir avantajdır"(L19,E,46,KT).*
- *"Bir arada yaşamak farklı kültürlerle birlikte olmak bir avantaj. Biz burada 74'ten önce nasılsak yine birlikte yaşıyoruz"(L13K,48,KT).*
- *"Karma yaşam güzel bir şey. Pile barışçı bir köydür. Bu konumda kalmasının sebebi de zamanında birbirlerine yardım etmeleridir. Değişik kültürlerle yaşarık, iki kültür birlikte yaşar kültür zenginliği olur. Ayrıca köyde bir Rum ölse bütün köy etkilenir" (L23,K,57,KT).*
- *"Bu köyün birlikteliğinin tüm Kıbrıs'a örnek olması"(L16,E,67,KT).*
- *"İlk zamanlar iki toplumun birbirine beslediği güvensizlik vardı fakat ileride halkların dünyada bir arada yaşadığını gördük ve biz da şimdi örnek olduk"(L18,E,74,KT).*
- *"Ben iyi bir yanını göremedim."(L22,K,61,KT).*
- *"Köyde yaşamanın pek bir iyi yanını görmedim"(L14,K,72,KT).*

Orta ve yaşlı Türk kadın ve erkek katılımcılar, genç kadın katılımcılar gibi birlikte yaşamanın güzel yanlarını anlatmışlar ve Pile Köy'ündeki çok kültürlülüğe değinerek köyün örnek teşkil ettiğini vurgulamışlardır. Katılımcılardan biri köydeki ilişkilerin bütünlüğünü açıklayan cenaze örneğini vermiştir. Köyden kalkan bir cenazenin her iki halk üzerinde etki bırakması ilişkilerin bütünlüğü hakkında ipucu vermektedir. Türk yaşlı kadınlardan ikisiyse bu görüşlerin aksine, birlikte yaşamanın iyi bir yanı olmadığı görüşünü savunmuşlardır.

3.5.2.2.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Karma Yaşamın İyi Yanlarıyla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Genç, orta yaşlı ve yaşlı Rum katılımcılar köydeki ilişkilerden memnun olduklarını anlatırken, köylüyü bir araya getiren iki toplumlu etkinliklerden memnuniyetlerini belirterek, iki toplumlu ilişkilerin daha fazla gelişmesi için etkinlikler önerilmiştir. Türk katılımcılar, özellikle gençler başta olmak üzere, yukarıda belirttiğim Rum katılımcılar gibi memnuniyetlerini belirtmişlerdir. Fakat yaşlı kadınların birlikte yaşamaktan memnun olmadıkları görülmüştür. Buradaki çelişkiyi Rumlar ve Türkler arasındaki ilişkilerin özellikle Rumların vurguladıkları gibi memnuniyet dolu olmadığı şeklinde ya da Türk yaşlı kadınların Rumlarla iyi ilişkiler içinde olmadığını söyleyerek açıklanabilir.

3.5.3. Katılımcıların "Pileli" Olmakla İlgili Görüşleri

Katılımcılara 'Pileli olmak diye bir şeyin olup olmadığı' sorulmuş ve 'eğer bir Pilelilik tanımı varsa' özelliklerinin anlatılması istenmiştir. Tüm katılımcılar tarafından Pile'li olmanın bir özellik olduğu vurgulanmış ve genel memnuniyetlerini belirtmişlerdir.

3.5.3.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların "Pileli" Olmakla İlgili Görüşleri

- *"Bir arada yaşamaktan mutluyum. Burası ayrı bir yer tabi"(L10,E,26,KR).*
- *"Tabiki Pile'nin ayrı bir durumu ve konumu var. Ben Pileli olmaktan çok mutluyum"(L1,E,29,KR).*
- *"Evet bu köy başkadır. Ben köyümü çok severim, inşallah bu köye evlenirim"(L5,K,20,KR).*
- *"Pile'den ben çok memnunum. Şehrin avantajı fazla ama burada karma olarak yaşamak bence güzel"(L11,K,26,KR).*

Genç Rum erkek katılımcılar Pile'nin ayrı bir konumu ve durumu olduğunu ifade ederek, burada yaşamaktan mutluluk duyduklarını belirtmişlerdir. Genç Rum kadınlarsa erkeklerin ifade ettiklerine ek olarak burada gelecekle ilgili planlar hedeflemiştir, kadın bir katılımcı ise şehrin sunduğu olanaklara rağmen burada yaşamaktan mutluluk duyduğunu belirmiştir. Verilen cevapların Pilelilik kimliğinden ziyade memnuniyet ekseninde olduğuna dikkat etmek önemlidir.

- *"Tabi ki evet, var. Pileli olmaktan memnunum ve hiçbir şikayetim yok. Sessiz, sakin bir yer. Kimse kimseyi incitmez"(L4,E,47,KR).*
- *"Pile'de yaşamak benim hoşuma gider. Tabiî ki burası çok ayrı bir yerdir" (L3,E,48,KR).*
- *"Tabi var çünkü biz burada karma yaşarık"(L9,K,53,KR).*
- *"Tabiki bu benim için bir özelliktir. Burada karma yaşarık başa yere gittiğimiz zaman 'nasıl geçinirsiniz onda Türklernan?' diye tepki alırık. Burada yaşamayan bu köyü bilemez" (L7,K,56,KR).*
- *"Tabiki bu köyde yaşamaktan çok memnunum. Bu köyde yaşamak çok farklı bir şey"(L6,E,68,KR).*
- *"E Pile'nin tarihi farklıdır yani burada yaşamak çok hoşuma gider. Ayrıca pile Meserya'ya[36] açılan kapıdır (L8,E,76,KR).*
- *"Tabiki özelliktir. Çünkü karma yaşarık"(L12,K,60,KR).*
- *"Pile Kıbrıs'ta bir örnektir. Tabiî ki Pileli olmak diye bir şey var. Mesela Birleşmiş Milletler Türk ve Rum çocuklarını birleştirirler, hediye verirler. Bu başka nerede var?"(L2,K,72,KR).*

Orta yaşlı ve yaşlı Rum kadın ve erkekler Pile'deki, karma yaşamın ayrı bir özellik ve güzellik taşıdığına vurgu yapmışlardır. Buradaki yaşamı köylüler dışında kimsenin anlam yükleyemediğini belirten genç kadın katılımcı, Pile dışında yaşayan Rumlardan köyde Türklerle nasıl geçindikleri konusunda eleştiri aldıklarını

[36] Mesarya Kuzey Kıbrıs'ın her yerine rahatlıkla ulaşımın olduğu bölgedir.

anlatmıştır. Öne çıkan Pilelilik tanımı ise "karma yaşayan Rumlar ve Türkler" olarak ifade edilebilir.

3.5.3.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların "Pileli" Olmakla İlgili Görüşleri

- *"Pileli olmak diye bir şey var. Rumlarla iç içe yaşarık. Biz geçinebilirsak herkes geçinir"(L20,E,23,KT).*
- *"Tabi vardır ayrıcalıktır. Ayrıcalık derkan da mesela biz her iki tarafta da bulunuruk, elektrik su ödemeyik. Bu da Pileliliktir"(L15,E,29,KT).*
- *"Bir özellik değil. KKTC kısmında kapıda öyle zorluklar yaşarık ki giriş çıkışlarda Pileli olmaya özellik denir ama aslında hiç değil. Pileli olmanın ayrıcalığı elektrik, su ödememe gibi algılanır Türk tarafında bence"(L24,K,23,KT).*
- *"Var tabi. Her zaman ayrıcalığı var. Rum tarafına rahat giden, Rum tarafında çalışma imkanın var"(L21,K,25,KT).*

Genç Türk katılımcılar Pileli olmanın ayrıcalıklarını, elektirik, ve belediye hizmetlerinden ücretsiz yararlanmak, her iki tarafa geçiş yapabilmek, Rum kesiminde çalışma imkanı bulmak şeklinde algılandığını sıralamışlardır. Genç kadın katılımcılardan biri ise Pileli olmanın vize uygulamasıyla birlikte özelliğini kaybettiğini vurgulamıştır. Burada öne çıkan ise Türk gençlerin "Pilelilik" algılarının "Türk Pilelilik" bağlamında olduğudur. Ayrıca Türk katılımcılar tarafından, kimlik özelliğinden ziyade Türklerin belediye hizmetlerinden ücretsiz yararlanması, Pileli olmaya içkin bir ayrıcalık olarak düşünüldüğü görülmektedir.

- *"Pileli olmak diye bir şey vardır. Neçin vardır? Pileli sabah uyandığında soluna günaydın sağına galimera der. Bu halkların bir arada yaşama zenginliğidir"(L17,E,52,KT).*
- *Pileli olmak ayrıcalıktır tabi. Biz Rumlarla birlikte yaşarık. Doğduk büyüdük Piledeyik. Hiç göçmen olmadık. Burada hiç kimsenin yapamadığını yaptık iki toplum bir arada yaşarık"(L19,E,46,KT).*

- *"Pileli olmak zaten her zaman ayrı. Pileli olmak diye bir şey var tabi. Halen Kıbrıs kültürünü kaybetmedi çünkü Kıbrıslılar kaybetti. Pileliler bunu halen taşır"(L13,K,48,KT).*
- *"Ayrıcalıktır. Özellikle elektrik su vermemek, Rumlarla karışık olması, sınır olması, hem Rum tarafına yakın hem de Türk tarafına. İkisinden de yaralanabilin, bir tarafta da İngiliz üsleri var, orda da çalışabilin yani imkanları geniş"(L23,K,57,KT).*

Orta yaş Türk kadın ve erkekler ağırlıklı olarak köyün sahip olduğu kültürel zenginliğe vurgu yapmışlardır. Kadın katılımcılardan biri, Kıbrıslılık kültürünün mirasını bu köylülerin halen sürdürdüğünü ileri sürerken, diğer kadın katılımcı ise Türklerin köyde belediye hizmetlerinden ücretsiz yararlanmasını ve köyün konumunu ayrıcalık olarak tanımlamıştır.

- *"Bence bir özelliktir. Bir dönem Kıbrıs'ın en çok konuşulan köyüydü hatta dünyanın en çok konuşulan köyüydü. İki taraftan gelip burada etkinlikler yaparlardı, kapılar açılana kadar. İki tarafın yakınlaşmasını sağlayan köydür burası. Her şey burdan başladı. Kapıların açılmasına çok büyük etkendir"(L16,E,67,KT).*
- *"Var tabi. Buranın farklılığı var"(L18,E,74,KT).*
- *"Pileli olmaktan gurur duyarım. Göç etmedik, bu köyde doğduk, bu köyde yaşlanırık. Bu da bir şans köyümüzden olmadık"(L22,K,61,KT).*
- *"Tabiki özelliktir ve doğduğumuz yerdi"(L14,K,72,KT).*

Yaşlı kadın ve erkekler diğer katılımcılar gibi köyün farklılığından ve özel oluşundan bahsetmişler. Katılımcı erkeklerden biri, Pile'nin bir dönem Kıbrıs genelinden gelen Rumların ve Türklerin iki toplumlu barış etkinliklerine ev sahipliği yapmasıyla en çok konuşulan köy olduğuna dikkat çekmiştir. Yaşlı kadın katılımcılar ise bu köyde doğduklarına vurgu yaparak, köye olan bağlılık ve aidiyet duygusunu öne çıkarmaktadırlar.

3.5.3.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların" Pileli" Olmakla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Kıbrıslı Rum katılımcıların geneli karma yaşamla ilgili memnuniyetlerini belirtmişlerdir. Gençlerde ise Pile'de gelecek kurma eğilimleri saptanmıştır. Ayrıca Pile'de yaşayan Rumların, diğer yerlerde yaşayan Kıbrıslı Rumlar tarafından Türklerle nasıl geçindikleri konusunda eleştirildikleri saptanmıştır.

Pilelilik kimliği ile Türkler "ayrıcalık" gördüğü unsurları Pileli olmanın özellikleri şeklinde aktarmaktadırlar. Kıbrıslı Rumlar ise ortak yaşama ve coğrafi yapıya dikkat çekerek, bütüncül bir yaklaşım içinde oldukları saptanmıştır. Kıbrıslı Türkler Pileli Türk olmanın özelliklerini, karma yaşam, köyün sınır özelliğinin yanında ayrıcalıkları (kimisine göre avantaj olan elektirik, su ve belediye hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanmak, güney kesimindeki iş olanaklarından faydalanmak) öne çıkarmakta ve buradan hareketle Pilelilik kimliğinin bir alt kümesi olarak "Pileli Türk" kimliğini tanımladıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca Türk katılımcıların köye aidiyet konusunda sıkı bağlar geliştirdikleri ve Pileliliğin kişisel kimliklerinin oluşmasında önemli bir rolü olduğunu kendi ifadelerinden anlaşılmaktadır.

3.5.4. Katılımcıların Gündelik İlişkilerle İlgili Görüşleri

Köy içinde karma olan ilişkilerinin katılımcılar tarafından geçmiş ve günümüzü düşünerek değerlendirmesinin yapılması istenmiştir. Katılımcılar bu değerlendirmeyi yaparken ait oldukları toplum içindeki ilişkileri de değerlendirmişlerdir.

3.5.4.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Gündelik İlişkilerle İlgili Görüşleri

- *"Sanki önce daha iyiydi"(L10,E,26,KR).*

- *"Pile'de ilişkiler hiçbir zaman kötü olmadı. Pile kötü dönemlerden geçmedi diye düşünürüm"(L1,E,29,KR).*
- *"Sizinnan bir şeyimiz yok. Ama kutuplaşma oluyor ve televizyonlarda da bunu çok vurgularlar. Olmasını istercesine"(L5,K,20,KR).*
- *"Savaş sonrası tabiî ki soğukluk olduğunu duyarık ama gene da eskiden daha iyiydi. Şimdi de iyiye gider düzeliyor gibi. Bunu aslında annem daha iyi bilir"(L11,K,26,KR).*
- *"Diyebilirim ki 74 öncesi daha iyiydi sonra milliyetçilik oldu durumların değiştiğini düşünürüm. Milliyetçilknan aklımıza bir şeyler sokmaya çalışırlar. Adeta Kıbrıs'ı bölmek istercesine"(L4,E,47,KR).*
- *"Eskiye göre şimdiki yaşam daha iyi gibi. Birlikte yaşam iyi diyebilirik çünkü şu an aramızda daha fazla güven var"(L3,E,48,KR).*
- *"Eskiden daha çok samimiyet vardı. Sanki başka köylere göre bizim köyümüz eyidir aslında"(L9,K,53,KR).*
- *"Önceden daha iyiydi hele de 74'ten önce çok eyiydi. Daha sıcak ilişkiler vardı. O zaman çobanlık vardı zaten, daha çok insan insana garışırdı. Şimdiki gibi evlere kapanmazdık"(L7,K,56,KR).*
- *"Yıldan yıla daha iyi olduğunu düşünürüm. İnsanlar gendilerini daha iyi anlattıkları için daha sağlam ilişkiler oluşur"(L6,E,68,KR).*
- *"Eskiden daha iyiydi, şimdi sanki biraz değişti"(L8,E,76,KR).*
- *"Ben ilişkilerden memnunum. Gomuşularımla olan ilşkim aynı. Eski gomuşum köyden daşındı ama köye gelmesini dört gözle beklerim ki dedigodu yapalım"(L12,K,60,KR).*
- *"Biz her zaman herkeşnan iyi geçinirik, çocuklarım da torunlarım da babam da aynı. Hiçbir problemimiz olmadı. 95'te ameliyat oldum bana ilk gelen Türk oldu. Biz Türk Rum diye ayırmayık, ben köylüm derim. Eskiden daha çok buluşurduk, sadece Türklernan değil, gendi içimizda da daha çok samimiydik, daha çok severdik birbirimizi. Eskiden tarla vardı beraber eker biçerdik, şimdi evimizdeyik onun için ilişkiler daha iyiydi" (L2,K,72,KR).*

Kıbrıslı Rumların çoğunluğu karma ilişkilerin 1974 öncesi daha iyi olduğu konusunda uzlaşmaktadır. 1974 öncesi ilişkilerin bir kısım katılımcı tarafından daha iyi olarak değerlendirilmesi "toplumsal gelişme [37] " ve "modernleşme [38] " ile tanımlarını düşündürmektedir. Katılımcıların bir kısmı ilişkilerin 1974 sonrası iyiye doğru gittiğini vurgularken, az bir çoğunluk ise ilişkilerin ayni olduğu konusunda uzlaşmaktadır.

3.5.4.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Gündelik İlişkilerle İlgili Görüşleri

- *"Şimdi da garışırık genlerlen ama eskiden daha çok garışıllardı. Biz dillerine bile alışamadık. Garışmadığımız için bilmeyik, bunun nedeni da sanki daha çok Türklerle Türk olduklarından dolayı yeni nesil garışmak istemez"(L20,E,23,KT).*
- *"Tabi ki ilişkiler esgiden daha iyiydi. Çünkü insanlar dayanışma içindeydi. İnsanlar daha dostculdu. Ne zamanki EOKA oldu her şey değişti. Papazlar geriden gelen nesle Türk nefreti aşıladı, dolayısıyla günümüzde barış olmaz. Hiç bir şeyda olmayacak yani; bu böyledir"(L15,E,29,KT).*
- *"Teknoloji ilerledi tabi. Artık sadece anne babalardan dinlediklerimizle büyümeyik. Gençler daha dışa açık büyür. Ailenin etkisi azaldı ve gençlerin düşünce tarzları da değişmişti. Bu da ilişkilere olumlu yansır"(L24,K,23,KT).*
- *"Eskiden annemden duyarım, onlar çok garışırdı. Bütün gün Heorilerin evindeydiler. Şimdiki duruma bakarsan Pile'deki Rum genç kızların kimdirler nedirler tanımayık"(L21,K,25,KT).*
- *"Geçmişte çiftlikler vardı, tarlada herkes birlikte işlerdi, ilişkiler farklıydı. EOKA ve TMT'nin kurulmasıyla daha saygılı ve mesafeli ilişkilere yerini bırakmıştır"(L17,E,52,KT).*
- *"İlişkiler zayıfladı. Eskiden daha samimiydi ama genelde iyidir"(L19,E,46,KT).*

---

[37] Toplumsal Değişme; Toplum bazı aşamaları zorunlu olarak geçer ve aşamalı olarak değişerek zamanla nitelik kazanır. Değişmenin itici gücü özellikle haberleşme tekniklerinin ulaşım olanakların gelişmesidir (Kongar, 2010).

[38] Modernleşme; "İnsanoğlunun genel evrim çizgisi bakımından geri kalmış toplumların, zamanımızda bu çizginin son noktasına gelmiş olan toplumlara yetişmesi demektir" (Kongar, 2010, s.304).

- *"Gonu gomuşumuzla ilişkilerimiz eskiden nasılsa gene aynı. 40 yıllık Banayoda nasılsa aynı, Mariya, Heosi aynı, Stella aynı Heosiynan arasında geçenler aynı, ayni yani değişmedi. Ama eskiden daha çok garışırdık"(L13,K,48,KT).*
- *"Eskiden daha samimiyet vardı. Şimdi sadece birbirimize selam veririk. Düğünü bir şeyi varsa giderik mesela"(L23,K,57,KT).*
- *"Eski samimiyet yok. İnsanlar evlerine kapandı. Çok yabancı var köyde. Şuan problem yaratmazlar. Ama işlemeye gelenler hırsızlık yaparlar. Bunlar dışında köyde yaşamaktan memnunum. Beni rahatsız eden bir şey yok"(L16,E,67,KT).*
- *"Bu gün daha iyi. Artık birbirimize güven duyarık"(L18,E,74,KT).*
- *"Hiç fark etmedi aynıdır. Onlar mecbur olmadıktan sonra bize merhaba demediler. Ben hep dedim. Kötülemek için söylemem. Markette karşılaştığımda Türklere merhaba onlara yiyasas derim. O zaman selam alırım"(L22,K,61,KT).*
- *"Eskiden daha iyiydi ama şimdi hiç iyilik yok"(L14,K,72,KT).*

Kıbrıslı Türk katılımcılar, Rum katılımcılar gibi ağırlıklı olarak ilişkilerin eskiden daha iyi olduğu konusunda uzlaşmaktadırlar. Fakat bu eskiyi dönem belirterek ayırma gereği duyan katılımcılar EOKA ve TMT'nin kuruluş yıllarına vurgu yapmışlardır. Kıbrıslı Türkler ilişkilerin eskisi gibi olmayışını toplumsal değişmeye ve modernleşmeye bağlayarak açıklamışlardır.

3.5.4.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Gündelik İlişkilerle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Kıbrıslı Rum katılımcılar ilişkileri 1974 öncesi ve sonrası olarak tanımlamayı uygun bulmuşlardır. Kıbrıslı Türklerden ayrım yapma gereği duyan katılımcılar ise EOKA ve TMT'nin kuruluş yıllarına vurgu yapmışlardır. Kıbrıslı Rumlar genel olarak 1974 öncesi ilişkilerin daha iyi olduğunu savunurken, Kıbrıslı Türkler ise ilişkilerin eskiden daha iyi olduğunu savunmuştur. Türk ve Rum katılımcılar bu durumu "toplumsal değişme ve modernleşme"'ye bağlamıştır.

3.5.5. Katılımcıların Köydeki Değişimlerle İlgili Görüşleri

Katılımcılardan köyde geçmişten günümüze kadar gözlemledikleri değişim ve dönüşüm süreçleri hakkında düşünceleri sorulmuştur.

3.5.5.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Köydeki Değişimlerle İlgili Görüşleri

- *"Tabi değişti. Köye üniversite kuruluyor. Pile'ye çok yabancı geldi"(L11,K,26,KR).*
- *"Şimdi köy değişir. Seneler ilerledik sonra köy daha iyi olur" (L1,E,29,KR).*
- *"Köy kalabalıklaştı. Ve şimdi da üniversite yapılır. Acaba nasıl bir şey olacak"(L5,K,20,KR).*
- *"Devamlı mağazalar açılır, restoran, kafeler açılır. Bana göre şimdi daha iyi bir hayat var köyde"(L10,E,26,KR).*

Genç Rum kadın ve erkekler köyün sürekli olarak değişim içinde olduğunu, geliştiğini ve köye yabancıların yerleştiğini anlatmışlardır. Genç Rum kadınlarsa özellikle köye yapılan üniversitenin yaratacağı değişime vurgu yapmışlardır.

- *"Tabi eskiye göre çok şey değişti eskiden elektrik de yoktu bir bas vardı"(L4,E,47,KR).*
- *"Evet pile çok değişti. Köye artık çok yabancı yerleşti ve yabancı nüfus daha da artacak. Çünkü köye Uclan Üniversitesi kampüs başladı" (L3,E,48,KR).*
- *"Daha önce sayılırdık, şimdi çoğaldık. Turistik bölge oldu burası bir sürü yabancı yerleşti. Köy sürekli büyür. Son olarak da üniversite yapılıyormuş duyduk"(L9,K,53,KR).*
- *"Köy çok büyüdü, evler yapıldı, apartmanlar, yollar yapıldı. Arabalar çoğaldı. Son zamanlarda çok farklı ırklar geldi. Yabancılar çoğaldı, siyahlar geldi. Şimdi da üniversite yapılıyor, bakalım ne olacak bunun içi çok merak ederik"(L7,K,56,KR).*
- *"Yıldan yıla daha iyi olduğunu düşünürüm. İnsanlar gendilerini daha iyi anlattıkları için daha sağlam ilişkiler oluşur"(L6,E,68,KR).*

- *"Köy büyüdü. 10 seneden bu yanı evler yapıldı. Köy sürekli değişir. Şimdi de üniversite yapılır. 5 bin talebe gelecek denir. Sonra eskiden mandıralar vardı, şimdi hiç yok, çiftçilik, koyunculuk vardı şimdi nerdeee… "(L8,E,76,KR).*
- *"Tabi değişti her gün değişir, güzelleşir. Üniversitemiz bile oluyor"(L12,K,60,KR).*
- *"Köy değişti, büyüdü, sahalar yapıldı. Bir Türke bir Rum'a. Yollar yapıldı. Bizim köyümüz en iyi köydür bu civardaki" (L2,K,72,KR).*

Orta ve yaşlı Rum katılımcılar köydeki değişimleri, nüfusun artışı, yabancıların yerleşmesi ve köyün gelişmesi şeklinde açıklamaktadırlar. Kıbrıslı Rumlar için köye üniversite inşa edilmesi büyük bir merak uyandırmaktadır.

3.5.5.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Köydeki Değişimlerle İlgili Görüşleri

- *"Bence köyde her şey aynı, hiç bir şey değişmedi"(L20,E,23,KT).*
- *"Evet köy yaşamında değişen pek bir şey yok. Köy yaşamı durağandır"(L15,E,29,KT).*
- *"Kesinlikle köydeki yaşam çok değişti, gelişti. Ayrıca köydeki gençlik de"(L24,K,23,KT).*
- *"Bu köy her zaman yeniliğe açıktır. Her gün ilerler modernleşir"(L21,K,25,KT).*
- *"Müthiş bir değişim var. Larnaka ile Pile birleşmiştir. Pile köyü ovalarına çiftliklerin yerine turistler yerleşmiştir. Nüfus oranları değişti. Ve Pile Türkleri gittikçe Larnaka'nın bir kenar mahallesi olma durumuna geliyorlar"(L17,E,52,KT).*
- *"Köy büyüdü her gün yeni şeyler olur. Şimdi de üniversite geliyor"(L19,E,46,KT).*
- *"Genelde insanlar daha medeni oldu. İnsanlıklarını gaybetmediler. Yakında üniversiteynan acaba ne olacak? Üniversitenin gelişi bize iyilik mi getirir zamanla göreceyik. Köyün içi şimdiden zenci doldu"(L13,K,48,KT).*
- *"uu çok gelişmeye başladı bence köy"(L23,K,57,KT).*
- *"Alım gücü eskiden yoktu. Para kazanmaya başlayınca muazzam, güzel evler yapıldı, turizm açıldı, apartmanlar yapıldı ve yatırımlar devam ediyor. Sonra köye üniversite yapılıyor(L16,E,67,KT).*

- *"Bir dönüşüm yaşar köy deyebilirik, dünyaya bağlı değişimdir bu. Tabiî ki şimdi yaşam daha güzel oldu"(L18,E,74,KT).*
- *"Köy büyümektedir. Mesela yeni evler çok var"(L22,K,61,KT).*
- *"Mesela eskiden kömes gibiydik. Şimdi çok büyüdük"(L14,K,72,KT).*

Genç, orta yaş ve yaşlı Türk katılımcılar geçmiş yaşama göre Pile'nin çok değiştiğini belirtmişlerdir. Sosyal yaşamın değiştiğinden, köyün gelişerek modernleştiğinden, yabancıların katkısıyla nüfusun çoğaldığından ve köye açılacak olan üniversiteden bahsetmişlerdir. Ayrıca genç ve yaşlı katılımcılardan bazıları, köydeki Türk nüfusunun gün geçtikçe azaldığı, Larnaka'nın bir kenar mahallesi konumuna geleceği konusunda endişelerni dile getirmişlerdir.

3.5.5.3. Kıbrıslı Rum ve Türk Kıbrıslı Katılımcıların Köydeki Değişimlerle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Rum ve Türk katılımcılar Pile Köy'ünün sosyal, ekonomik, demografik yapı değişiklikleri konusunda saptamalarda bulunmuşlardır. Orta ve genç yaş grubundaki katılımcılardan bazıları köydeki iki toplum arasındaki demografik yapı dengelerinin değiştiğine vurgu yaparak, Pile'deki Türklerin köyde azınlık kalacağının tedirginliğini belirtmişlerdir. Ayrıca köyde yapımı süren üniversitenin açılacak oluşu özellikle Rum köylülerin dikkatini çekmektedir.

3.5.6. Katılımcıların Köydeki Karma Yaşamın Geleceğiyle İlgili Görüşleri

Katılımcılara Pile Köy'ünde bu güne kadar gelen karma yaşamın gelecekte de devam edip etmeyeceği konusundaki fikirleri sorulmuştur.

3.5.6.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Köydeki Karma Yaşamın Geleceğiyle İlgili Görüşleri

- *"Bence eder"(L11,K,26,KR).*
- *"Evet iyi ilişkiler devam ettiği sürece karma yaşam devam edecek."(L1,E,29,KR)*
- *"Bilmem bir fikrim yok"(L5,K,20,KR).*
- *"Bence böyle gider"(L10,E,26,KR).*
- *"Bilmem bu düşündüren bir şeydir"(L4,E,47,KR).*
- *"Bence devam edecek. Pile'deki yaşamın ileride de devam etmesi benim vizyonumdur"(L3E,48,KR).*
- *"Bence devam eder"(L9,K,53,KR).*
- *"Dışardan problem yaratan güçler müdehale etmediği sürece devam edecek"(L7,K,56,KR).*
- *"Bizler devam etmesi için çabalarık ama yarın ne olacağını nerden bilebilirik? (tedirgin bir ifadeyle cevaplıyor) Annan planı olsaydı evet siz Türkler bu köyde galacaydınız yani burada yaşam devam edeceydi"(L6,E,68,KR).*
- *"Mademki hayat devam eder, edecek"(L8,E,76,KR).*
- *"Eder, etmeli, örnek teşkil eder ada için. Tabiî ki devam edecek"(L12,K,60,KR).*
- *"Tabi ki eder. Neçin etmesin?"(L2,K,72,KR).*

Kıbrıslı Rum genç, orta yaş ve yaşlı katılımcılar köydeki karma yaşamın devam etmesini arzulamaktadırlar. Özellikle yaşlı ve orta yaşlı Rumlar dış güçlerden gelebilecek müdahalelerle köydeki yaşamın şekil değiştireceği konusunda endişe taşımaktadırlar.

3.5.6.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Köydeki Karma Yaşamın Geleceğiyle İlgili Görüşleri

- *"Eskiden beri devam ediyorsa neden devam etmesin"(L20,E,23,KT).*
- *"Kesinlikle eder"(L15,E,29,KT).*

- *"Böyle geldi bu güne kadar ve devam eder bence"(L24,K,23,KT).*
- *"Bence böyle geldi böyle gidecek. Rumlar her zaman çoğunluk olacak. Evlenen Türk gençlerin köyden gaçması Türklerin gün geçtikçe daha çok azınlığa düşmesine sebebiyet verecek. Gün gelecek bunun için de Rumlar bizden kat kat fazla olacaklar. Biz da 100 aile kalacayık"(L21,K,25,KT).*

Genç Türk katılımcılar köydeki birlikte yaşamın geçmişten günümüze kadar problemsiz devam ettiğini söyleyerek, gelecekte de devam etmemesi için bir sebep görmediklerini belirtmişlerdir. Genç kadın katılımcılardan biri ise nüfus olarak her zaman Rumların çoğunlukta, Türklerin azınlıkta olacağını savunmaktadır.

- *"Gelecekte olacak olanı kestiremeyiz. Bir Pile'de yaşayanların kontrolü altında olan durumlar var bir de kontrolü altında olmayan durum var. Bu daha fazla devletlerin izleyeceği politikalara bağlıdır. Çünkü burası için devlet politikaları yöneticidir"(L17,E,52,KT).*
- *"Bence anlaşma olsa da olmasa da devam eder"(L19,E,46,KT).*
- *"Pile'de yaşam Kıbrıs politikasına dayanarak devam eder. Çünkü Rumu da Türkü de kurtarır bu iş"(L13,K,48,KT).*
- *"Statüko böyle devam ederse gider. Ama statüko değişirse gitmez"(L23K,57,KT).*
- *"Bence bu köyü incitmedikleri sürece biz bir arada yaşarık"(L16,E,67,KT).*
- *"Hiçbir güç bu birlikte yaşamayı bunun içinde bölebileceğini düşünmem"(L18,E,74,KT).*
- *"Karma yaşam hep devam eder ama ilişkiler aynı galır. Gene samimiyet artmaz"(L22,K,61,KT).*
- *"Yok, daha kötüye gidecek bir yaşam olacak. 22 aile Rum varsa 5 aile Türk kalacak" (L14,K,72,KT).*

Orta yaşlı ve yaşlı katılımcıların çoğunluğu köydeki gelecek yaşamın dış güçler tarafından belirleneceğini söylemiştir. Yaşlı erkek katılımcılardan biri, bu bölgedeki

yaşamı hiçbir gücün bozamayacağını vurgularken, yaşlı kadın katılımcılardan biri ise gelecekte Türklerin nüfus bakımından köyde azınlık olma durumuna değinmiştir.

3.5.6.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Köydeki Karma Yaşamın Geleceğiyle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırması

Kıbrıslı Rumlar ve Türkler köydeki birlikte yaşamın geleceğinin kendileri dışında dış güçlerin yönlendirmesine bağlı olaraktan geliştiğini belirterek, gelecekte birlikte yaşamın devam etmesini istediklerini anlatmışlardır. Kıbrıslı Türklerin, köyde her geçen gün nüfuslarının azalmasını neden göstererek azınlık konumuna düşmenin tedirginliği içinde oldukları saptanmıştır.

3.5.7. Katılımcıların Kıbrıs Genelinde Karma Yaşamın Olanaklılığıyla İlgili Görüşleri

Pile Köy'ünde iki toplumlu yaşamı konuştuktan hemen sonra katılımcılara Kıbrıs genelinde Pile'deki gibi birlikte yaşamın mümkün olup olmadığı sorulmuştur.

3.5.7.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Kıbrıs Genelinde Karma Yaşamın Olanaklılığıyla İlgili Görüşleri

- *"Bu köydeki bir yaşamın olabileceğini düşünmem"(L10,E,26,KR).*
- *"Pile'deki yaşam Kıbrıs'ta zor olur bence çok şeyler yaşandı"(L1,E,29,KR).*
- *"Yok eskisi gibi olmaz"(L5,K,20,KR).*
- *"Bence biraz zor. Çünkü her iki taraf da bu yaşama alışmış durumda"(L11,K,26,KR).*
- *"Herkes bizim gibi düşünse evet yaşayabilirler ama bu tüm adada zor"(L4,E,47,KR).*
- *"Keşke olsa"(L3,E,48,KR).*

- *"Bence biraz zor (derin derin düşünerek) ben da bilmem ne olacak bu iş. Benim düşüncem iki toplum kalalım sadece biz olalım Kıbrıs'ın her tarafında. Ortak bir hükümet olsun benim dileğim budur" (L9,K,53,KR).*
- *"Açıkçası Kıbrıslı Türk ve Rum yaşar. Bazı bölgelerde zamanında çok çatışmalar olduğu için bu insanlar çok ölüm gördü. Onların alışması tabiî ki zor. Ama Türkiyeli nüfus o şu Kıbrıs'a yerleşti onlar bize biraz zor ayak uydurur. Yoksa biz birbirimiznan yaşarık neçin olmasın"(L7,K,56,KR).*
- *"Aslında bunun için mücadele ettik ama her iki toplumda da güven yok oldu. Bunun pek mümkün olduğunu düşünmem"(L6,E,68,KR).*
- *"Bunu şimdi kimse bilemez bu konu Türkiye, İngiltere hem da Amerika'ya bağlıdır" (L8,E,76,KR).*
- *"Keşke eskisi gibi olsun çok isterim ama çok zor"(L12,K,60,KR).*
- *"Biz istedikten sonra olur; neden olmasın? Biz problem yaşamayık onlar neden yaşasın?" (L2,K,72,KR).*

Kıbrıslı Rum genç orta yaşlı ve yaşlı, kadın ve erkek katılımcılar Kıbrıs'ta tekrar birlikte bir yaşam olasılığının çok düşük olduğunu belirtmektedirler. Bu durumu ise zamanla değişen ve yeniden şekillenen yaşamlar, geçmişte yaşanan çatışmalar ve kayıplar, dış güçlerin etkisi, kuzeye yerleşen Türk nüfusunun uyum problemini gerekçe göstererek açıklamışlardır.

3.5.7.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıs Genelinde Karma Yaşamın Olanaklılığıyla İlgili Görüşleri

- *"Eee… isterlerse neden olmasın"(L20,E,23,KT).*
- *(Moderatör lafını bitirmeden devam ediyor.) "Yok olmaz!" (L15,E,29,KT).*
- *"O olayları yaşayıp görenler kesinlikle birlikte yaşamı kabul etmez ama kendini geliştiren araştıran gençlik kabul eder"(L24,K,23,KT).*
- *"(Çok düşünerek) Belki… bu insanların elinde olan bir şey"(L21,K,25,KT).*

Genç Türk katılımcıların Kıbrıs'ta tekrar birlikte bir yaşama inançları olmadığı gözlemlense de, aslında bu konuda istekli oldukları gözlemlenmiştir.

- *"Bunun için küçük bir bölge seçip bunun deneyi yapılmalı. Ayrıca Kıbrıs genelinde barışı tetikleyen unsurları ortadan kaldırmak lazım. Barış için samimiyeti oluşturmak lazım"(L17,E,52,KT).*
- *"Biraz zor gibi"(L19,E,46,KT).*
- *"Bu saatten sonra olmaz. İki taraf da birbirine çok kinleşti. Biz bu köyde bir şey görmedik ama o katliam yaşayan köyleri bir araya koy yaşayamazlar artık" (L13,K,48,KT).*
- *"Birlikte yaşam denemeden bilemeyik. Belki yaşarlar. Eskiden çok dürtükleyenler vardı, yaşayamadık. Biri karıştırmazsa belki yaşarık"(L23,K,57,KT).*

Orta yaş Türk kadın ve erkeklerin yarısı toplumun yapısının değiştiğine vurgu yaparak bir arada yaşamın denenebileceğini hatta bunun için tampon bir bölge oluşturulmasını önermişlerdir. Diğer bir yarısı ise adada geçmişte yaşananları hatırlatarak bunun güç olduğunu söylemişlerdir.

- *"Biraz zor artık olabileceğini düşünmem. Çünkü bütün şansları tükettik"(L16,E,67,KT).*
- *"Orasını garanti edemem. Biz göç etmedik ama edenler yeni bir hayata alıştı ve bilmedikleri için eski yaşamı özlemezler. Yeni nesil ailesinin göç ettiği köye gidip yerleşmeyi bile aklından geçirmez"(L18,E,74,KT).*
- *"Ben inanmam kesinlikle. Birbirimizi öldüreceyik yine. Onlar da bize söyledi bunu zaten"(L22,K,61,KT).*
- *"Yok, hiç, bence yaşayamazlar" (L14,K,72,KT).*

Yaşlı kadın ve erkek katılımcılar bir arada yaşamın tekrar olabileceğine inanmamaktadırlar.

3.5.7.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıs Genelinde Karma Yaşamın Olanaklılığıyla İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Kıbrıslı Rumlar Kıbrıs'ta ortak bir yaşamın yeniden olabilmesinin mümkün olmadığını belirtmişlerdir. Adadaki yaşamın geçmişe göre çok değiştiğini her iki kesimin farklı yaşam tarzlarını benimsediğini ve demografik yapının yabancılarla değişime uğradığını sebep göstermişlerdir. Kıbrıslı Türklerden yaşlı katılımcılar geçmişteki olayları daha net hatırladıklarından dolayı bu fikrin gerçekleşmesinin çok zor olduğunu söylemişlerdir. Orta yaşlı ve genç Türk katılımcılar ise biraz daha ılımlı bir yaklaşım sergilemektedirler. Ayrıca bu konu hakkında tampon bir bölgede yeniden bir arada yaşamanın denenebileceği konusunda çözümler sunmaktadırlar.

3.6. Katılımcıların Annan Planı Hakkında Görüşleri

Bu bölümde katılımcılara Annan Planı hakkında yöneltilen sorulara alınan cevaplar derlenmiştir. Annan planına karşı tutumlarına ve kendi çözüm önerilerine ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.6.1. Katılımcıların Annan Planı'na "evet" veya "hayır" Cevapları

Bu alt bölümde görüşülen katılımcılara Annan Planı'nda oy kullanıp, kullanmadıkları sorulmuştur. Oy tercihlerinin siyasi görüşlerinden, yakın oldukları partinin görüşünden farklı olup olmadığı ayrıca sorularak kişilerin bireysel yaklaşımları anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

3.6.1.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Annan Planı'na "evet" veya "hayır" Cevapları

- *"Yaşım tutmazdı ama (çok düşünerek) ben bekli de evet derdim"(L11,K,26,KR).*

- *"Ben evet dedim, siyasi görüşüm etkili olmadı AKEL'ciyim ama etkisi olmadı"(L1,E,29,KR).*
- *"(Babası planı kızına açıklıyor) Yaşım tutsaydı benda evet derdim. AKEL'in bu planan neden hayır dediğine anlam veremedim" (L5,K,20,KR).*
- *"Yaşım dutmazdı ama kimsenin etkisinde galmadan evet derdim"(L10,E,26,KR).*

Genç Rum katılımcıların çoğunluğunun referandum dönemi yaşlarının tutmaması nedeniyle oy veremedikleri görülmektedir. Fakat yaşları tutmuş olsaydı siyasi görüşlerinin etkisi altında kalmadan evet oyu kullanacaklarını belirtmişlerdir.

- *"Ben evet dedim. Çünkü bu problemin biteceğini çözüm olacağını ve askerlerin adadan gaçacağını düşündüm. Yeni düzen işbirliğine açık olacaydı ve en önemlisi Türkiye'den gelen nüfus duracaydı. Partim AKEL hayır dedi ama ben evet dedim" (L4,E,47,KR).*
- *"Partim yani AKEL hayır dedi ancak ben evet dedim. Çünkü daha önce söylediğim gibi bu bizim için olabilecek en akıllı çözümdü" (L3,E,48,KR).*
- *"Ben evet dedim, tüm adanın birleşmesi için. Ben AKEL'ciyim ama etkili olmadı çünkü partim hayır dedi"(L9,K,53,KR).*
- *"Ben evet dedim hatta bütün ailem evet dedi. AKEL hayır dedi, biz gene de evet dedik, onlardan etkilenmedik"(L7,K,56,KR).*

Orta yaş Rum katılımcıların tümünün Annan Plan'ına siyasi görüşlerinin etkisinde kalmadan, Kıbrıs için bir çözüm olması gerekçesiyle evet dedikleri gözlemlenmiştir. Rum katılımcıların çözüm olarak bahsettikleri arasında; adanın yeniden birleşmesi, Türk askerinin adadan ayrılması, 74 sonrası adaya gelen Türkiyeli nüfusun durması ve tasfiyesi unsurlarından bahsetmektedirler.

- *"Ben AKEL'ciyim ama kararımda etkili olmadı ben hayır dedim"(L6,E,68,KR).*
- *"Ben hayır dedim. Zaten partim AKEL'de hayır demiş"(L8,E,76,KR).*

- *"DİSİ'denim[39] ama onlar evet dedi, ben hayır dedim. Ben da eyi hatırlamam ama derlerdi ki bu referandum bizi kurtarmaz diye duyardım"(L12,K,60,KR).*
- *"(Türkçe evet diye cevapladı.) Hepimiz evet dedik (Ailesini kastederek.)"(L2,K,72,KR).*

Yaşlı Rum katılımcıların genç ve orta yaşlıların aksine Annan Plan'ına bir kadın katılımcı dışında hayır oyu kullandıkları gözlemlenmektedir. Kararlarında genel anlamda parti bazında siyasi görüşlerin etkili olmadığı saptanmıştır. Bununla beraber bir erkek katılımcının partisiyle hemfikir olduğunu belirtmesi ile bir kadın katılımcının siyasi propaganda ortamından etkilenerek hayır dediği gözlemlenmektedir. Bu durum Yaşlı Rum katılımcılarda partilerden bağımsız siyasi görüşlerin oluştuğunu göstermektedir.

3.6.1.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Annan Planı'na "evet" veya "hayır" Cevapları

- *"Yaşım tutsa evet derdim. Neçin hayır diyeyim, bu da benim fikrim. Beni parti etkilemezdi"(L20,E,23,KT).*
- *"Yaşım tutardı ama oy vermedim. Bence bu iş, olmaycak duaya âmin demekti ki bu da ıspatlandı. Bu kararı verirken da tuttuğum parti etkili olmadı"(L15,E,29,KT).*
- *"Yaşım tutsa evet derdim çünkü çözüm olacaktı. Siyasi görüşümün de etkisi olmazdı"(L24,K,23,KT).*
- *"Yaşım tutsa hayır derdim. Çünkü insanları yıllardır yaşadığı evden edecekler. Rumlar evlerine geri dönecekti. Hayır, siyasi görüşüm etkili olmazdı ben halkı düşünürdüm"(L21,K,25,KT).*

Genç Türk katılımcıların üçünün yaşı tutmadığı için oy kullanmadığı, birinin ise yaşı tutmasına rağmen oy kullanmadığı görülmüştür. Yaşı tutan katılımcı oy kullanmamasının sebebi olarak planın makul ve uygulanabilir olmadığını öne

[39] Demokratik Seferberlik Partisi

sürmüştür. Yaşı tutmayan katılımcılardan biri de halkın düzeninin bozulmaması adına yaşı tutsa hayır diyeceğini belirtmiştir. Yaşı tutmayan diğer iki genç ise planın Kıbrıs için bir çözüm ürettiğini düşünerek oy kullanabilseler evet diyeceklerini belirtmiştir. Gençler kendi siyasi düşünceleri ekseninde cevap / oy vermiştir, yakın oldukları partilerin yönlendirmelerinden etkilenmediklerini belirtmişlerdir.

- *"Barış istediğim için Annan Planı'na evet dedim, bu benim görüşümdü. Kişiler, olaylar, partiler beni yönlendiremez. Bu benim yaşam felsefem olduğu için evet dedim"(L17,E,52,KT).*
- *"Ben evet dediydim, çocuğum için. Ben zaten solcuyum"(L19,E,46,KT).*
- *"Evet dedik, Kıbrıs'ta belki bir çözüm olur. Çocuklarımızın geleceği olur. Bak siz okudunuz ne iş bulacaksınız. Bak oğlum oturur, işsiz. Tuttuğum partinin oy verirken etkisi olmadı. Ben zaten milletvekili adaylarına göre oy veririm. Ama dediğim gibi belki bir çözüm olur diye evet dedim" (L13,K,48,KT).*
- *"Ben evet dedim, anlaşma olsun diye. Siyasi görüşümün de etkisi oldu diyebilirim"(L23,K,57,KT).*

Orta yaş Türk katılımcıların Kıbrıs konusunda bir uzlaşıya varılması ve yeni kuşaklara imkânlar sunabilen bir devlet yapısı için bu plana evet dedikleri anlaşılmaktadır. Orta yaşlı Türk katılımcılarda bir erkek ve bir kadın katılımcının evet fikirlerinin siyasi fikirlerine paralel olduğu anlaşılmaktadır, diğer iki katılımcı ise özgün fikirleriyle evet dediklerini belirtmiştir.

- *"Hayır dedim. Tamamen bireysel fikrimdi. Çünkü birlikte yaşam konusunda bir inancım yok"(L16,E,67,KT).*
- *"Evet dedim. Kıbrıs sorununa çözüm getirecek bir fırsattı. Bireysel bir karardı ama siyasi partimin de az bir ilgisi oldu bu kararı vermemde"(L18,E,74,KT).*
- *"Hayır dedim çünkü inanmadım ben bu duruma. Siyasi görüşüm de etkili olmadı"(L22,K,61,KT).*

– *"Biz evet dedik. Ne Rum'u düşündük ne Türk'ü. Evlatlarımın geleceği için evet dedim. Sorarsan biz Denkdaş'a oy veririk ama bireysel düşünüp oy verdik"(L14,K,72,KT).*

Yaşlı Türk katılımcıların yarısının evet, diğer yarısının ise hayır oyu kullandığı ortaya çıkmıştır. Hayır deme gerekçesi olarak Kıbrıs genelinde birlikte yaşamaya inanmadıklarını söylemişlerdir. Kıbrıs sorununa çözüm getirmek ve çocuklarının geleceğini düşünen katılımcıların ise evet oyu kullandıkları saptanmıştır. Yaşlı katılımcıların fikirlerinin bireysel olduğu, yakın oldukları parti söylemlerinden bağımsız karar vermelerinin yanında parti söylemlerinden etkilendikleri de anlaşılmaktadır.

3.6.1.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Annan Planı'na "evet" veya "hayır" Cevaplarının Karşılaştırılması

Kıbrıslı Rum ve Türk katılımcıların Anan Planında oy kullanırken genel olarak siyasi görüşlerinin ve yakın oldukları siyasi oluşumların etkisi altında kalmadıkları saptanmıştır.

Bu bağlamda Pile halkı nazarında Annan Planı referandumunun bireysel fikirleri ortaya çıkardığı söylenebilir. Genç Rum katılımcıların, genç Türk katılımcılara göre Anan Planı'na daha olumlu yaklaştıklarını söylemek mümkündür. Orta yaşlı Rum ve Türk katılımcıların tümünün evet oyu kullandıkları görülmüştür. Yaşlı Rum katılımcıların hepsinin de Annan planına hayır dedikleri ortaya çıkmıştır. Yaşlı Türk katılımcıların ise yarı yarıya evet ve hayır oyu kullandıkları saptanmıştır. Bunun nedeninin yaşlı kesimin Kıbrıs'ta yaşanan gerilimli yıllara özellikle 1974 olaylarına yakından tanık olmalarıyla alakalı olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca bu noktada yaşlı Rumların birlikte yaşamaya çok daha mesafeli durdukları görülmektedir.

3.6.2. Katılımcıların Çözüm Önerileri

Bu alt bölümde katılımcıların Kıbrıs'a ilişkin Annan Planı çerçevesinde ya da plandan bağımsız bir çözüm önerilerinin olup olmadığı sorulmuştur.

3.6.2.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Çözüm Önerileri

- *"Bence bir arada yaşam çözüm olabilirdi ama şu an ne olacağımız konusunda bir fikrim yok"(L10,E,26,KR).*
- *"Çözüm aslında geçmişte olduğu gibi bir arada yaşamaktır. Bence yeni nesil yetiştikçe ilişkiler daha iyi olur ve gelecekte çözüme daha çok yaklaşacağımızı düşünürüm" (L1,E,29,KR).*
- *"Birlikte yaşam belki da olabilir"(L5,K,20,KR).*
- *"Çözüm bizim için aslında iyiydi. Bence bilmem ama mallarını kaybedenler, mallarının değerini bir şekilde almalı. Çünkü o insanlar zamanında bunlara işleyerek sahip oldu, bu da hem Türk hem de Rum için geçerli"(L11,K,26,KR).*

Genç Rum katılımcılar çözümün, Annan Planı'nda öngörüldüğü gibi "birlikte yaşam" şeklinde olabileceği konusunda uzlaşmaktadırlar. Genç katılımcıların ifadelerinde "birlikte yaşamın" gelecek için umut vaat eden bir olasılık olduğu ama şu andaki durum için belirsizlik hissi taşıdıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca genç Rum katılımcılardan biri, iki taraf için de hakça eşit bir çözümün getirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Emek harcayarak sahip oldukları mal varlıklarından oluşan karda hak sahiplerinin de kar alması bu katılımcı için çözümün önemli bir unsuru olarak ortaya çıkmaktadır.

- *"Herkes bizim gibi düşünseydi olurdu ama tüm adada zor"(L4,E,47,KR).*
- *"Kıbrıs'da ben yeniden bir arada yaşayabileceğimize inanıyorum. Aklı başında insanlar daha çok olduğu için görüş olarak bize katılacaklar ve biz bunu başaracayık" (L3,E,48,KR).*

- *"İki toplum olsun sadece biz olalım, ortak bir da hükümet olsun, benim dileğim budur"(L9,K,53,KR).*
- *"Ben isterim bir hükümet olsun o da bizim hükümetimiz olsun, Kıbrıslılar bir arada yaşayalım. Yabancılar da gitsin"(L7,K,56,KR).*

Orta erkek Rum katılımcılar Annan Planı ile önerilen çözüme karşı olumlu bir tutum içindedirler. Bununla birlikte erkek katılımcılardan birinin gelecekte sağlanacak çözüme inancı olduğu anlaşılırken diğer erkek katılımcının bu inancı taşımadığı anlaşılmaktadır. Orta yaş grubu kadın katılımcılar ise buna ek olarak ortak devlet modeli önererek, devletin vatandaşlarının sadece Kıbrıslı Rumlardan ve Kıbrıslı Türklerden oluşmasını istemektedir, yabancıların (özellikle Türkiye'den Kıbrıs'a yerleşenlerin) ise adadan ayrılmasını çözümün bir bileşeni olarak görmektedir.

- *"Ben tekrar bir araya gelişin mümkün olabileceğini düşünmüyorum. Haaaa ben planı okumadım çünkü 9000 sayfaydı. Ama duyduklarım çok etkili oldu" (L6,E,68,KR).*
- *"Adada bir arada yaşam zor, iki hükümet zor. Bu gidişnan kuzey, Türkiye'nin eyaleti gibi olacak bu da adayı tehdit edecek. Bu işe bir çözüm bulsunlar"(L8,E,76,KR).*
- *"Bence böyle kalsın bir hükümet olsun isteyen ki gidecek evine gitsin ya da karşılığını alsın. Ki bence 74'den sonra kimse evine dönmez"(L12,K,60,KR).*
- *"Annan planı çözüm için büyük bir fırsattı. Birlikte yaşaycaydık" (L2,K,72,KR).*

Yaşlı erkek katılımcılar ada da tekrar bir arada yaşamın olabilmesine ihtimal vermemektedirler. Erkek katılımcıdan biri, adanın kuzeyinde Türkiye'nin etkisi olduğunu ve bunun adayı ve Rum tarafını etkileyen olumsuz bir gelişme olduğunu ifade ederek çözülmesi gereken bir durum olduğunu dillendirmiştir. Kadın katılımcılardan biri ise tek bir hükümet yönetimi altında şimdiki düzeni sürdürerek bir anlaşmaya varılmasını belirtmiştir. Ayrıca göçmen olan kimselere evine dönme

hakkın tanınmasını veya karşılığının verilmesi şeklinde çözümler sunduğu görülmüştür. Diğer kadın katılımcı ise Anan Plan'ının ada için kaçırılmış bir fırsat olduğunu savunmuştur.

3.6.2.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Çözüm Önerileri

- *"Vallahi yoktur, bunu bilemeycem, bişey deyemeycem şu anda. İki ayrı devlet şeklinde yaşarık şu an ve uzun yıllardır gider"(L20,E,23,KT).*
- *"Bu işin bir çözümü yoktur çünkü Rum tarafında faşistlik çokdur. Ve popazlar olduk sonra Türk nefretliğini kışkırttıkça bu işde çözüm olmayacak. Aslında Rum tarafının hoşuma giden yönlerinden biri de milletlerine çok düşgündürler. Biz da böyle bir şey yoktur. Sonuçta onların %70-80'i faşist olduğu için bu işte çözüm yoktur" (L15,E,29,KT).*
- *"Biz burada birlikte yaşarık ama başka insanları yanına Rum gomuşu gelecek düşüncesi bile korkutur. Bu yüzden tüm Kıbrıs için karışık karma yaşamı önermem. Herkes yerinde bu gün nasıl yaşarsa aynı şekilde ama çözümlü bir şekilde yani iki toplumlu devlet şeklinde olsun. Bizi da tanısınlar KKTC olarak"(L24,K,23,KT).*
- *"Bence Kıbrıs'ta bütün yolları açsınlar. Kimseye kimlik, pasaport sormasınlar. İnsanlar istedikleri yerde galsın. Türkler Rum tarafında, Türkler Rum tarafında gidip galsınlar isterim. Evlerinden göçmen olanlara çözüm bulunsun. Ben Rum tanırım kapılar açıldı, Türk tarafına geçmedi ve barış olsa bile geçmeyecek"(L21,K,25,KT).*

Genç Türk katılımcılar genel olarak iki toplumlu ortak bir devletin çözüm olacağına inanmamaktadırlar. Fakat bazı katılımcılar Rumların Türklerle iki toplumlu yaşam düşüncesi hakkında daha katı bir tutum sergilediklerini belirtmişler ve herhangi bir anlaşmaya varmanın güçlüğüne vurgu yaptıkları söylenebilmektedir.

- *"Ada içinde insanların bir arada yaşamasını isterim ama farklı kutuplar var. Barış yanlısı olanlar var bir de Rum kesiminin içindeki ırkçı, faşist gruplar var.*

Türkiye'nin güvencesi dışında bir barışa kuşkuyla bakarım. Bu adada azınlıkta olan Türk nüfusunun ileride insaflarına düşmesi durumunda ne olacağını kimse kestiremez. Rumlarla barış çok zor. Bu gün halen okullarda ırkçı dersler devam eder, kiliselerde ırkçı vaazlar devam eder. Bunlar toplumların ileride birlikte yaşayışına darbe vurur. Barış benim en büyük temennimdir. Barış içinde Kıbrıs'ta tüm halkların yaşamasını isterim"(L17,E,52,KT).

- *"Benim önerim iki ayrı devlettir"(L19,E,46,KT).*
- *"İki toplumlu iki ayrı devlet (Kesin bir tavırla), bizi tanısınlar, bize karışmasınlar yeter" (L13,K,48,KT).*
- *"İki toplumlu yaşam Annan Planı bence uygulanmalıydı"(L23,K,57,KT).*

Orta yaş Türk katılımcıların Kıbrıs sorununun çözümüne ilişkin genel önerileri iki ayrı devlettir. Katılımcı ifadelerinden ayrıca federatif yapıda[40], Annan Planı gibi bir çözüm olabileceği çıkartılabilir. Orta yaşlı katılımcıların dikkat çektikleri bir diğer konu ise Türk gençlerin de belirttiği üzere Rum tarafının koyu milliyetçi tutumlarıdır. Bununla birlikte Türkiye'nin garantörlüğünün gerekli olduğunu ve muhtemel çözümde bu garantörlüğün gözetilmesi gerektiğini ifade eden katılımcının tedirginliği dillendirdiği "insaf" kelimesinden anlaşılmaktadır. Bu tedirginliğin sebebi ise adanın en vahim süreci olan 74 olaylarıdır.

- *"Kıbrıs genelinde tekrar bir arada yaşanmaz çünkü Rumlarda yapılan araştırmalarda hep bizimle yaşamak istemedikleri çıkar. Benim önerim, ayrı yaşamlar"(L16,E,67,KT).*
- *"Şu anda bir çözüm önerisi olabileceğini düşünmüyorum. İki ayrı devlet Kıbrıs sorununa çözüm getirebilir"(L18,E,74,KT).*
- *"Böyle daha iyidir, olduğu gibi galsın"(L22,K,61,KT).*
- *"Ayrı iki devlet, yani bu şekilde yaşamaya devam çünkü bu iş da böyle gider"(L14,K,72,KT).*

[40] Belli bir ulus devlet içinde, tüm ülkeyi kucaklayan merkezi bir hükümet ile bütünü oluşturan eyaletler için özerk bölgesel hükümetler olmasını öngören siyasal bir sistem (Erhürman, 2009).

Yaşlı Türk katılımcılar ise Kıbrıs genelinde birleştirici bir çözümün olmayacağını düşünmektedirler. Rumların katı tutumlarından dolayı ayrı yaşam şeklinin çözüm olacağını, iki ayrı devletli bir çözüm istediklerini belirtmiştirler ve KKTC'nin de tanınmasını istemektedirler. Katılımcılardan birisinin adanın "olduğu gibi kalması" söylemi Kıbrıs için üretilen çözüm önerilerinin tatmin edici olmadığı yönünde yorumlanabilir. Bunlara ek olarak yaşlı erkek Türk katılımcılardan birisinin Rumlar için kullandığı "faşist" tanımlaması Rumları aşırı milliyetçi olarak algıladığının bir göstergesidir.

3.6.2.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Çözüm Önerilerinin Karşılaştırılması

Genç Rum ve Türk katılımcıların çoğunluğu Annan Planı referandumunda yaş sınırından ötürü oy kullanamamışlardır. Genç katılımcıların genelinin, Kıbrıs sorununun çözümü için uygun bir Plan olduğunu düşündüklerinden olumlu bir tutum sergiledikleri gözlemlenmiştir. Genç Türk katılımcıların iki toplumlu birlikte yaşam fikrine, Rumların bu konu hakkındaki katı yaklaşımları nedeniyle, çözüme olumlu bir tutum içinde olsalar da inançlarının olmadığı gözlemlenmiştir.Orta ve Yaşlı Rum katılımcılar kuzeydeki Türk nüfusundan ve Türkiye'nin gücünden rahatsız olduklarını belirterek sırf bu yüzden bir uzlaşmaya gidilebileceğini söylemişlerdir. Özellikle orta yaş Rumlar adada sadece Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türklerin olduğu bir yönetim şeklini talep ettikleri saptanmıştır. Yaşlı Rum katılımcılar ise 1974 öncesi yaşam şekline artık sıcak bakmadıkları fakat bir çözümün de gerekli olduğunu vurguladıkları gözlemlenmiştir. Orta yaş Türk katılımcılar ise Türkiye garantörlüğünde iki ayrı devlet düşüncesini desteklemektedirler. Yaşlı Türk

katılımcılar da Rumların katı tutumlarını gerekçe göstererek iki ayrı devlet yönetimi şeklini Kıbrıs için uygun görmektedirler.

3.7. Katılımcıların Birleşmiş Milletlerin Yerel Güvenliği Sağlaması Konusundaki Görüşleri

Köydeki yerel güvenlik Birleşmiş Milletler tarafından sağlanmaktadır. Katılımcılara "Birleşmiş Milletler'in görevini tam olarak yerine getirip getirmediği" sorularak, taraflı davranıp davranmadığı konusunda katılımcıların görüşleri alınmıştır.

3.7.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Birleşmiş Milletlerin Yerel Güvenliği Sağlaması Konusundaki Görüşleri

- *"İşlerini tam olarak yaptıklarını düşünmem"(L10,E,26,KR).*
- *"Çok işe yaramazlar bence. Olmasa da olurlar" (L1,E,29,KR).*
- *"Bence kalmaları faydalı olabilir. Biz burada ne olacağımızı bilmeyik"(L5,K,20,KR).*
- *"Bence bir şey yapmazlar. Aslında güneşlendiklerini söyleyebilirik. Bence bu köyde bir şey olsa önce onlar gaçarlar. Ondan sonra yeni yılda oyuncak dağıtırlar. Ne bileyim sadece bu (gülümsüyor)" (L11,K,26,KR).*
- *"İhtiyaç yok gibi (Emin bir şekilde el hareketleriyle söylediklerini destekliyor)"(L4,E,47,KR).*
- *"(Çok emin bir şekilde cevaplıyor.) Pile'de onlara ihtiyaç yok çünkü herhangi bir olayda Türk ve Rum muhtarı olayın büyümesine izin vermez." (L3,E,48,KR).*
- *"Ben Birleşmiş Milletler'in çok bir şey yaptıklarını zannetmem, bir şey yaptıkları yok."(L9,K,53,KR).*
- *"Ben bilmem, geçenlerde Birleşmiş Milletler binasında hırsızlık olmuş. Bunlar bizi bekler, bizi beklerken onları çaldılar. Ne yaptıkları belli belirsiz köyün içinde; anlamayık"(L7,K,56,KR).*

- *"(Ayağa kalktı ve el kol hareketi yaptı ve hararetli bir şekilde kendini ifade ediyor.) Bence turist, onlardan sadece turist diye ifade edebilirik. Bütün gün çay, neskafe ve gahve içerler"(L6,E,68,KR).*
- *"Turist gibi bir şey bütün gün otururlar"(L8,E,76,KR).*
- *"Pek bir şey yapmazlar, bazen ne için buradadırlar biz da anlamayık. Tatilde gibidirler. Arabayla tüm gün dolanırlar"(L12,K,60,KR).*
- *"Görevini tam olarak yaptığından emin değilim. Yardımcı olarak bulunabilirler ama bir şey yapmazlar. Aslında olması eyidir, güvenliği sağlar, yerini alacak bir güç yoktur" (L2,K,72,KR).*

Kıbrıslı Rum genç, orta yaşlı ve yaşlı katılımcıların bu konudaki görüşleri farklılaşmamaktadır. Bununla beraber Birleşmiş Milletlerin köydeki varlığının sadece görsellikte kaldığını vurgulamaktadırlar. Bunu özellikle bazı katılımcıların "turist", "güneşlenirler" ifadeleri bu konuda öne çıkan anlatımlardır. Yalnız atlanmaması gereken bir diğer durum da genç kadın Rum bir katılımcının "biz burada ne olacağımızı bilmeyik" ifadesinden anlaşılacağı üzere köydeki güvenliğin sağlanmasına yönelik görsel de olsa Birleşmiş Milletlerin köyde bulunmalarının şart olduğu belirtilmiştir. Söylemine yer verilen bu kadın katılımcının gelecekle ilgili güvenlik kaygısının olduğu gözlemlenmiştir.

3.7.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Birleşmiş Milletlerin Yerel Güvenliği Sağlaması Konusundaki Görüşleri

- *"Memnunum ama sanki onlar daha çok Rum'a işlerler, buna inanırım. Rumların baskısı altındadırlar daha çok"(L20,E,23,KT).*
- *"(Moderatör henüz lafını bitirmeden) Yok! Duvarda duran kukla süsler gibidirler"(L15,E,29,KT).*
- *"Görevini tam olarak yerine getirmez bence. Olmasa da olur. Rum tarafına çeker sanki biraz deyebilirim"(L24,K,23,KT).*

- *"Memnun deyilik. Köyde köpekler öldü, geldi ifade aldılar ama bir sonuç yok. Kimin yaptığını bile bulamadılar. Görevlerini tam olarak yerine getiremediler. Ya bir insan ölseydi. Tarafsızlığı konusunda kararsızım. Net bir cevabım yok"(L21,K,25,KT).*
- *"Bir sorun yok ki Pile'de Birleşmiş Milletler yönetsin. Sorun Pile'ye dışarıdan gelir. Pile'ye Türk ve Rum tarafından hırsızlar gelir, hırsızlık yapıp giderler. Birleşmiş Milletler Pile'ye giriş ve çıkışa kamera koysunlar ve girip çıkanları kontrol etsinler. Böylece hırsızlık olaylarının karşısına geçsinler. Bir tek Pile'de buna ihtiyaç var, başka da bir sorun yok"(L17,E,52,KT).*
- *"Köyde hiçbir şey yapmazlar. Hiç bir fonksiyonları yoktur, ... Ben biraz da taraflı olduklarını düşünürüm" (L19,E,46,KT).*
- *"Türk polisi Rum polisi sağlar, Birleşmiş Milletleri çağrabilin, gelir ama medeni olarak gelir. İşini yapar. Biraz güneye kayarlar. Bariz bir şekilde taraflı oldukları söylenebilir" (L13,K,48,KT).*
- *"Memnunuk, biraz ayrımcılık yaparlar ama genelde görevlerini yerine getirirler"(L23,K,57,KT).*
- *"Maaşlarını Rum tarafından alırlar bu yüzden biraz taraflı olmaları doğaldır. Görevlerini tam olarak yerine getirmezler. Köyün içinden motorway geçer. Bu yasal değil çünkü burası ara bölgedir, ama göz yumarlar. Sonra tarlalarımıza gidelim derik yukarda. Ara bölge diye karşımıza çıkarlar izin vermezler. Emmm Türk evine yol açacak hemen Türklerin karşısında bulunurlar. Sonra köyde hadiseler olduğunda Türk tarafına başvururuk aynı şekilde onlar da Rum tarafına başvurur. Yani görevlerini tam olarak yine getirmedikleri bariz belli"(L16,E,67,KT).*
- *"Hayır, kısmen görevini yerine getirir. Onlar kendilerine verilen yetkilerine göre görev yapar. Mesela tutuklayamaz. Çok uç durumlarda ateş açabilirler"(L18,E,74,KT).*
- *"Hiç memnun deyilik, hiç görevlerini yerine getirmezler, boşuna vardırlar Kıbrıs'ta. Ha varmış ha yokmuş"(L22,K,61,KT).*

– *"Yok, memnun deyilik. Görevini yerine getirir mi, yok, hiç. Aslında taraflı görünmezler ama öyledirler. Ben ondan daha iyi görev yaparım. Bizi bu köyde sadece tepedeki asker korur"(L14,K,72,KT).*

Kıbrıslı Türk katılımcıların bu konuyla ilgili fikirleri genel anlamda farklılık göstermemektedir. Kıbrıslı Türk katılımcılar Birleşmiş Milletlerden memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu memnuniyetsizliğin sebebi olarak da Birleşmiş Milletler'in yalnızca görsel kaldığı ya da Rumlardan yana taraflı olduğu söylemleri yatmaktadır. Pile'de çoğu zaman gelişen problemlerin Rum ve Türk Muhtarları tarafından çözüme ulaştırıldığı ve BM güçlerine gerek duyulmadığı Türk katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

3.7.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Birleşmiş Milletlerin Yerel Güvenliği Sağlaması Konusundaki Görüşlerinin Karşılaştırılması

Kıbrıslı Rum katılımcılar BM'in köy içinde görevini yerine getirmek yerine Kıbrıs'ın imkanlarından yararlanarak rahat davranışlar sergilediklerinden bahsetmişlerdir. Rahat davranışlardan kastedilen ise Birleşmiş Milletler askeri görevlerini uygulamak dışında sergiledikleri davranışlardır. Kıbrıslı Türkler de tıpkı Rumlar gibi BM'den farklı ifadeler kullanarak memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Köyde yaşanan problemler genelde Rum ve Türk muhtarları sayesinde çözüme ulaştırılırken, BM'in köydeki fonksiyonunun çok az olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Köydeki Türkler Rum, Rumlar ise Türk idaresinin köydeki güvenlik konularına müdahale etmesini hoş karşılamamaktadırlar. Bu nedenle BM'in yerini alacak bir gücün olmadığı ise açıktır.

3.8. Katılımcıların Kıbrıslı Türklerin Pile Köyündeki Ayrıcalıkları İle İlgili Görüşleri

Pile Köyü'nde yaşayan Türkler, Rumlardan farklı olarak elektrik, su ve belediye hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanmaktadır. Bu konuda Rumlar ve Türklerin görüşleri ve çözüm önerilerinin ne olduğu sorulmuştur.

3.8.1. Kıbrıslı Rum Katılımcıların Kıbrıslı Türklerin Pile Köyündeki Ayrıcalıkları İle İlgili Görüşleri

- *"Bu biraz haksızlıktır, lazım ödeyesiniz"(L10,E,26,KR).*
- *"Bu konuda Karpaz'daki Rumlar da ödemez diye bilirim. O zaman Türkler de ödememeli. Ama ödersa Türkler de ödemeli" (L1,E,29,KR).*
- *"Neden ödemezler? Aynı deyil ki ben öderim o ödemez. Örneğin parayla giderik yerik içerik, üstünüsa onlar da katkı goymalı"(L5,K,20,KR.)*
- *"Bir hizmet alınırsa tabi bunun ödenmesi gerekir. Bunu da Rumlardan alırlar. Rum'a ödemeleri gerekir bence. Aslında siz da çok haklısınız sizden de biri gelip istedi da vermediniz? Bence gerekirse bize ödemeniz gerekir"(L11,K,26,KR).*
- *"Şimdi ben bu olaya nasıl bakarım anladayım size. 5 kişi oynar 6 kişi oynamaz onlardan bekler. Biz bütün hizmetleri öderik siz ödemezsiniz ayrıca katgıda goymazsınız. Lazım bu meseleye çözüm getirelim"(L4,E,47,KR).*
- *"Beni yanlış anlamayın size olması gerekeni söyleyeceğim. Gerçekten Türkler lazım ödesin çünkü bu bir vatandaşlık görevidir. Hatta bence Türkler muhtar aracılığıyla bu parayı gendi aralarında toplamalılar ve köye yatırım için kullanmalıdırlar. Çünkü ben gendimi örnek vereyim. Ben aylık 900 Euro ısınma parası öderim ve bu onlar için açıkça bir tasarruftur" (L3,E,48,KR).*
- *"Ne bizim ne de sizin yapacak bir şeyiniz yok. Öde deseler ödemeycek misiniz? Bize 2 ayda 500 euro gelir, bütün elektrikleri yakarsak. Bu çokdur. Siz şanslısınız belki da" (L9,K,53,KR).*

- *"Kanunen ödenmesi lazım. Haksızlıktır. Bize dediler Pile ayrı bir özerk bölgedir. Bütün hizmetlerden faydalanırsınız. Biz öderik sizin ödememeniz haksızlıktır."(L7,K,56,KR).*
- *"Ben ayrıca muhtar azasıyım. Bu konuyu muhtarla konuştuğumuz zaman Türk muhtarının bu parayı gendi aralarında toplayıp ekonomi yapmasını öneririm. Elektrik konusunda köydeki restoranlar ve işletme yerleri tabi türkün olanlar ödemez, ayrıca Türk'den yer kiralayan İngilizler de ödemez. Ama Rumlar 700 Euro vergi verir. Bu da daha kolay rakabet yapar. Daha ucuz bira verirler, bu sefer diğer işletmeler kar yapmaz. Bu konu bence çok ciddi bir konudur."(L6,E,68,KR)*
- *"Türkler ödemezler, bize daha büyük yük olur. Geçenlere gızımın elektriğini ödedim 800 Euro'ya gendi restorantıma ödedim 200 Euro. Aynı hizmetleri alırık ama biz öderik siz ödemezsiniz. Sonra Larnaka'ya gidersiniz bakınırsınız. Yolda giderken mandıraya elektrik gollar bütün gün yanar. Aynı tastan yemek yerik ama olmaz bu"(L8,E,76,KR).*
- *"Madem elektrik alınır Rum'dan Rum'a ödemeniz gerekir"(L12,K,60,KR).*
- *"Onu hükümetler halletsin ben hayatımda hiç söylemedim. Onlar ödemez ben niye öderim diye. Ama elektik ve suyun bütün gün açık olması da doğru değil" (L2,K,72,KR).*

Genç ve Orta yaşlı Rum iki kadın katılımcı bu konunun köylünün problemi olmadığı, hükümetler arası çözülmesi gereken bir husus olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Bunun gerekçesi olarak Kıbrıs'ın kuzeyindeki Türk köylerinde azınlık[41] olarak yaşayan Rumların da bu tür hizmetlerden ücretsiz yararlandığı düşünülürse, Pile'deki Türklerin bu hizmetlerden ücretsiz yararlanması Rum katılımcılar tarafından devletlerin uzlaşması olarak tanımlanmaktadır.

[41] K.K.T.C. 1974 sonrası kuzeyde kalan Rumları azınlık grubu olarak kabul etmektedir. Genel olarak Karpaz bölgesinde ikamet eden Rum azınlıkların 2011 itibariyle sayıları 315 olarak belirtilmiştir. "Bu kişilerin 225'i Dipkarpaz'da (Rizo Karpasso), 73'ü Sipahi'de(Ayia Trias), 8'i Akyar'da, 4'ü Ziyamet'te (Leonarisso), 3'ü Yenierenköy'de (Yalousa), 2'si deYeşilköy'de (Ayios Andronikos) yaşamaktadır"(Dayıoğlu, 2012).
Dipkarpaz Belediyesinden alınan bilgilerde ise bahsi geçen azınlıkların belediye hizmetlerinden ücretli olarak faydalandıkları, fakat elektrik kurumuyla olan bir sözleşmeden ötürü elektrik ödemedikleri bilgisi alınmıştır.

Diğer katılımcıların görüşlerinde ise genel anlamda fark gözükmemektedir. Katılımcılar Kıbrıslı Türklerle eşit şartlar altında yaşadıklarını öne sürerek bunun bir vatandaşlık görevi olduğunu ve ödenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

3.8.2. Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıslı Türklerin Pile Köyündeki Ayrıcalıkları İle İlgili Görüşleri

- *"Bilmem ama belki da ödememiz lazım. Her iki tarafta elektrik gelip bağlar, kime ödeyceyik çok karışık, bilemeycem çok uzun süre düşünülecek bir şey"(L20,E,23,KT).*
- *"Anlaşmadan dolayı ödemezler. Ona bakarsan Karpaz'daki Rumlar da 74 anlaşmalarından dolayı ödemezler"(L15,E,29,KT).*
- *"Adaletli düşünürsek ödememiz gerekir. Bizim de burada belediyemiz olsa, hizmet verse heralde öderdik."(L24,K,23,KT).*
- *"Sipahi hem Karpaz'da yaşayan Rumlar da ödemez. Bu bence hükümetler arası bir takastır. Onun için hakkımızdır biz neden ödeyelim"(L21,K,25,KT).*

Kıbrıslı Türk gençler elektrik ödenmemesi konusunda pek bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Ödenmemesi konusundaki gerekçelerinden biri kuzeyde yaşayan Rum azınlıkların da bu hizmetlerden ücretsiz yararlanmasıdır.

- *"Bu devletlerin sorunudur, bizim sorunumuz değil. Ben haktan yanayım. Kullandığımın bedelini ödemek isterim. Eğer Rum bana bu gün hizmet veriyorsa Türk tarafı sağlamadığı için veriyor. Bu da bizim devletimizin zafiyetini gösterir"(L17,E,52,KT).*
- *"Hükümetler anlaşmaz diye iki tarafa da ödemeyik. Bildiğimiz kadarıyla AB bizim paramızı Rumlara öder"(L19,E,46,KT).*
- *"Evet, ödemeyik ama Karpaz'dakiler da ödemez bilirsiniz herhalde. Zaten sahildeki otellerin, yolların, restoranların vergilerini hep Rum belediyesi alırmış. Bizim muhtarlığımız almadığı için biz da bedavayık" (L13,K,48,KT).*

- *"Ödememezin nedeni var. Çünkü Rum'a ödersam Rum'u tanımış olurum. Türk'e da ödeyemeyik Rum'dan aldığımız için. Hem biz duyarık Karpaz'daki Rumlar da ödemez. Bizim elektriğimizi da Barış Gücü ödermiş"(L23,K,57,KT).*

Orta yaşlı Türk katılımcılar Köyde GKRY'den alınan hizmetlerin ödenmemesi konusunu, KKTC hükümetinin hizmet getirmemesi nedeniyle Rum yetkililerden elektrik almak zorunda kaldıkları yönünde açıklamalar getirdikleri görülmüştür. Bir diğer görüş ise, yine Karpaz'daki azınlıkların ücret ödemediği gerekçesiyle Türklerin de ödemediği yönündedir. Ayrıca Pileli Türkler, Rum muhtarlığının köye bağlı olan otellerden ve işletmelerde gelir sağladığını ve yasal olarak Türk muhtarlığıyla paylaşması gerektiğini belirtmektedirler.

- *"Karpaz'daki Rumların da elektriği suyu bir şekilde bir taraftan karşılanıyor. Onlar da ödemez. Ama asıl sebebi, Rumlar harptan sonra bu köyden gaçtılar, sonra geri geldiler. Ortalık biraz durulunca 74 sonu 75 başı, bir Türk evine bir Rum elektrik saatini okumaya gitti. Türk 'Gel oku! (buarada silah çeker). Bir daha gelirsan, buradan çıkman.' Diyerek tehdit etti. O günden gelsin hiçbir Rum, Türk'den para istemeye cesaret edemedi. Türk tarafından da elektrik vermedikleri için onlara da ödeme yapılmaz, onlar sadece gelirler, okurlar ama göstermeliktir. Bir daha sebebi var. Pile'de bir Türk, bir Rum muhtarı var. 1960 anlaşmalarına göre her şeyin %30'u Türklere aitti, %70'i da Rumlara. Milletvekilliği da böyleydi. Bu demektir ki Pile'de ödenen vergiler sadece Rum muhtarlığına değil, Türklere de ödenmesi gerekir. Ama bu gün Pile bölgesinde hotellerden de alınan vergiler sadece Rum muhtarlığına ödenir. Ki bu rakam tahminen milyonlarnan Eurodur. Tabi bize ne verilir ki bunu da verecekler. Bir sebep da burası ara bölgedir. Rum kontrolünde değil, buraya Birleşmiş Milletler bakar bu yüzden para alınmaz"(L16,E,67,KT).*
- *"Bence ödenmesi lazım. Sonuçta hizmet alırık. tabi köyde bazısı kendine tasarruf olarak görür bunu.(gülüyor)"(L18,E,74,KT).*
- *"Problemimiz olduğunda nereye baş vuracağımızı şaşırırk. Bu konuda benim da aklım karışır"(L22,K,61,KT).*

- *"Biz burada 480 Türkük ama Karpaz'da 3 binden fazla Rum para ödemez. Onlar ödemedikleri için biz da ödemeyik. Ve üstelik barış gücü onlara yardım da götürür"(L14,K,72,KT).*

Yaşlı Türk katılımcıların bu konu hakkında genç ve orta yaşlı gruplara göre daha fazla bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Bununla beraber bir yaşlı katılımcının hem tarihsel süreç olarak hem de siyasi durum olarak elektrik vb. hizmetlere Türklerin ödememe yapmamasını konusunda anlattıkları bu konunun köydeki gerilimlerden biri olduğunu da göstermektedir.

3.8.3. Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk Katılımcıların Kıbrıslı Türklerin Pile Köyündeki Ayrıcalıkları İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Kıbrıslı Rumlar ve Türkler elektrik ödemenin bir vatandaşlık görevi olduğunu ve aslında iki tarafça da ödenmesi gerektiği konusunda ortak fikirdedirler. Rumların, Türklerin GKRY'den hizmet aldıkları halde ödeme yapmamaları konusunda rahatsızlık duydukları açıktır. Türkler de KKTC sınırları içinde yaşayan diğer azınlıklar gibi ödeme yapmadıklarını, vurgulayarak kendilerini savunmaktadırlar. Bu konunun köyde her iki halk arasında uzun süre daha tartışmalara neden olacağı görülmektedir.

4. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kıbrıs'ta birlikte yaşam koşulları üzerine Pile köyünde gerçekleştirilen tez araştırması çerçevesinde Pile köylülerinden on iki Türk ve on iki Rum olmak üzere 24 kişiyle derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerle köyde elde edilen bilgiler çerçevesinde aşağıdaki sonuç ve tespitlerde bulunulmuştur.

Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk katılımcıların Kıbrıs genelini değerlendirirken hafızalarında en fazla yer bırakan olayların, geçmişte iki toplumu etkileyen olaylar olduğunu söylemek mümkündür. 1974'te Türkiye'nin Kıbrıs'a Müdahalesini, Derinya olaylarını ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin AB'ye katılmasını Kıbrıs genelindeki önemli olaylar olarak nitelendirmektedirler. Ancak 1974'deki Türkiye'nin Kıbrıs çıkarmasını Kıbrıslı Rumlar "işgal" olarak görürken Türkler "azınlık olmaktan kurtarılmak" olarak değerlendirmektedirler. Kıbrıs'ın Güneyinin AB'ye katılımı Kıbrıslı Rumlar tarafından avantajlı bir durum olarak algılanırken Türkler bu durumdan yararlanamadıkları için tek taraflı katılıma olumsuz yaklaşmakta ve eleştirmektedirler.

Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türkler birincil ve ikincil ihtiyaçlarını (yeme, içme, gezme, alışveriş) karşılamak için Larnaka'yı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Türkler resmi olarak Mağusa kazasına bağlı oldukları halde köyle arasındaki mesafenin yakınlığı ve daha çok olanaklara sahip olması nedeniyle ihtiyaçlarını Larnaka şehrinden

gidermektedirler. Rumları Türklerden farklı olarak şehre bağlayan nedenlerden biri de çalışma yaşamlarının burada geçmesidir.

Pile köyünde 1974'te iki halk arasında çatışma yaşanmamasına rağmen, yaş bakımından daha büyük olan Kıbrıslı Rumların ve Türklerin köyle ilgili hafızalarında 1974 olaylarının çok fazla yer ettiği görülmektedir.

2004 yılından itibaren geçişlerin serbest bırakılmasıyla, iki kesim arasında sosyo-kültürel ve ekonomik değişimlerin başlaması mekânsal değişmeyi de başlatmıştır. Tüketim imkanlarının ve boş zamanları değerlendirme faaliyetlerinin çeşitlenmesi, iki halk arasındaki ilişkilerin gelişmesi, hem sosyal hem de ekonomik değişimi başlatarak mekânsal farklılıkların azalması yönünde gelişmeler ortaya çıkarmıştır. Kıbrıslı Türkler ve Rumlar için sosyal değişim ve mekânsal farklılaşmanın azalması olarak açıklayabileceğimiz bu durum Pile de yaşayan Kıbrıslı Türklerin yıllardır içinde bulunduğu yabancı olmadıkları bir durumdur. Geçişlerin serbest kalması Pile'nin sahip olduğu ayrıcalığı yitirmesine neden olmuştur. 2003 yılına kadar sınırdan rahatlıkla geçen Pileli Türkler geçişlerin serbest bırakılmasıyla K.K.T.C. hükümeti tarafından uygulanan "yeşil kart/kimlik" uygulamasına veya kimlik ibraz ederek vize zorunluluğuna tabi tutulmuşlardır. Bu konuda yaşanan toplumsal sorunlar Pileli Türklerin "kimlik krizi" yaşamalarına sebep olmuştur. Ait olunan ülkenin kendi vatandaşına vize uygulaması veya kimlik ibraz zorunluluğu araması Pileli Türkler için Erikson'un ifade ettiği gibi psikolojik ve sosyolojik boyutları iç içe geçen benlik duygusundaki "kimlik krizi" açıklamasını akıllara getiriyor (Aktaran Marshall 2003, s.408). Kimlik krizi gelecekte sosyal yapıya olan güvenin zayıflamasına sebep olacağından buradaki kitleyi kaybetmemek için K.K.T.C. hükümetinin derhal tedbir alması gerekmektedir. Burada toplumun kurum ve öğeleri arasındaki ilişki, toplumsal bütünlük şu an yok olma aşamasındadır. Bütünlüğün

sağlanması ise zorunludur (Kongar, 2010). Çünkü burada yaşayan Kıbrıslı Türklerin hiç bir K.K.T.C. vatandaşından farkı yoktur. Kıbrıslı Türklerin dile getirdikleri köyle ilgili problemlerinden biri olan "barikatlardan geçiş" konusu gerçekleştirilen birçok görüşmede sıklıkla öne çıkarılmıştır.

Kimlik krizine farklı bir boyuttan bakacak olursak bunu Tomlinson'un da tartıştığı "yersiz yurtsuzlaşma" kavramı ile açıklamamız mümkündür. Pile Köy'lüleriyle yapılan görüşmelerde Türk katılımcıların kendilerini ne kuzeye ne de güneye ait olarak değerlendirdikleri dikkatlerden kaçmamıştır. Yani Pileli Türkler bir anlamda "yersiz yurtsuz" durlar. Pile'deki Türklerin K.K.T.C. kültürel ve coğrafi kara parçasıyla doğal ilişkisinin kopuk olduğu söylenebilir. Bu durum ise yer ve kültür ilişkisinde meydana gelen dönüşüm olarak açıklanabilir (Giddens'tan aktaran Tomlinson, 1999,s.148).

Kıbrıslı Rumlar kendilerini, "Kıbrıslı" veya "Kıbrıslı Rum" veya "Ortodoks/Hiristiyan" diye tanımlarken, Türkler "Kıbrıslı Türk" veya "Pileli" veya "Müslümanım" gibi tanımlamalarda bulunmuşlardır. Rumlar için ait olunan etnik grup ve din önem taşırken, Türklerin yaşadığı yeri kendileriyle daha fazla özdeşleştirdikleri ve daha çok önem atfettikleri saptanmıştır.

Kıbrıslı Türk katılımcıların, Kıbrıslı Rum katılımcılar kadar dine bağlı olmadıkları; Kıbrıslı Rumların hayatında din büyük önem taşırken, Türklerin dine daha yüzeysel baktıkları saptanmıştır. Rumlarda dinin milliyetçilik olgusunu tetiklediği görülürken, Kıbrıslı Türklerin ise laik bir din anlayışına sahip oldukları saptanmıştır.

Daha yaşlı olan Türk ve Rum katılımcıların çocukluklarının iç içe, birlikte geçtiği görülmektedir. Kıbrıslı Türk ve Rum gençlerinin çocukluğunun anne babalarınki gibi anılar taşımadığı gözlemlenmiştir. Gençlerin paylaşımlarının daha az olduğu ve

gelecek kuşakta daha da zayıflayacağını düşünülmektedir. Anne babaların yaşadıkları çocukluk bu güne daha sağlam ilişkiler taşırken, gençlerin daha kopuk bir ilişkisi olduğu saptanmıştır.

İki toplumlu yaşamda zorluklar ve problemler konuşulurken Kıbrıslı Rumlar ile Kıbrıslı Türklerin köy yaşamıyla ilgili farklı tür problemleri olduğu görülmüştür. Camiye yakın oturan Rum köylülerin ezan sesinin yüksek sesle okunmasından rahatsızlık duydukları ortaya çıkmıştır. Buna karşılık, özellikle orta yaştaki Türklerin, köye giriş ve çıkışlarda sınırda yaşadıkları zorluklardan bahsettikleri görülmektedir. Kıbrıslı Rum katılımcılar köydeki ilişkilerden memnuniyetle bahsederken, Türk katılımcılar köyde ilişkilerde güven problemi olduğunu vurgulamışlardır. Rum katılımcılar için ikili ilişkilerde sorun görülmezken Türkler zaman zaman Rumların ilişkilerinde samimiyet taşımadığını belirtmişler.

İki toplumlu yaşamın iyi yanlarını Rum ve Türk katılımcılar, köydeki ikili ilişkilerden memnuniyetlerini belirterek açıklamışlardır. Fakat yaşlı kadınların birlikte yaşamaktan memnun olmadıkları görülmüştür. Buradaki çelişkiyi Rumlar ve Türkler arasındaki ilişkilerin özellikle Rumların vurguladıkları gibi memnuniyet dolu olmadığı ya da Türk yaşlı kadınların Rumlarla iyi ilişkiler içinde olmadığı şeklinde açıklayabiliriz. Köylüyü bir araya getiren iki toplumlu etkinliklerden memnuniyetlerini belirterek, iki toplumlu ilişkilerin daha fazla gelişmesi için önerilerde bulunmuşlardır. Köydeki grupları birbirine yakınlaştıran etkinliklerden bahsetmek mümkün değildir. Geçmişte bir arada geçen yaşanmışlıkların bu günkü ilişkilerin sürmesine neden olduğu görülür. Gençlerle yapılan görüşmelerden gelecek kuşakları bağlayacak bir ilişki tarzının olmayabileceği gözlemlenmiştir. Bu saptama, gelecekte kimsenin kimseyi tanımadığı kopuk ve birbirlerine yabancılaşmış yaşam tarzının köyde hakim hale gelebileceğini düşündürmektedir.

Rum katılımcıların geneli karma yaşamla ilgili memnuniyetlerini belirtmişlerdir. Rum gençlerde köyde yaşamak konusunda memnuniyetlerine bağlı olarak, Pile'de gelecek ve aile kurma eğilimleri saptanmıştır. Ayrıca Pile de yaşayan Rumların, Kıbrıslı Rumlar tarafından Türklerle nasıl olup ta bir arada yaşadıkları konusunda zaman zaman olumsuz eleştirildikleri saptanmıştır. Kıbrıslı Türkler ise Pile de yaşamanın bir özellik olduğunu belirtmişlerdir. Türklerin bir kısmı köyde elektrik, su ve belediye hizmetlerinden ücretsiz yararlanmayı ayrıcalık olarak tanımlarken bir kısmının ise bu tanımlamayı yapanları olumsuz eleştirdiği saptanmıştır. Köy içinde bu konunun ayrıcalık olup olmadığı konusunda farklı görüşler saptanmıştır. Orta yaşlı Türkler, Kıbrıs kültürünü Pilelilerin kaybetmeden yaşattığına vurgu yaparken yaşlı Türk Kadınlar, bu köye ait olduklarını belirterek Pileli olmanın kişisel kimliklerinin oluşmasında önemli rolü olduğunu açıklamışlardır.

Kıbrıslı Rum katılımcılar için ilişkilerin kırılma noktası 1974'de yaşananlardır. İlişkileri anlatırken 1974 öncesi ve sonrası olarak tanımlamayı uygun bulmuşlardır. Kıbrıslı Türklerden ayrım yapma gereği duyan katılımcılar ise EOKA ve TMT'nin kuruluş yıllarına vurgu yapmışlardır. Her iki tarafın ilişkilerinde yıkım yaşadığı husus aslında aynıdır. Kıbrıslı Rumlar Genel olarak 1974 öncesi ilişkilerin daha iyi olduğunu savunurken, Kıbrıslı Türkler ise ilişkilerin geçmiştekinden daha iyi olduğunu savunmuştur. Türk ve Rum katılımcılar bu durumu her toplumda görülen ya da görülecek olan "Toplumsal Değişme ve Modernleşme"'ye bağlamıştır. Levy'nin değişim kuramına göre geleneksel toplumdan modern topluma geçişte yapısal farklılaşma görülmektedir. Değişmekte olan toplumdaki dönüşümler öncelikle ilişkilere yansımaktadır (Aktaran Kongar,2010,s.240).

Köydeki değişim konusunda, Rum ve Türk katılımcılar Pile köyünde sosyal, ekonomik, demografik yapı değişiklikleri konusunda saptamalarda bulunmuşlardır.

Orta ve genç yaş grubundaki katılımcılardan bazıları köydeki iki toplum arasındaki demografik yapı dengelerinin değiştiğine vurgu yaparak, Pile'deki Türklerin köy'de azınlıkta kalacağının tedirginliği içinde olduklarını belirtmişlerdir.

Pile Köy'ünde yapımı süren uluslar arası Uclan Lancashire üniversitesi, köylüler açısından merak uyandırmaktadır. Özellikle Kıbrıslı Rum'lar açısından köye nasıl bir boyut kazandıracağı merakla beklenmektedir. Tez araştırması sürecinde köydeki gözlemlerim sonucu, üniversitenin Pile Köy'ünde inşa edilmesini tesadüfi bulmamaktayım. Pile'de var olan sosyal yapıyı eritmek ve köyün konumunda dönüşümler yaratmak adına özellikle seçilmiş bir bölge olduğunu düşünmekteyim. Bunun en önemli nedenlerinden birinin Kıbrıs Türk kesimi ile Kıbrıs Rum kesiminin Pile Köy'ü hakkındaki konularda uzlaşamamasıdır.

Kıbrıslı Rumlar ve Türkler köydeki birlikte yaşamın geleceğinin kendileri dışındaki güçlerin yönlendirmesine bağlı olarak geliştiğini belirterek, gelecekte birlikte yaşamın devam etmesini istediklerini ancak bunun kolay görünmediğini anlatmışlardır.

Kıbrıslı Rumlar Kıbrıs'ta ortak bir yaşamın yeniden olabilmesinin mümkün olmadığını belirtmişlerdir. Adadaki yaşamın geçmişe göre çok değiştiğini her iki kesimin farklı yaşam tarzlarını benimsediğini ve demografik yapının yabancılarla değişime uğradığını sebep göstermişlerdir. Kıbrıslı Türklerden yaşlı katılımcılar geçmişteki olayları daha net hatırladıklarından dolayı ortak yaşamın gerçekleşmesinin çok zor olduğunu söylemişlerdir.

Kıbrıslı Rum katılımcıların Kıbrıs konusunda Rum ve Türk taraflarının uzlaşmaya varabilmesi için gösterdikleri bir diğer koşul ise adanın kuzeyindeki artan Türk nüfusun azaltılmasıdır. Bu nüfus Kıbrıslı Rumlara rahatsızlık vermektedir. Özellikle

yaşlı Rum katılımcılar adanın kuzeyinin, Türkiye'nin bir semti haline geldiğini ifade ederek Kıbrıslı Türklerle bir çözümde uzlaşmanın zorunluluk halini aldığını belirtmişlerdir.

Her iki toplumun Annan Planı hakkında, kesin bir bilgiye sahip olmadıkları çoğunun, kulaktan dolma bilgilerle ve kendi yorumlarıyla referandumda oy kullandıkları saptanmıştır. Planın halklara daha açıklayıcı ve bilgilendirici olabilmesi konusunda her iki liderin ve sosyal örgütlerin referandum öncesinde iyi çalışmadıkları anlaşılmaktadır. Katılımcıların özellikle mülkiyet konusunda belirsizlik içinde oldukları, plan hakkında pek fazla bilgi sahibi olmadıkları ve referandum oylamasında tercihini "hayır/çekimser" yönünde kullananların nedenlerinden birinin bu olabileceği gözlemlenmiştir.

Kıbrıslı Rum ve Türk katılımcıların Annan Plan'ına oy kullanırken siyasi görüşlerinin ve siyasi oluşumların etkisi altında kalmadan bağımsız oy kullandıkları saptanmıştır. Genç Rum katılımcıların, genç Türk katılımcılara göre Anan Planı'na daha olumlu yaklaştıklarını söylemek mümkündür. Orta yaşlı Rum ve Türk katılımcıların tümünün evet oyu kullandıkları görülürken, Yaşlı Rum katılımcıların Annan Planı'na hayır dedikleri ortaya çıkmıştır. Yaşlı Türk katılımcıların ise yarı yarıya evet ve hayır oyu kullandıkları saptanmıştır. Bu sonucu yaşlı kesimin Kıbrıs'ta yaşanan gerilimli yıllara, özellikle de 1974 olaylarına yakından tanık olmalarının nedeni olduğunu söyleyebiliriz.

Köydeki Rum muhtarından elde edilen referandum sonuçlarıyla, tez araştırması kapsamında Rum katılımcılarla yapılan görüşmelerde elde edilen sonuçların çeliştiği gözlemlenmektedir. Bu çelişkiyi örneklemde yer alan Rum katılımcıların, ağırlıklı

olarak Annan Planı'na evet oyu kullanan %24'lük dilim içinden seçilmiş olduğunu göstermektedir. Bu durum araştırmanın önemli kısıtlılıklarından birisidir.

Kıbrıslı Rumlar ve Kıbrıslı Türkler elektrik ödemenin bir vatandaşlık görevi olduğu konusunda hemfikir olsalar da, Kıbrıslı Türkler Kuzey Kıbrıs'taki diğer azınlıklar gibi ödeme yapmadıklarını vurgulayarak kendilerini savunmaktadırlar. Köydeki Türklerin Rum yönetiminden hizmet aldıkları halde ödeme yapmamaları konusunda Rumların rahatsızlık duydukları açıktır. Türk katılımcılar köyde Rum mercilerinden alınan hizmetlerin karşılığının ödenmemesi konusunda KKTC'nin hizmet getirmemesi nedeniyle Rum yetkililerden elektrik almak zorunda kaldıkları yönünde açıklamalar getirmişlerdir.

Pileli Türklerin elektrik hizmeti karşılığında ücret ödememesinin bir diğer gerekçesi ise Rum hükümetini tanımamalarıdır. Pileli Türkler Rum muhtarlığının köye bağlı olan otellerden ve işletmelerden gelir sağladığını ve yasal olarak Türk muhtarlığıyla paylaşması gerektiği halde bunu yerine getirmediğini söyleyerek kendilerini savunmuşlardır. Papadakis'in (2009, s.263) daha önce sözü edilen Pile köyü çalışmasında, Kıbrıslı Türklerin iş çıkar sağlamaya gelince kazanç elde edeceklerinden emin oldukları zaman Kıbrıs Kimliklerini, hiçbir çekince duymadan kullandıklarını, fakat elektrik ve belediye hizmetleri konusunda ödeme söz konusu olunca Rum mercilerini tanımadıkları ifadesine yer verilmiştir.

Kıbrıslı Rum katılımcılar BM'in köy içinde görevini yerine getirmek yerine, rahat davranış ve tutumlar içinde olduklarından bahsetmişlerdir. Kıbrıslı Türkler de tıpkı Rumlar gibi BM'den memnun kalmadıklarından köyde yaşanan problemlerle genelde Rum ve Türk muhtarlarının ilgilenerek çözüme ulaştırdıklarından bahsetmişlerdir. BM'in köydeki fonksiyonunun pek fazla olmadığı görülmektedir.

Fakat BM'in yerini alacak bir gücü önermek de mümkün olmamaktadır. Kıbrıslı Türk katılımcıların çoğu Kıbrıslı Rumlardan farklı olarak, köyde BM'in taraflı davrandığını söylemişlerdir. Pile'deki Kıbrıslı Türklerin BM hakkındaki bu görüşleri, Papadakis'in araştırma bulguları ile uyum içindedir. Papadakis'e göre Kıbrıslı Türkler, BM aracılığıyla Kıbrıslı Rumlar tarafından Pile Köy'ünde baskı altında tutulduklarını ileri sürmektedirler.(Papadakis, 2009, s.257).

Bu araştırmada Kıbrıslı Türklerin ve Kıbrıslı Rumların iki topluluklu olarak bir arada yaşadığı bir köy incelenmiştir. Araştırmanın bulgularından hareket ederek köydeki beraberliği "sorunlu beraberlik" olarak açıklayabileceğimi düşünmekteyim. Kıbrıs'ta yaşanan inişli çıkışlı dönemler iki topluluğun ilişkilerine yansıyarak mesafeli ilişkilere yol açmıştır. Şimdiki zamanda köylülerin "sorunlu birliktelik" içinde olduğunu düşünürsek, gelecek kuşakların sadece "fiziki beraberlikle" yüzleşmek zorunda kalacağını öngörebiliriz.

Bu köy örneğinden yola çıkarak Kıbrıs genelinde iki toplumlu karma bir yaşamın mümkün olabileceğini gösteren bulgular olabildiği gibi, bunun mümkün olmadığı yönünde de bulgular saptanmıştır. Köyde yaşayan Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin tutum ve görüşlerine göre Kıbrıs sorununu çözüme ulaştırmanın bir gereklilik olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Kıbrıs'ta iki halkın karma olarak yaşaması şu anki duruma göre mümkün görülmemektedir. İki halk arasındaki ilişkilerin alt üst oluşunun çıkış noktası olan 1974 olaylarının özellikle yaşlı nüfus ve orta yaş grubunun bir kısmı üzerinde bıraktığı etkilerin geri dönüşü yoktur. Ancak, genç kuşaklar için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Çözüme daha ılımlı yaklaştıkları ve karma yaşama olumlu baktıkları gözlemlenmektedir. Fakat gelecek kuşakları birlikte yaşama götürecek karma yaşam ilişkilerinin olmadığı bu tez çalışması esnasında katılımcılarla yapılan görüşmelerde elde edilen sonuçlardan birisidir. 1974

öncesi iki halk arasında geçen anılar, yaşanmışlıklar ve paylaşımların Kıbrıs'ta yeniden birlikte yaşamı gündeme getiren olgular olduğunu söylemek mümkündür. Genç kuşaklar böyle ilişkiler içinde olmadığından dolayı birlikte yaşama duyacakları bir özlem veya istek de olmayacaktır. Geçen her günün Kıbrıs'ı birlikte yaşam olgusundan daha da uzaklaştırdığı görülmektedir. Gelecekte Kıbrıs'ta mümkün olabilecek bir çözüm şeklinin her iki toplum içinde farklı boyutlar taşıyacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

KAYNAKLAR

Akşit, B. (2010). "Niteliksel Araştırmalar: Genel Tanıtım" Derinlemesine Görüşmeler ve Odak Grup Görüşmeleri Eğitim Semineri, Maltepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, 26 Mart 2010, İstanbul.

Akmaral, K. (2004). *"Akritas Planı Ve Kıbrıs"*. İstanbul: Bilge Karınca Yayınları.

Alicik, H. (2009). *Kıbrıs Türk Ailesi*. Lefkoşa: Işık Kitabevi.

Anderson, B. (2009). *Hayali Cemaatler Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması.* İstanbul: Metis Yayınları.

Bilgin, N. (1994). *Sosyal Bilimler Kavşağında Kimlik Sorunu.*İzmir: Ege Yayıncılık.

Castells, M. (2008). *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür. İkinci Cilt: Kimliğin Gücü.*İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Dayıoğlu, A. (2012). "Kıbrıs'ta Azınlık Hakları" Kıbrıs Türk İnsan Hakları Vakfı Yayınları No 1 İnternetten İndirilme Tarihi: 12 Aralık 2012 http://www.ktihv.org/raporlar/kibrista_azinlik_haklari.pdf

Erhürman, T. (2009). *100 Soruda Kıbrıs'ta Federasyon.* Lefkoşa: Işık Kitabevi.

Erol, M. (1999). *Sosyal Farklılaşma ve Sosyal Karşılaşma.* C. Ü. Fen-Edb. Fak. Sosyal Bilimler Dergisi, 22(23), 179-191.

Gellner, E. (1998). *Milliyetçiliğe Bakmak*. İstanbul: İletişim yayınları.

Gürkan, M. H. (1986). *Bir zamanlar Kıbrıs'ta*. Lefkoşa: Cyrep Yayınları.

Hasgüler, M. (2004). *Kıbrıs*.İstanbul: Anka Yayınları.

Hasgüler, M. (2008). *Kıbrıslılık*. İstanbul: Agora Kitaplığı.

Hasgüler, Özkaleli. (2011). *Kıbrıs'ta Kimlik ve Değişim*. İstanbul: AlfaYayınları.

Hobsbawm, E. J. (2006). *Millitler ve Milliyetçilik.* İstanbul: AyrıncıYayınları.

Kaya, A. (2000). *Yurttaşlık ve Küresel Sosyal Değişim*. Ankara: Gündoğan yayınları.

Keser,İ. (2008).*Kent Cemaat Etnisite.,* Ankara: Ütopya Yayınları.

Kızılyürek, N. (2005). *Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kızılyürek, N. (2003) *Milliyetçilik Kıskacında Kıbrıs*.İstanbul: İletişim Yayınları.

Kızıkyürek, N. (2008) *Tarih, Siyaset, Kıbrıs*.Lefkoşa: Yeni Düzen Kitapları.

Kongar, E. (2010). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kümbetoğlu, B. (2008). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma.* Ankara: Bağlam Yayıncılık.

Layder, De. (2006). *Sosyal Teoriye Giriş.* İstanbul: Küre Yayınları.

Manisalı, E. (2002). *Dünden Bügüne Kıbrıs*.İstanbul: Gündoğan Yayınları.

Marshall, G. (2003). *Sosyoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim Sanat Yayınları.

Neuman, W. L. (2006). *Toplumsal Araştırma Yöntemler*. İstanbul: Yayın Odası.

Özek, F. (2005). *Kimlik/Etniklik-Dil İlişkisi ve Karakeçili Aşireti Örneği.* F.Ü. Ortadoğu Araştırmaları Dergisi, 3(1), 161-169.

Özter, L. (2011). *"Kıbrıs'ta Mücahit Güncesi".* Lefkoşa: Türk Metal Sendikası Araştırma Dizisi.

Özkırımlı, U. (2009). *Milliyetçilik Kuramları Eleştirel Bir Bakış.* Ankara: Doğu Batı yayınları.

Papadakis, Y. (2009). *Ölü Bölgeden Yankılar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Sağır, M. & **Akıllı,** S.(2004). *"Etnisite Kuramları ve Eleştirisi"*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Mayıs 2004 Cilt: 28 No:1 1-22. İnternetten İndirilme Tarihi: 17 Nisan 2011 eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/929.pdf.

Simith, D. A. (2010*). Milli Kimlik.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Slattery, M. (2008). *Sosyolojide Temel Fikirler.* İstanbul: Sentez Yayıncılık.

Şimşek, U & **Selçuk,** I. (2007) *" Küreselleşme ve Ulusal Kimlik",* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt 9, Sayı 1 (189-199) İnternetten İndirilme Tarihi: 11 Ocak 2012 e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/SBED/article/viewFile/401/394

Tamçelik, S.(2009). *Kıbrıs'ta Kurulması Düşünülen Federal Sistemde Toplum(cemaat) meclisleri ve özellikleri.* Doğuş Üniversitesi Dergisi, 11(2), 269-285.

Tanpınar, F. (2007). *"Kayıp Otobüs Belgeseli",* Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Part1,Part2,Part3. İnternetten İndirilme Tarihi: 11 Aralık 2012 http://www.youtube.com/watch?v=uzEJPrSnU1g

Tomlinson, J. (2004). *Küreselleşme ve Kültür*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Türker, O. (2008) *"Halki'den Heybeliye"*. İstanbul: Sel Yayıncılık.

_____ (2003). *"Kıbrıs için Annan Planı: Vatandaşın el kitabı"* Lefkoşa: Uluslar Arası Barış Araştırma Enstitüsü Yayınları İnternetten İndirilme Tarihi: 11.04.2012 http://www.prio.no/cyprusdecides/Turkish/downloads/Property%20Turkish.pdf

EKLER

EK 1 Görüşme Formu

T.C. MALTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ANABİLİMDALI YÜKSEK LİSANS BİTİRME TEZİ PROJESİ:
BİRLİKTE YAŞAMA KOŞULLARI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER…
KIBRIS PİLE KÖYÜ ÜZERİNE YAPILAN NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA, 2012

GÖRÜŞME ÇERÇEVESİ

Görüşülen kişinin ismi ve soyadı:
Halen yaşamakta olduğu yer:
Görüşmenin tarihi:
Görüşmenin yapıldığı yer:
Görüşme sırasında başka kimlerin bulunduğu ve oturma düzeni
Diğer kişiler hakkında kısa bilgi:
Görüşmeyi yapan ekip üyeleri:
Görüşmeyi yürüten (Moderatör):
Gözlemci(ler):

Görüşülecek konu başlıkları (ve deşme soruları):

I. BÖLÜM: GÖRÜŞÜLEN KİŞİNİN YAŞAMINA İLİŞKİN BİLGİ

- **Hayatınızı baştan sona konuşmaya başlayalım. Bu köyde/mahallede mi doğdunuz?**

- Doğum yeri ve yılı(yaşı)
- Aile? Anne, baba, kardeşler(onların doğum yerleri, meslekleri)
- Çocukluğu? Çocukluk arkadaşları, kimlerle oyun oynadığı
- Eğitim
- Meslek
- Medeni durum
- Sahip olunan çocuklar (yaş, meslek, vb, gibi.)
- Şu anda yaptığı iş/ görev:

II. BÖLÜM: GÖRÜŞÜLEN KİŞİNİN YAŞAMINDAKİ ÖNEMLİ OLAYLARA İLİŞKİN BİLGİ

- **Şöyle arkanıza dönüp baktığınızda, sizi en çok etkileyen olay(lar) olarak neleri hatırlıyorsunuz? Biraz anlatır mısınız?**
- Şimdi **ülke düzeyinde/Kıbrıs genelinde** sizi çok etkileyen olaylar olarak neleri hatırlıyorsunuz?" diye sorsak neler anlatmak istersiniz?
- Şimdi de **Larnaka/Mağusa düzeyinde,** sizi en çok atkileyen olaylar olarak neleri hatırlıyorsunuz? Diye sorarsak neler anlatmak istersiniz?
- Şimdi de **köy/mahalle düzeyinde,** yani yerel düzeyde, sizi çok etkileyen olaylar olarak neleri hatırlıyorsunuz? Diye sorarsak neler anlatmak istersiniz?

III. BÖLÜM: GÖRÜŞÜLEN KİŞİNİN KÜLTÜREL KİMLİĞİ VE DÖNÜŞÜM SÜREÇLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ HAKKINDA BİLGİ

- **Kendinizi nasıl tanımlarsınız? Anlatırsınız? Kimsiniz? Kendinizi, hangi özelliklerinizi öne çıkartarak anlatırsınız?**
- **Sizce…. Pile'li olmak diye bir şey var mıdır? Nasıl? Özellikleri nelerdir?**
- **Karma olarak yaşamak nasıl bir şey? İyi yanlarını ve problemli yanlarını bize anlatır mısınız?**
- **Pile'de yaşayan iki kesimin birbirleri ile ilişkisi nasıldı? Şimdi nasıl? Bu değişikliklerin neden olduğunu düşünüyorsunuz?**
- **Köy yaşamında, sizce neler değişti? Neler değişiyor? Dönüşüm süreci/ süreçleri hakkında neler düşünüyorsunuz?**
- **Pile'de karma yaşam devam eder mi?**
- **Kıbrıs' da insanlar yeniden Pile Köyü'nde olduğu gibi bir arada yaşayabilirler mi? Bu konu hakkında nasıl bir çözüm öneriniz var?**
- **Ana diliniz nedir? Bildiğiniz diğer diller?**
- **Hangi vatandaşlıklara sahipsiniz?**
- **Hangi dini inanca mensupsunuz? Dinin hayatınızdaki önemi nedir? Kimliğinizin oluşmasında dinin önemi var mı?**
- **Köy'de güvenliği sağlayan Birleşmiş Milletlerden memnun musunuz? Sizce görevini tam olarak yerine getiriyor mu? Peki, BM'ler taraflı mı davranıyor, tarafsız mı?**
- **Kıbrıslı Türklerin elektrik, su ödemeyle ve belediye hizmetleriyle ilgili problemleri var mı? Bu konu hakkında görüşlerinizi paylaşır mısınız?**
- **Köyde yaşayan birey olarak size rahatsızlık veren ve memnun olduğunuz olayları bizimle paylaşır mısınız?**
- **Annan Planı oylandığında görüşünüz ne idi? Açıklarmısınız.**
- **Annan Planını oylarken siyasi görüşünüz etkili oldu mu? Peki sizin siyasi görüşünüz ne?**

Sizin bu konular çerçevesinde, bizimle paylaşmak istediğiniz başka şeyler var mı? Lütfen açıklayınız

EK 2 Bilgilendirme Formu

12/08/2011

Pile Köyü Sakinlerine Duyuru

Eğitim almakta olduğum, T.C. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Yüksek Lisans Bölümünden mezun olma aşamasında hazırlamakla yükümlü olduğum bitirme tezi konusuna "Pile köyü" dahil olmaktadır.

Bir yıl içinde tamamlanacak olan tez çalışmam dahilinde, Pile Köyünde yaşayan, Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rumlarla karşılıklı derinlemesine görüşmeler yapılacaktır. Köy halkının bilgilerine sunar, yardımlarını benden esirgememelerini dilerim.

Teşekkürler...

Menil ÇELEBİ

EK 3 Zaman Çizelgesi ve İş Planı (2011-2012)

T. C. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Sosyoloji Yüksek Lisans Programı, Menil Çelebi

"BİRLİKTE YAŞAMA KOŞULLARI: Kıbrıs Pile Köyü Üzerine Yapılan Niteliksel Çalışma"

Faaliyetler	Kim tarafından?	2011				2012								
		Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül
Literatür çalışması, konunun ve araştırma sorusunun belirlenmesi.	Menil Çelebi+ Bahattin AKŞİT	xx		x	x									
Öneriye son şeklinin verilmesi ve enstitüden onay alınması	Menil Çelebi+ Bahattin AKŞİT + MÜ-SBE	xx												
Görüşme çerçevelerinin oluşturulması	Menil Çelebi+ Bahattin AKŞİT					xx								
Görüşmelerin başlangıç tarihinin belirlenmesi	Menil Çelebi+ Bahattin AKŞİT					xx								
Veri toplama ve analiz	Menil Çelebi+ Mehmet Yahi Bahattin AKŞİT	x	x			x	x	x	x					
Çözümlemeler ve veri analizi I	Menil Çelebi+ Mehmet Yahi Bahattin AKŞİT					xx	xxxx	xx						
Veri toplama ve analiz II	Menil Çelebi+ Bahattin AKŞİT										x	x	xx	x
Çözümlemeler ve veri analizi II	Menil Çelebi+ Nurşen Alkan Bahattin AKŞİT										xx	xx	xxx	x
Tezin yazılması	Menil Çelebi+ Bahattin AKŞİT										x	xxxx	xxx	x
Tezin tamamlanarak Enstitüye teslim edilmesi	Menil Çelebi													x

EK 4 Katılımcıların Kişisel Bilgileri

Katılımcı Liste No	Cinsiyet	Yaş	Etnik Grup	Eğitim
1	Erkek	29	Kıbrıslı Rum	Lise Mezunu
2	Kadın	72	Kıbrıslı Rum	İlkokul Mezunu
3	Erkek	48	Kıbrıslı Rum	Lise Mezunu
4	Erkek	47	Kıbrıslı Rum	Lise Mezunu
5	Kadın	20	Kıbrıslı Rum	Öğrenci
6	Erkek	68	Kıbrıslı Rum	Lise Mezunu
7	Kadın	56	Kıbrıslı Rum	İlkokul Mezunu
8	Erkek	76	Kıbrıslı Rum	İlkokul Terk
9	Kadın	53	Kıbrıslı Rum	İlkokul Mezunu
10	Erkek	26	Kıbrıslı Rum	Lise Mezunu
11	Kadın	26	Kıbrıslı Rum	Üniversite Mezunu
12	Kadın	60	Kıbrıslı Rum	Lise Mezunu
13	Kadın	48	Kıbrıslı Türk	Lise Mezunu
14	Kadın	72	Kıbrıslı Türk	İlkokul Mezunu
15	Erkek	29	Kıbrıslı Türk	Lise Mezunu
16	Erkek	67	Kıbrıslı Türk	Üniversite Terk
17	Erkek	52	Kıbrıslı Türk	Üniversite Mezunu
18	Erkek	74	Kıbrıslı Türk	Lise Mezunu
19	Erkek	46	Kıbrıslı Türk	Lise Mezunu
20	Erkek	23	Kıbrıslı Türk	Üniversite Terk
21	Kadın	25	Kıbrıslı Türk	Üniversite Mezunu
22	Kadın	61	Kıbrıslı Türk	Lise Mezunu
23	Kadın	57	Kıbrıslı Türk	Lise Mezunu
24	Kadın	23	Kıbrıslı Türk	Öğrenci

ÖZGEÇMİŞ

1987 yılında Kıbrıs'ın Gazi Mağusa kentinde doğmuş, İlköğrenimini yaşadığı köyde Pile Türk İlkokulunda tamamlamıştır. Beyarmudu Ortaokulunun ardından, Gazi Mağusa Namık Kemal Lisesinden mezun olmuştur. 2005 yılında Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümünde lisans eğitimine başlamıştır. 2010 yılında İzmir'deki eğitimini tamamlayarak aynı yıl Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji ana bilim dalında başladığı yüksek lisans programında tezini tamamlayarak mezun olmuştur.